

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (4), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kátyuban.

Budapest, szeptember 5.

(v.) A várva-várt megoldás, melyet még tegnap ilyenkor mindenki feltétlenül bekövetkezendőnek tudott, a mai napon visszavonhatatlanul megihusult. Lukács László csakugyan annak az okos koponyának bizonyult, akit mi benne régtől fogva ismertünk: nem tette meg a Curtius-ugrást, hanem utolsó percben visszafordult az örvény széléről, minthogy önfeláldozó vállalkozásának sem az országra, sem a trónra nézve semmi hasznos célját nem látta. Nem magát akarta ő megkímélni, mikor a neki szánt megbízást elhárította; a koronát akarta megővni egy újabb meddő kísérlet kártevésétől és keserűségétől s az országot a kibontakozási politika egy újabb kudarcának rázkódásaitól. Magát szívesen feláldozza vala, ha hasznót tehet vele hazájának s fejedelmének. De visszaborzadt attól a gondolattól, hogy az ő feláldozása árán az amugy is áldatlanul komor helyzet még újabb s talán kiszámíthatatlan bonyodalmakkal terheltesse meg. Lukács László nem az az ember, aki politikai számvetéseiben fantasmagóriáknak adna helyet; minden óvatossága mellett mer kockáztatni is, ha úgy találja, hogy a játékasztalra dobott tét arányban áll a legjobb esetben várható nyereséggel. S ha ez a minden ízében reális, sőt talán kissé túlzó ember az utolsó órában visszadöbben ama vállalkozástól, amelyet elvben a priori nem utasított el magától, akkor ebből egész bizonyossággal következtethető, hogy a döntő lépés előtt ő számított jól, nem pedig azok, akik reá számítottak. Mondják, hogy legerősebb argumentuma a király előtt az ő népszerűtlensége volt, mely benne azt az aggodalmat keltette, hogy a tervbe vett

engedmények, ha ő kínálja meg velük a nemzetet, elégteleneknek fognak bizonyulni. Ilyenformán fontos dolog jut értésünkre: az, hogy ezek az engedmények nem abszolút értékűek. Mert ha ilyenek lennének, akkor a közvélemény ügyet sem vetne arra a momentumra, hogy mekkora a népszerűsége ama férfinak, aki őket hozza, sőt egészen bizonyos, hogy abszolút értékű engedményekkel a legantipatikusabb ember is ünneplést népszerűsége tudna hirdetni szert tenni. De hát a várható engedmények csupán relatív értékűek. Talán elfogadhatók, ha erősen kedvelt ember hozza őket, de önmagukban véve nem elegendő súlyuk arra, hogy elfogadhatóvá tegyék egy embert, akinek csekély a véleménye a saját népszerűségéről.

Ennél a pontnál érdemes lesz egy pillanatra megállni. A nemzet szinte békepolitikát vár a koronától, aminek az előfeltétele az, hogy jogos törekvései a hadügyi téren megvalósuljanak. Hogy a korona ne lenne kellően tájékozva e törekvések irányáról és terjedelméről, azt feltétlenül sem lehet. Nem csupán azért, mert közvetlenül érintkezett egy csomó magyar politikussal, akik kormánypartii voltak ellenére sem rejthették el királyuk előtt ilyen válságos időben a teljes valóságot; hanem azért is, mert az országgyűlés, valamint a sajtó harsány nyilvánossága bizonyára elküldi fényugarait és hanghullámait a bécsi Búrba és az ischli Kaiservilla terméibe is. A korona tudhatja tehát, sőt tudnia kell, hogy a magyar nemzet mit akar. Tudhatja, sőt tudnia kell, hogy ez a nemzet a most folyó harcot nem célnak tekinti, hanem eszköznek csupán olyan tartós béke kivívására, mely a közjogi egyensúlyt biztosítaná s nemzeti önértékünket kielégítené. De vajjon tudja-e a nemzet, hogy mit akar a korona? Ha

ugyanazt a békét akarná, amelyért a nemzet küzd, a harcot már rég megszüntethette volna. Ajkának egyetlen szavával, kezének egyetlen intésével nem csupán a harcnak démonait riaszthatta volna el a magyar közélet színteréről, hanem örömet és hálás lelkesedést is varázsolhatott volna a most méltó keserűséggel eltelt szívekbe. Ezt a békét tehát a korona nem akarja. A harcot sem akarhatja, mert hiszen ez a tusa egy sivár meghasonlás képét tárja a világ elé s megőrli a nagyhatalmi állásnak utolsó hírvány maradákat is. Hát akkor mit akar a korona? Bizonyára békét akar ő is, de a régi békét, amelynek mocsaras talajából szállt ki ama dögeletes pára, mely kór-okává lett a mostani lázrohámoknak. Azt a békét akarja, mely a hadsereg közösségét írott malasztok magyára s a véderőből egységes hadsereget csinált. Azt a békét, mely negyedfél évtizeden át megvonta hazánktól törvénytelenül a paritást s ezzel a kiegyezés legbecesebb ellenértékét: a közjogi egyensúlyt. Azt a békét akarja a korona, mely jogainkat semmibe se vette, államiságunk állandó csorbáját jelentette s nemzeti önértékünket folytonosan sértegette. Ezt a békét a nemzet nem fogadhatja el még akkor sem, ha a vele járó sérelmeket pillanatnyi enyhítések révén akarják elviselhetőbbé tenni. Nem fájdalomcsillapító szereket kíván a nemzet, melyekről a korszak háborítatlanul tovább dulbatna szervezetében, hanem gyökeres és egyetemes orvoslást. Rossz uton jár tehát a korona, midőn alkalmas embereket keres egy elfogadhatatlan politikának elfogadhatóvá tételére. Jó uton akkor járna, ha igaz szívvél keresné az alkalmas politikát, amely ha megvan, a személyi kérdések tüstént elvesztik minden súlyukat s egész jelentőségüket. Fonák dolog,

TÁRCA

Séta.

≡ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ≡

Irta Porzó.

Ellebegnek mellett a fiatal lányok s elleptenek a fiatal asszonyok s nézem és eltűnök rajta: igaz tudomány-e az Aesthetika? Sokan vetik föl ezt a kérdést, midőn az emberi test szépségeiről gondolkoznak. Hiszen igaz: az a belvederi Apolló bájós ifju. De ebben a „bájós“-ban már benne foglaltatik a fonáság. Legényember ne legyen bájós, hanem erős. Ott a farnesei Herkules, kinek cipőnyi izmai kísértően dagadoznak a — bizonyára széptanilag művelt — érett asszonyok szemébe. Epp ilyenmód volt megvesztegetve a férfi-ember is, midőn a női testnek lágy vonalait szedte szépségi paragrafusokba és most napjában háromszor végzi aesthetikai áitatosságát, midőn leborul milói Nagyszasszonyuk előtt, vágyva a csodát, hogy csónka karjaival ölelő őt magához.

Érzékiségünk megveszteget s távol terel bennünket az egyigaz Természettől, aki volta-képen a himnek juttatá a való szépséget: orozslánban a srényt, pávában a csodás ragyogású toll-hurcot, mely az izzalom percében a Chrysis legyezőjénél is tündöklőbb. Hát a mi szakálunkat, melyet galádul lebevertátunk, nem-e díszül kapunk? És így végig az állatvilágon: himé a diadalmas szépség. Alkotó gyönyörében tudatosan járt el a természet s madárországban a himet nem csupán tolatzatának ragyogásával s tarkaságával, de az éneklés művészetével is gazdagította, hogy a szürke, együgyű nőtényt megbüvölje s megojtse.

Mert ki tudja? Nem-e helyes nyomon jár az angol bölcselet, aki a természet mellő szegédvén, a női testet csekélyebb rendűnek vallja s csupán arra alkalmatosnak, hogy szülei hivatásának tegyen eleget, ami az ő souverain férfiszemében nem egyéb, mint végrehajtása a termékenyítő, föltévesz ő parancsának.

De hát beszélhetnek ezek a józanok, ezek a föltévesz s souverainek nekem és nekünk! Meghamisítottuk bizony mi férfiak a testi szépségre! szerzett sarkalatos igazságot, mert az nekünk ugy esett jól. És elhitetjük a némbrel, hogy övé a mi dicsőségünk s övé a mi szerelmünk, most és mindörökre. Bizonyára a mi szülemazásunk hatására, hogy velünk együtt lelkesedik a nő a női szépséget és akkor adoz neki legbővebben, midőn az irigység fitnyalására fodorítja ajkát. Hát igenis: nincs a természetben szebb a szép asszonyi állatnál.

Ilyen és ehhez hasonló esapongásokkal rovgatom tétlen szorgalmamban az utcákat s nézem az elem lendülő fiatal nőket. Hevílt arcuk rózsaszín pirja, a rugalmas idomoknak a simuló hab-szóveten áttörökődő vonalai s ruhájuknak domborító fellegásával egyben szobrasszá és festővé avatja a nézőt, aki még ezek heggyében megálatkodott him is. Alig anyányi gyermeklányok, korábban ő főjünknek e bájós példányai is kísértenek az ő szüies tudatlanságukban s talán még csak nem is sejtik — talán mondom — mekkora pusztításoknak az okozói. Osztónéval inkább, mint ítéletével érve től a maga mindenhatalosságát, van gondja rá az édes érettségre fejtett némberek, hogy a ruhája ravasz szabásával, a puha kelme tapadásával, taglejtésének ingerlő elhajlásával és — hiszen ott érezhetjük a gőzhajó dobogóján is, midőn a tolongó sűrűség mellett szorítja — ifju testének szénállatával üszköt vessen az egyba s vért forraljon a szívbén. Mert a nőténynek legfőbb

öröme, hallgatni a pompás fajtákas mámoros dürrögését, fogadni a fejedelmi szarvasbika bőgő vallomását s ordító megalázódását a him-orozslának.

Persze, persze: fiatal legyen a drága, ha ekkora hatásokat akar elérni. Mert hajh! — valamint a feltalálók csak a gyorsaság gyorsításán, a vakító fény fokozásán dolgoznak, anélkül, hogy az ilyen mindujabb vívmányok veszedelmeinek elhárítására s legyőzésére is gondot fordítanak: azonképen a divat is csak az enyhén gömbölyödő büszte s a karesu derék számára „teremt“ (szerényen crealásnak nevezik vonal- és szín-compozióit), míg az előmlésre hajló testtel nem törődve, erre nézve is kötelezőnek hirdeti az ő „szabványait“. S így látunk aztán érdemes hölgyet eleget, akinek elején, mint a bontott liba begye, az a „bugy“ (à la Sarah Bernhardt) bugygyan alá, ezzel a leomlással a szó másik s régibb értelmében szolgálván reá a „decadens“ elnevezésre.

Igy látom őket, amint szökelve vagy kacsázva haladnak el mellett.

Már korán esteledik; s hogy belépnek az állatkerbe, hosszú idő után ismét nála nézni az én négy lábú, négykezü és szárnyas barátainak, a jegyzőztogató lecsappja az ő fülkéje ablakát. Nagy és apró barom: kiki nyugalomba, feketén bólingat a jegenye lombja; de mert ma nincs nagy-péntek, a tetejében nem ül holló feketében, sőt ott játszik a lehajló nap végső sugara, mint valami mesebeli aranymadár.

A sötétevényes néni is csöndesen bólingat a háziko mellett. Apró fiuk, lányok nem toladnakak előtte, hogy magukhoz váltva az ötödnapos, elemmedett, ám azért még mindig nyirkos kifitt, zsömléjét, jöltarthassák velök a medve bésit, akit ők valamennyi bennlakónál jobban szeretnek. Nézem az agg asszony agg sötétevényeit; mindnyájan ráncosak: az áruló is, az áru is. Kelet-

ha silány úgy akarnak tetszetőssé tenni, hogy aránytalan viszik az ember elé; még silányabb, ha hitvány politikának nyelvére jeles férfiakat keresnek. A koronának meg kell értenie, hogy a korszellemben rejlt elemi erőnél fogva az egész hadügyi kérdés van felvetve. A megoldást tehát nem lehet megtalálni félrendsabályokkal, még kevésbé negyed- és nyolcadrendsabályokkal.

Haduri jogainak piederstájáról a koronának le kell szállania a magyar alkotmányos felfogás földszintjére. E felfogás szerint minden felségjog a nemzetl ered s tehát ismét visszaállhat a nemzetre. Ne csináljanak ebből a dologból hatalmi kérdést a nemzeti akarat s a királyi akarat között. Még kevésbé Magyarország és Ausztria között. S a legkevésbé a magyar királyság közjogi épsége s a hadseregnek semmiféle törvényben ki nem mondott s el nem ismert egysége között. Ezen utak bármelyikére terelik az ügyet, veszedelmest lejtőre jut minden. Jól megértse neki, akit illet: minden, de minden lejtőre jut akkor. Nem csupán Magyarország belső konszolidált-sága, hanem az osztrák államiság sorsa is, a hadsereg belső rendje is, sőt magának a trónnak szilárdsága is. Mert egy bomladozó monárkia süppedékes talaján a politikai föld-rengések szakadatlan rázkódásai közben a legerősebb trón sem állhat szilárdul.

Ne ott keresgéljenek tehát a döntő tényezők, ahol eddig kereskedtek. Az a politika, melyhez eddig makacsul ragaszkodtak, ime, fálnak vitte őket. Áthágathatallan akadály mered eléjük, melylől hajszálnyira sem tudnak előre jutni. Ma még visszatérhetnek a helyes utra. Holnap talán már a menekvésnek ezt az egyetlen utját is elvágja előlük valami váratlan esemény. Lám, ma már ott vagyunk, hogy a király fényes nappal lámpással keres magának miniszterelnököt. Leghívebb emberei sem állnak ökötelnek. Ebben az országban, ahol a hatalom birtoka a politikai élet minden sóvárgásának egyetlen tárgya volt eddig, üresen áll hetek óta a kormányzasi polc és minden kínálkozósa meddő marad. Ki hitte volna valaha, hogy a piros bársonyszéknek így ellillanjon a vonzó ereje? Ki hitte volna, hogy a miniszteri tárcsa olyan olcsó portékává lesz minálunk, amelyet ha eljeteznek, hát nem akad senki, aki utána nyuljon? Mi történt azzal a leányzóval, aki körül tegnap még a kérők egész raja nyüzsgött, hogy ma a férfiak ijedezve menekülnek előle?

Ezek a tünetek talán csak mégis megnyithat-nak a szemét a fejedelmnek. Beláthatná, hogy olyan kormányt kell keresnie, mely a nemzettel és a nemzetért akar és tud kormányozni, nem pedig a nemzet nélkül és a nemzet ellen. S ha ezt belátná, akkor további tétovázás nélkül rá kellene magát szánania olyan politikára, mely szakít a vissza nem idézhető mult dohos hagyományaival s kielégíti az új életnek elutasíthatatlan szükségleteit. A leg-főbb hadur küzdje le az osztrák császár habozását s kérjen tanácsot a magyar királytól.

BELFÖLD

Az interparlamentáris konferencia. Hétfőn kezd meg tanácskozást az interparlamentáris konferencia Bécsben. Előzőleg vasárnapon délelőt 10 óra-
kor az egyes államok delegáltjai gyűlnek össze a bécsi urakházában, hogy a konferencia programját megállapítsák. Este 8 órakor gróf Harrach József és neje vacsorát adnak a delegátusok tiszteletére. Hétfőn, 7-én délelőt 10 órakor kezdődnek a nyilvános ülések és tartanak 8-án és 9-én, amikor a zárülés lesz. 7-ikére Bécs város nevében Lueger polgármester hívta meg estebére a konferencia tagjait. 8-án pedig kirándulás lesz Schönbrunnba, míg 9-én este az osztrák Reichsrath tagjai adnak busu-baneket a Hotel Continentaban. Tervbe van véve, hogy a kongresszus magyar csoportja testületi kirándulásra hívja meg Budapestre a kongresszus tagjait.

Gróf Apponyi Albert, az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának elnöke ma Eberhardról Bécsbe utazott. Ugyancsak Bécsbe utazott Desseoffy Aristid, az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának titkára is, hogy a szükséges intézkedéseket megtegyék.

A válság.

Budapest, szeptember 5.

Most már minden nap meghozza a maga szenczióját. Tegnap az volt a szenczió, hogy a király Lukács Lászlót bizza meg a kabinetalaktással, ma pedig az a szenczió, hogy Lukács László ezt a megbízást nem vállalja.

Az első benyomás, melyet ez a fordulat keltett: a hihetetlen csodálkozás volt. Az ellen-zék nem tudta megérteni, a szabadelvűpárt pedig egyszerűen megdöbbsent. Mit jelentsen ez? Lukács László miniszterelnöksége ma reggelri bold bizonyosság volt. Az ellenfelei már készültek ellene, a barátai már tömörültek körülle. Félhivatalosan, sőt mondhatni, egész hivatalosan is ki volt kürtölve Lukács László miniszterelnöksége.

A sajtó már úgy foglalkozott vele, mint az új miniszterelnökkel. S miatlatt az ügyek tovább vezetésével ideiglenesen megbízott miniszterelnök, gróf Káun-Hédeudary Károly hivatalos helyiségeiben várja — utódtját; a király dolgozószobájában megtörténik a legváratalanabb fordulat és Lukács László úgy jön ki, ahogy bement, nem ő a miniszterelnök.

Mit jelentsen ez?

Az ellenzéken sokan úgy gondolkodtak, hogy az egyéni és tárgyi okok, melyeket Lukács László kifejtett, a király pedig kegyesen tudomásul vett: sok mindent sejtetnek. Az egyéni okok világosak. Az ellenzéken is tudják, hogy Lukács László a miniszterelnökséget nem kereste, sohasem ambicionálta, áldozatnak, a sajátmaga feláldozásának tekintette s éppen azért csak a király leghatározottabb óhajátára lett volna hajlandó azt elvállalni. De mik a tárgyi okok? Nos, erre nézve az ellenzéken sokan azt képzelték, hogy a tárgyi okok a volt nemzeti párt tagjaiban s azoknak a Lukács-kombinációval szemben való magatartásában keresendők. De ezt a föltevést a legkomolyabb forrásból kapott értesülések csakhamar eloszlatták. Olyan helyről ugyanis, ahol Lukács László szándékai és felfogásai felől a legjobban vannak informálva, rámutattak arra a körülményre, hogy a volt nemzeti párt tagjai Apponyi távollétében tartózkodó álláspontra helyezkedtek s akár töltik, akár magától gróf Apponyi Alberttől annál kevésbé volt oka Lukács Lászlónak tartania, mert gróf Apponyi Albert a válság egy korábbi stádiumában a Lukács-kombinációban hajlandó volt megnyugodni s azt támogathatónak mondotta. Szó sincs tehát olyasmiről, mintha Lukács Lászlót Apponyi Albert s a volt nemzeti párt valamely állásfoglalása birta volna rá, hogy a megbízást el ne vállalja. Egészen más volt az ok. A mi föltétlenül hitelt érdemlő forrásunk úgy találja, hogy Lukács László, aki a miniszterelnökséget csakugyan nem ambicionálta, a Curtius-ugrára csak akkor vállalkoznék, ha azt híhelme, hogy ezzel az országnak szolgálatot tehet. De a mai viszonyok között s kivált az ellenzéki pártoknak veles szemben mutatkozó hangulatát ismerve, mint okos ember belátta, hogy a Curtius-ugrás őt elvesziti, a helyzetet pedig meg nem gyógyítja. Nem a király által kilátásba helyezett nemzeti engedmények irányát vagy mértékét keveselte, hanem ellenkezöleg, arról volt meggyözödvé, hogy ugyanezek az engedmények alkalmasak és elegendők a kibontakozás megeremelésére, — de más ember kezében. Lukács László ismeri magát, de ismeri ellenfeleit is. Tudja, hogy az ő sze-

len az mindenképen. Belekóstolok (mármint a zsomlyébe) s megvásik tőle a fogam. Hiszen ez fris kifit! Oh Breselmeyer! Ha ezt a nevet hallom, szűkül rajtam a magyar dolmány s megerjed bennem a békességes tülés.

Mert a sok mindenféle közt, ami itthon elke-serit, egy sincs, ami úgy bánzana, mint a budapesti sütemény. A magyar embert méltán is önti el a hazafi-harag, midőn Búzaország kelles közepében azt kell tapasztalnia, hogy neki sütik a leghitványabb süteményt. (S itt nem csupán Breselmeyer urra gondol. Ezt a nevet csak tajnév gyanánt használja.) Milyen kifit szegyenkedik minden reggel a mi asztalunkon! Vérszegényül, sápkórosan kerül ki abból a szikkasztó, barlangból, melyet sütkemenecének nevez a nagyzóldék fantázia. És ha már alávaló, cudar a süteménye, dologja panaszosan Sanyaró Vendel, legalább nagyobbra szakajtanák! Pedig milyen olimposi kalácsot, kuglófot, zsomlyét s egyébét tudnak a magyar lisztből Bécsben s a cseh fürdőbken! Gazdasági állapotunk valóságos Aberdát csinál ebből az országból. A balatonparti vendéglős Bécsből hozat fogast, a budapesti vendéglős Bécsből hozatja az itthon hizlat ökor husát, s a Francia-országra szállított gyoroki szüret — magam tanuskodhatok mellette — rövid időn bordeauxinak tér vissza szülötőljére. Egy kicsit kineveltek, megfésülték, a karmocsáktól megfarragták s aztán drága pénzen fizetjük meg, amiért a mi vadóc, karcos, rakoncátlan szülötünk megtanult egy kissé franciaul gagyogni.

A süteményes nénit fölrezenntette valamely bumberdó — mert itt is háromfelőt támadjja meg az embert a nyakas muzsika — s kasba szörva vásári cikkeit, hazacepekedik velök. Holnap már hatodnapos lesz a zsomlyéje, amikor majd morz-szavá reszeli és, mint a maculatura térül vissza a papirosmalomba, ahonnan jött: ez a zuzott süte-mény is valamely pékműhelyben éri meg hamaros feltamadását. Jó étvágyat, oh közönség! Jó éceákat, néniek!

Vagy hogy tán ninesen is északa. A nagyvárosi északa homályát fölissza a villamos fény. Fölettem s előttem szertenyillal a sok ivlámpás, fehér világba vonva mindent. Kékes-zöldben bölogat már a jegenye lombja s nem is lonha földi békák görögnek, hanem elektromos kocsik dörögnek, ontván ki magukból a népeket a cirkuszba meg Ós-Budába. És kigyul a legujabb világitó forrás is, az a vesztég sárga villám, az a szem-fényvesztő káprázat, mely brutális fényével a vakondnak is kétsége etjéne. Ennyi fölkéletesítésbe még bele fogunk nyomorodni, vagy tovább fejlődésében, ami csak hanyatlást jelent, a jövendő nemzedék már ék brillávall születtek e vakító világgá. Szörnyűség ez a legujabb vívmány! És ha azt kívánom neki, hogy üssön belé az istennyia: e jó kívánságom teljesedése csak a tüzet fogja növelni; s ha a minden poklok fenekére küldöm, ott érezni magát csak igazán jól. És ezt eszeleksi velünk a megváltó tudomány, mely az égből hozza le ezt a gyöttrő ragyogást. Oh, a nap-lópök!

És szakad a sok ember a Vampetiesba.

Igenis: a Vampetiesba. Mert némelykor a föl-séges nép kegye is oszt prédikátumot. „Il Dante“, mondja a firenzei olasz. „A Vampeties“, mondja a budapesti magyar. Az analogia teljes.

Amikor ezt a nevet hallom, kigombolkozom. Valami zsiros, televény, a haspukkasztásig lak-tatól foglal az magában. A bőfénisig plasticus név, mint ahogy a Breselmeyer névre vagy a szájam rándul össze a savanyúagtól, vagy megémelyíti a tésztaiba kevert olcsó snecharinnak ványadt édeskés ize, hasonlatos a levélgyeink ragasztó gummijához, melybe a gyöngéd kereskedemlygi minister ur valami undorító mézes szörpöt kevertet, hogy meg ne undorodjunk, mid-
dön a nyelvünkkel megnedvesítjük.

Mivel hogy a többi nem úgy érez, mint én s izmos étvágyan nem fog ki az „önsugalmazás“: vacsoráló szándékkal tér be ide ebbe a nagy ebédli kertbe. Tán ezeken is üneket ott sürin egymás mellett, kezdve a kapuféltől eladiglan, ahol olyanformát érez az ember, mintha mind szabadon járnának a szomszédos vadállatok és felemás ved-lésű, porlatlan bundáik naftalinmentes, férepor-tagadó ősi szagban búzlenének át a gazdag étel-sorba. Ami ott a deszkakerítés egyik résén zöldes fényben lóvel át, nem az éjjel csavargó éhes sakálnak a szemé? És átvonit az australian kutya s üvölt a szibériai farkas és bűg agnú s bögnek mind az emlések. Koplalnak az istenadták, vagy hogy zavarja őket a wagneri zene, mely állati körökben még nem birt meghonosodni? Oh barátom Serák Károly, te vagy a megmondhatója! Csak a nem tudom hovaválási nyul nem makog, pedig mennyi kukorica, nagyszemű, tejüzü reszpeti itt a feszlül

Törvényesen védett
Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hashajtó jött forgalomba, mely úgy felnötteknél, mint gyermekeknél egy „állandóan rendszeresített“ kellemes széklettel idéz elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy előszeretettel rendelik székrekedésségnél chronikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalomakat nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetés ize által kiszorítja az összes külföldi hashajtókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hashajtó állandó bevételelettől. — Egy teljes doboz ára 80 fillér. Postán csak öt doboz meg 4 kor-ért bérmentve. Egyedül készíti ERÉNYI BELA gyógyszerész Budapest, VII., Károly-körút 5. szám. — Kapható a gyógyszerárakban. Főraktárak: Lux Mihály, Muzium-körút 7., Dr. Egger Leo, Váci-körút 17., Török József, Király-útea és Andrássy-út, Karschmaroff A., Kerepesi-út 59. szám, Fodor J., Marokkó-útea és Király-útea, Gara és Roth, József-körút 74., Molnár és Moser, Koronaharag-útea, Nerada Mándor, Kossuth Lajos-útea, Szécsi Lajos, Andrássy-út 78. Nagybani főraktár: Fodor Márton, Király-útea 41. és Váci-körút 10., Fodor J. „Aha diverzia“ Kerepesi-út.

nyelve az ellenzék s legkivált a néppárt szemében szálla, sőt talán gerenda. Még van róla győződve, hogy ugyanaz a néppárt, mely ma taktikai okokból úgy tesz, mintha nem támogatná az obstrukciót, nyomban a bujtogatás terére lépne, ha egy Lukács-kormánytalálna találna magát szemközt. Bekövetkeznék tehát az, hogy ő nem használna, hanem inkább ártana az ügynek, s a nemzeti engedmények, melyeket más közönségeként prezentálhatna, az ő kezében esdvának hatnának. Ő lejárná magát s a nemzeti engedmények kompromittálva volnának. Mi célja lehetne tehát ilyen körülmények között, ha vállalkoznék is az áldozatra, önmagának feláldozására? Semmi. Se magának, se a koronának, se az országnak nem használna, — holott ugyanazokkal az engedményekkel más ember megcsinálhatná a békét és a rendet. Nagyon valószínű, mondta a mi forrásunk, hogy Lukács László a király előtt is ilyen körülmények között fejtette ki a maga aggodalmait.

Az írja a Pester Lloyd, hogy gróf Khuen-Héderváry a legnagyobb mértékben meg volt lepoteve, mikor értesült az audienca eredményéről s megtudta, hogy Lukács László nem vállalta a megbízást. Ha gróf Khuen-Héderváry így meg volt lepoteve, akkor föltehető, hogy a király — akit a volt miniszterelnök informált — szintén meg volt lepoteve. A szabadelpvűpárt is meg volt lepoteve. Az ellenzék is. Nyilván az egész ország is. Mindmégannyi tévesen volt informálva Lukács László vállalkozási készsége felől. Pedig maga Lukács sohasem csinált belőle titkot, hogy a miniszterelnökséget nem ambicionálja, áldozatnak tekinti. Az általános meglepetés azonban a kisebbik baj. A nagyobbik az, hogy az általános meglepetést általános depresszió váltotta fel. Mi lesz most? A kanyhától a Lloyd klubon keresztül a királyi várig a legteljesebb sötétség uralkodik. Senki sem tudja, mi lesz holnap. Nem tudja a kisebbik, nem tudja a többség, nem tudja a volt miniszterelnök és nem tudja nyilván a király sem. A khaos eddig nagy volt, de ma nagyobb, sőt legnagyobb. Olyan lehetetlen zavar ez, hogy a szabadelpvű klub — mely pedig örökös melegsége a kombinációknak — már nem is találja. Már nem esik arról szó, hogy ki jöhet, de még arról sem, hogy mi jöhet. De a borus arcok kezdenek megmerevedni s az aggodalmat pánik váltja fel. A szabadelpvűpártban mondta ma este valaki: „Falhoz jutottunk s visszafelé se mehetünk — most már csak neki fejjel a falnak!” De már a fejüket sem találják, amivel a falnak mehetnek.

És senki sem tudja, hogy mi lesz...!

(A mai kihallgatások.)

A király ma reggel kilenc óraker gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, háromnegyed órával később pedig a tegnap lekésott gróf Tizza Istvánt fogadta hosszabb magánkihallgatáson.

Déli egy óraker jelent meg a király előtt Lukács László pénzügyminiszter. Körülbelül egy óra hosszát időzött az uralkodónál, s aztán egyenesen a pénzügyminisztériumba hajtatott. Az ott várakozó újságírókat a következő meglepő kijelentéssel fogadta:

— Kijelentem ő felsége előtt az okokat, melyek redm néve nem teszik kívánatosnak, hogy a kabinet-alakításra vonatkozó megbízást vállaltam, s ő felsége, teljesen méltányolván okaimat, kegyeskedett teljesíteni azt a kívánságomat, hogy az én személyemtől tekintsen el.

Gróf Khuen-Héderváry Károly ezalatt a miniszterelnöki palotában várta a pénzügyminisztert, mert föltette, hogy a kihallgatás után egyenesen hozzá jön. A miniszterelnök ugyanis bizonyosra vette, hogy a kihallgatás Lukács László megbízásával fog végződni. A miniszterelnököt rendkívül meglepte a Lukács-kombináció kudarca. Még ott, a miniszterelnöki palotában, várakozás közben kapta az újabb meghívót, mely ma délutánra a királyhoz szólította.

Ő felsége ma délután négy óraker gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt újból magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatás félóránál tovább tartott.

(A szabadelpvű klubban.)

A helyzet valami módon való tisztulásának tegnapi kilátásait ma Lukács László reménybeli miniszterelnök visszavonulása által ismét a bizonytalanság nyelte el. Teljes tájékozatlansággal gyülekeztek a rendesnél korábban ma este a képviselők a szabadelpvű klubban. Legelőször gróf Tizza István jelent meg régi híveivel, kik csoportba verődve, konsternált hangon tárgyalták a kabinet-alakítás újabb meghiusulását. Azokat teszik felelőssé a szabadelpvűpártban a jelenlegi helyzetért, akik az ellenzékkel együtt engedték nagyra nőni a válságot és most félrevonulnak. — Ha keverték, egyék meg, — mondják keserű szemrehányással, Apponyiek ellen fordulva, akik ma este is gyér számmal jöttek és szinte tüntetőleg tartózkodnak és visszavonulnak, mióta az 6-liberálisok sánszai növekedtek. A volt nemzetipártiak közül összesen hatan mutatkoztak a klubban, kiket gróf Andrássy Gyula iparkodott kapacitálni.

Az est során élénk mozgalom keletkezett és sűrű tömegekben vonultak fel a párttagok. A miniszterek közül először gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, Darányi Ignác és Wlassics Gyula jelentek meg, de hideg közönyösség fogadta őket.

Nagy mozgás támadt azonban, mikor Lukács László pénzügyminiszter, a nap hőse, lépett a terembe és mindenki a közelébe iparkodott jutni, hogy a mai kihallgatás részleteiről tájékozódják. Lukács László előadta, hogy főleg személyes okok voltak azok, melyek őt arra bírják, hogy a király által neki felajánlott miniszterelnöki állást ne fogadja el. Szavaiból kitűnt, hogy különösen arra nem akart vállalkozni, hogy a Házat esetleg ex-lexben feloszlassa. A király által nyújtott engedményeket leendőnek tartja és felhívta a jelenlevőket, hogy azokat most már a párt program gyanánt fogadja el és védje meg az ellenzékkel szemben. Arról azonban, hogy maga helyett kit ajánlott miniszterelnöknek, nem szólt.

Sokan azt hiszik, hogy miután a kilátásba helyezett katonai koncessziók a német vezényleti nyelv fenntartása mellett leginkább annak felelnek meg, amit gróf Andrássy Gyula képviselőházi beszédében és egy bécsi hírlapi cikkben is kifejtett, s volna legközelebb ahhoz, hogy a király kabinetalakításra felszólítsa.

Egyelőre azonban holnap délelőtt $\frac{1}{2}$ a 10 óraker csak gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök hivatalos a királyhoz. Addig, míg a szabadelpvűpárt egységes határozatot nem hoz, úgy látszik, a további kihallgatások szünetelni fognak. Bolgar Ferenc tegnap magáévá tette Sándor Pál indítványát egy pártértekezlet megtartására és ma már eziránt általános óhaj mutatkozik. A párt egységes eljárására nézve, hangsúlyozzák, hogy mivel a volt nemzeti párt 1889-ki nemzeti programja teljes mértékben érvényesült és Apponyiek ki vannak elégtve, minden benső személyes rivalitást, ami eddig a párt erőteljes szervezkedésnek utjában állott, félre kell tenni és egységes fellépésre kell törekedni. Ha tovább is engednek az ellenzék túlzott követelésének, mondta gróf Tizza István, akkor a szabadelpvűpártot, a korona is, az egész világ is quantitativ négligéable-nak fogja tekinteni, és az ország oly kalamitásokba keveredik, hogy a már elért vagy kilátásban levő vívmányokat is elveszíthetjük.

A személyes kombinációk ma is en vogue voltak. Sokan rosszallják és nem értik, hogy gróf Khuen-Héderváry a királyt Lukács László által kikoszorásznak tette ki. Mert lemondásának személyes okai előbb is már megvoltak és így Lukács László hajlandóságáról a miniszterelnök ő felségét rosszul informálta. Ebből többen azt következtetik, hogy a miniszterelnök egymásután akarja lejáratni a kormányképes férfiakat, hogy végül, mint egyedül alkalmas ember, ő tarthassa

kosarak bordáit! Olyan gyáva az istenadta, hogy éhezni se mer.

Az avatottak nem is ülnek olyan messzire az állatkert palánkjai mellé, hanem a zenesátor köré telepednek, ahol a szikrázó vilámpások fényét is homályba ejtő egy-egy államférfi vasorál olyan természetes átvággyal, mintha ő is csak embernek született volna s nem félistennek. Olyan jólesik nézni ezt a kormányzott embernek! Mink belemagaszatosodunk, anélkül, hogy ők beletörpülnek. S minden előkelő és hatalmas voltok mellett, ők is csak úgy kézből eszik a kukoricát, mint akármelyikünk. A minapában német család is jelent meg itt. A sokszor hamiskodó perspectiva fűzte, hogy politikánk egyik vezére épp a katonabanda fuvolása mögött került a két végén fogva a csüvet, szájjában jobbról balra tologatta. Amire a familiának legkisebbik doctor-tagja azt jegyezte utikönyvébe, hogy van a „eigény” zeneszkarban egy hangszer, amolyan „mundharmonika”, mely épp úgy ehető, mint a cukorból való fűtölő.

A körültekintő gazdában nagy az önéretet. Méltán. Kezel miniszterrel, pártvezérrel s egyenest áll meg előttük, míg a városi vendéglős kétrét hajlik a hatalom láttán. Van gerince, de ezt arra használja, hogy hátra görbítse, amivel a kevélységet fejezi ki. Mig „Abbazia” Gézája csak gentleman pincér, már Vampeties urban minden hüvelyk souverain korosmáros. Amellett szereti a versézetet. Mindnyájunk előtt emlékezetes az a művésze, midőn ízbeli druszájától, a magyar kultuszminisztertől, elhódított egy kitűnő vészant, melyet amaz az országos képtár részére akart

megszerezni. Lefőzött egy kegyelmes urat, amivel nem minden jó szakács bír eldieskedni.

* * *

Benéztek Ós-Budába? Benéztek. A millenium óta nem jártam itt. Milyen ragyogvány, jókedv, hullámzás, farsangi bomlás akkoriban még bójtnap is! Zene mindenfelől s a hangomlás tetejében, mint holmi vízi tűzjáték, a Jambónak vígjógo accentusa. A pezsgős odvakban ifju sikasztiók libatiói. A jószívű Böske (Lieschen Gutherz) nem győzte bontogatni Epernay s./D. (olv. sur Danube, azaz Budafok, vagyis Promontor) aranyisakos üvegeit. S mikor már a fiúk torkig voltak velök, az őlkibe adaptóndórtódt a francia Suzette, az angol Daisy, a hollandus Dortje, a spanyol Inés, az olasz Ninetta, a polyák Lodoiszka, a svéd Ingrid, a dán Dagmar, a török Edmé, a német Kläuschen, a muszka Praskovna Ivanovna (valamennyi bécsi termés) s végül még a szemérmes magyar Mariska is, az egyetlen hü és eredeti a hamisított bornak és vérnek e habzó sokaságában.

Mi minden volt akkor ebben a papiros városban! Mr. Waltonnak beszéltő babái; a basakállás édesanyja, emlőjén a még csupasz-arcu pici leányával. Az atestetlen, de annál felsőttübb kisasszony, aki esti nyolcót hajnalig annyit elmeségett hallott a maga anatómiájáról. „Ez lesz aztán az igazi feleség!” — mondta neki Mokány Borci, s kezdte szorongatni a mocsingos kisasszonykának félbemaradt derekát. Es ott pislogott a másfél óles jakut, kaffánja zsebében a másfél araszos dán emberkéről. A hindu gyors-

alvók, a hastáncos arabus lányok, bucsu, vásár, komédia, koresma, bolt s lépten-nyomon várgacsizmás udvari eselédjei hatalmas Mátyás királynak.

Milyen siralmas üresség most! Hol vannak az akkori fiatal defraudansok? Tán még mindig a vasajtó mögött. Annál szabadabbak ellenben még ma is azok a nemzetiégi hölgyek, akik okozói a fiúk rabságának. Vagy ha nem azok, hát mások. De lenni még mindig ott vannak. S ha nem akad legény, kerül öreg ur az ő nem is rózsaszínű karmaik közé. Mikor még a szalmaözveggy ferjek is nagy ivben kerülük ezt az erős rendőri felügyelet alatt levő tanyt! Csakhogy ez a felügyelet gyanusan hasonlít az oltalomhoz. Oh vigságok lehanyatlott világa! A „szögedi eserdában” a bécsi Schrammlik gstanefikat hegedűlnek!

* * *

Földalattin menjek haza, vagy — mint a budapesti élet elnevezte — az „alföldin”? Tazjaim s szívemen végigbizzereg még a párisi Métropolitain alagútjában esett emberirtásnak minden borzalma. De hiszen ez a mi földalattin olyan fényűző térapazarlással van építve, hogy bizakodva szállok pompás vaggonjaiba. Nem esik ott baja az én kis unokám öregapjának. Meg aztán: Isten kezében vagyunk mindnyájan mindenütt. Amire az egyszerű tisztelendő ur szall felelt, hogy hiszen jól van: de az ilyen urban már nagyon is az Isten kezében vagyunk.

Omen et nomen: ha az újabb nem is, de a rue Goujonbeli bazárnak gyászos pusztulása Párisból

FÉNYKÉPÉSZETI MŰKEDVELŐKNEK

Kitűnő fényképezési szalon- és utazó apparátusok új, felülmulhatatlan pillanati kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BÉCS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapítottott 1854-ben.

meg hivatalát. Feltűnt, hogy a szabadelvű klubból gróf Khuen-Héderváry intimsaival a Nemzeti Kaszinóba ment további tanácskozára.

Más oldalról a következő értesítést kapjuk:

A szabadelvű klubban ma este körülbelül hatvan képviselő volt jelen. Pont 1/8 óra tájban Khuen-Héderváry, Tisza István és Lukács László külön-külön de csaknem egyszerre érkeztek meg. Az érdeklődés középpontja természetesen Lukács László volt, akit azonnal közrefogtak. A királyiály folyt beszégetéséről a pénzügyminiszter persze nem tett közléseket. De egész ószintén tárta fel okait amelyek a megbízást el nem vállalására bírták. Azt hozta fel, hogy az ellenzék egy része éles ellenszenvet mutat ellene; őt tartja az *úchis klausula* szerzőjének, ugyancsak ő bukatta meg Saederkényit Egerben, stb. Az ő vélekedése tehát az, hogy a törvébe vett engedmények sorsát nem volt szabad kockáztatni, s nálánál népszerűbb férfinak kell őket a parlament elé vinnie.

A jelen voltak nagy figyelem mellett hallgatták Lukács László fejtegetéseit s egyhangulag méltányolták okait.

Közben egy másik csoport előtt gróf Tisza István hangsúlyozta, hogy óvakodni kell, jobban mint valaha, minden túlzástól; rohanjon, aki akar, a forradalomra, ő bizony nem fog utána rohanni, s a szabadelvűpart sem. A pártnak kötelessége a törvébe vett engedményeket programjárá tenni s mellettük kitartani. Továbbá fel kell világosítani a nemzetet, hogy a tulhajtott követelések megingatják a nemzeti és állami lét alapjait. A személyi kérdésekről Tisza István nem nyilatkozott.

A klubban híre járt, hogy a korona már kiszemelte legújabb miniszterelnökjelöltjét. Azt mondják, hogy az új ember politikai típus dolgában a Lukács László klasszisához tartozik. Ebből sokan Darányi Ignácra következtetnek, mások Láng Lajost, ismét mások Perczel Dezsőt emlegetik. A legnagyobb hitekre a Darányi-kombináció talán Wekerle kilátásait nem látják biztatlóknak s jellemzőnek mondják, hogy Wekerle ma délben két napra Dánosra utazott, holott már tudta, hogy Lukács László nem fog kötélnek állani.

mégis csak elszármazott hozzánk a Párisi bazarba. Gyorsan és bőven teremnek most a kapszissai, a léha mulasztás, a mentőszöközők fojgyatékosság, s a tudatlanság ellen emelt vádak. S mind elsrirtjuk áldozatait, legjobban a mi Erzsikénk pajtasát, a Márkus Margitot, egy édes, aranyos kis leányzót. Aki tehetetlen néztek, amint a sístergő lángok közül leugrott, azt mondják: akár angyalt láttak volna a pokolból elszállani.

Ott jártam harmadnap az égés után s táto-gáttam sopánkodva szájamat én is a többivel. És itt is új élet kelt a romokból. Az utcai ipar és kereskedés sátoert vert a gyaloguton s a kertes téren. Szőlőt mértek a repülő fókák, szilvát és barackot. Az emberek ettek és sirtak. S el nem maradt az irdalom s művészet sem. Az egyik rikkancs-banda ordítva kínálta a tüzvésznek burmolt rajzát, hatan meg dalárdává verődre fujták valamely kapos nóának dűdjára a tüzvésznel is kegyetlenebb alkalmi költeményt. Egyik strófája így szól:

Auguszus hó valósgos nyári est,
A tüzlángtól vöröslik az égi test,
Ki-ki barátját, rokonját keresi,
De mind hiába, azt meg nem lelheti.

A kis dalárda nem talált bele a rhythmusba; a rossz caesura megzavarta, tán hogy nem is a helyes nórára nyitott rá. És egymástól való nemes függetlenségben zengedeztek:

... tját rokonját keresi, keresi —
Mnd hiába, nem leli.

Ezen összevezettek s a közös bánata a megbomlott harmonisa hintett egy kis jóleső derüt.

Fenn az állványokon a hivatalos szomszédok gongatták a vékony falakat, a rengeteg oszlopkorról aürin potyogott alá a hitvány gipsz és lenn mélyen tüzölt legények kotortak a porjében, hátha úszkésödött emberi csontokra lenének.

A hangulat egyébiránt nyomott és rezignált volt.

(Félhivatalos jelentések.)

A Budapesti Tudósító jelenti:

Ő felsége a király gróf Tisza Istvánt ma délelőtt 10 órakor magánkihallgatáson fogadta.

Déli egy órakor jelent meg a király előtt Lukács László pénzügyminiszter, akivel ő felsége ötvenöt percig tanácskozott. A kihallgatás alkalmával szóba került Lukács Lászlónak a kabinet-alkitással való megbízása. A pénzügyminiszter kifejtette ő felsége előtt azokat az okokat, amelyek nézete szerint a megbízás elvállalását nem teszi kívánatosszá. Ő felsége ezeknek az okoknak kegyes méltánylásával teljesítette Lukács László kérését, melynek az volt a tartalma, hogy a felség a kabinet-alkitással való megbízást az ő személyére ruházná ne méltóztatssék.

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt ő felsége ma délután kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök holnap délelőtt fél tíz órakor újból megjelenik ő felsége előtt.

Ő felsége Lukács László pénzügyminisztert ma délután egy órakor hosszabb kihallgatáson fogadta. A pénzügyminiszter kifejtette azokat az egyéni természetű, valamint tárgyi okokat amelyeknél fogva ő felségét kéri, hogy kegyeskedjék a jelen kabinet-alkitásmál az ő személyét mellőzni. Ő felsége a pénzügyminiszter ez eladását legkegyelmesebben jóváhagyólag tudomású vette.

(Hangok a néppártból.)

Rakovszky István, a néppárt elnöke a *Fremdenblatt* tudósítója előtt a következőképpen nyilatkozott a helyzetről:

— A néppárt sokkal konciliánsabb álláspontot foglalna el Lukács Lászlóval szemben, mint eseteg egy *Wekerle*-kabinettel szemben. hiszen Lukács egész működése alatt kétségtelen bizonyítékait szolgáltatva kiváló szakértelmének s realitásának. Igaz ugyan, hogy utóbbi időben több hibát követelt el, így a só-üggyben is, amelyek meg utóáta is lesz a parlamentben. Ha Lukács megtartaná a jelenlegi kabinet szakminisztereit, személyes véleményem szerint aligha változtatná meg a néppárt eddigi magatartását. Más-ként álna a dolog, ha Lukács kabinéjében gróf Tisza István. *Hieronymus* és *Berevizcsy* is helyet foglalna. A néppárt ebben a régi Tisza-Bánffy-rezime feloldását látja és a többi ellenzéki pártok támogatásához csatlakozna. Ami a nemzeti engedményeket illeti, nem hinném, hogy megkaphatjuk a magyar vezényleti nyelvet. Magam is úgy gondolom, hogy márol holnapra nem lehet íyjesmit megvalósítani, de nem hinném, hogy a szélsőbal e tekintetben engede. . . Tegadhatalan, hogy a jelenlegi helyzet a nemzeti követelmények tekintetében nem felel meg az 1867. XII. törvényeikk szellemének. Mindenba hangoztattam, hogy nem kell nemzeti követelményeket engedélyezni mintegy ellenszolgáltatásképpen adókért vagy jnjonokért. hanem hogy ezt a kérdést nyugodt időben és önállón kell rendezni. . . Nézetem szerint egy nagy közgazdasági megújodás inaurálása a földbirtokosság, a parasztság és a kisipar érdekében, valamint az adóreform a nép figyelmét máselő terelné és általános megnyugvást keltné az országban, ami a Kossuth-párt befolyását is erősítené.

(A katonák visszatartása.)

Lembergől táviratozzák: *Breiter* képviselő *Koerber* miniszterelnököt táviratban figyelmeztette, hogy a lakosság körében a harmadik koroszalvány legénységnek október 1-én tul való benntartása már most nagy izgatottságot kelt. Tiitakozik egyben a tervezett intézkedés ellen és sürgeti a Reichsrath egybehívását.

(Cáfolatok.)

Egy esztalap tegnap azt írta, hogy gróf Khuen-Héderváry esütörtökön a szabadelvűklubban tudva valóllant állított, mert azt mondta többek közt *Wekerle* Sándornak, hogy fogalma sincs róla, kit hiv meg a király magához, holott akkor már mindent tudnia kellett, mert gróf Tisza István és gróf *Andrássy* Gyula akkor már megkapták a meghívást. A *Magyar Távirati Iroda* erre vonatkozólag a következőket írja:

Egy esti ap gróf Khuen-Hédervárynak a válság idején való szerepléséről oly képet adott mely telstelve van rosszinduattal és valótlansággokkal, úgy hogy ezekkel a fantasztikus híresztelésekkel nem is érdemes közelebről foglalkozni. Csak egyetlen kézzeltogható és nyilvánvaló valótlanságot kell helyreigazítanunk. Az állítja ugyanis az illető lap hogy gróf Khuen-Héderváry esütörtökön este *Wekerle* Sándor a közigazgatási bíróság elnöke előtt ennek kérdésére kijelentette, hogy nem tudja, ki fog holnap ő felségéhez kihallgatásra meghívatni, holott állítólag erről már tudomása volt. Először is *Wekerle* Sándor ezt a kérdést nem is intézte a miniszterelnökhez, azután meg kétségbevonhatatlanul konstatálható, hogy a miniszterelnök csak a tegnapi kihallgatás során nyert

tudomást ő felségének a meghívandó személyiségre vonatkozó elhatározásáról. Ennek következtében csak a kihallgatás után küldték el a meghívókat is, amelyek közül a Gesztre küldött távirat gróf Tisza Istvánt már nem is találta ott, mert ez már előbb saját elhatározásából Budapestre utazott és a kihallgatásra va ő meghívásról csak utóközben nyert tudomást.

A *Magyar Hírlap* ma reggel azt a hirt közölte, hogy az egyik budapesti gyalogezred legénysége fellázadt, minék következtében a legénység közé lövettek s két súlyos sebesülés történt. A *Budapesti Tudósító* most a következő cáfolatot küldi a lapoknak:

A *Magyar Hírlap* ma reggeli számában egy, a késői éjjeli órákban hozzá érkezett hirt közöli, amely szerint a 44. gyalogezred legénysége fellázadt, a ma reggeli gyakorlatnál a fegyvert eldobta és az engedelmisséget megtagadta volna, amire azután a gyakorlatnál jelenlevő boszniai gyalogzászlóalj, parancsra, a 44-esekre lött és két embert súlyosan megsebesített volna. A lap maga megjegyzi, hogy ezt a hirt legszivesebben látja megcáfolva. Illetékes helyen beszerzett értesülésmk alapján kijelenthetjük, hogy ebből a kalandos meséből egyetlen szó sem igaz.

(Furcsa hangulat.)

A *Hazánk*, vasárnap lévén, politikai hangulatokat gyárt. E *Politikai hangulatok* egyik strófájában a következőket írja:

A bécsi szél elsöppörte nálunk a békés kibontakozás reményeit. Apponyinak ez bizony sikerült volna. Ő már számíthatott az ellenzék leszerelésére, mert eziránt — ha a királytól megbízást kap kabinet-alkításra azon alapon, melyet utolsó nagy beszédjében kifejtett, s ebben a magyar nyelv jogosultságáról is nyilatkozott, bár a magyar vezényszó rögtönös behozatalát nem követelte — *Apponyi a függetlenítő pártok vezetőitől, Barthótlól, Hollótlól, Polonyitól és alkalmásmint Kossuthól is azt a biztást nyerte, hogy kormányzását nem teszik lehetetlenné obstrukcióval*, mert az ő nemzeti követeléseiben egy jobb jövő kezdetét látják s azok kivételére nézve személyes garanciát nyujt politikai jellemének integritása, és hozzátették azt is, hogy az ő kormányzását kívánatosnak tekintik egyeb, nem katonai, hanem belpolitikai szempontokból.

Kit akar a *Hazánk* felülteni? Őnmagát, Apponyit vagy az országot? Az egész hangulat nem hangulat, hanem mese. Egy bötü sem igaz belőle.

KÜLFÖLD

A balkáni forrongás Római körökben az a hír van elterjedve, hogy *Zanardelli* miniszterelnök abban az esetben, hogyha a keleti kérdés rendezésére európai kongresszust hívnának egybe, a következő a apelvek mellett száll síkra: 1. kongresszus rendezze egy a macedon, mint az ószerbiai az őrmény és az albán kérdést is. 2. A balkáni területek legyenek a baikáni népek és a nagyhatalmak ne tartassanak igényt területiális rekompenzációra a Balkánon. 3. A Balkán-államok, mint Románia, Szerbia, Bulgária, Montenegro és Görögország, éppen olyan joggalak bírjanak a kongresszuson, mint a nagyhatalmak. 4. Hívtassanak egy a macedon mozgalom lövezetői is.

Konstantinápolyban ma az a hír terjedt el, hogy a macedon bandák a kutakat kezdik megzerzni. A *Kölnische Zeitung* egy emberének a macedon mozgalom egy új feje pedig azt mondta, hogy a macedon bizottság igen sok dinamittal, löporral és egyéb robbanó-anyaggal rendelkezik. A bizottság szilárd elhatározta, hogy amennyiben Bulgária és Törökország között nem támadna háború, a macedon városokat, a vasutvonalakat elpusztítják, a kutakat és a vízvezetékeket megmérgezik.

Trieszti hajótulajdonosok Konstantinápolyból állították azt a táviratot kapták, hogy a porta tegnap egész váratlanul elrendelte az általános mozgósítást. Mely hír természetesen a legnagyobb tartózkodással fogadandó.

Konstantinápoly, szeptember 5.

A nagyvezér tegnap több diplomata előtt kijelentette, hogy a monasztiri vilajetben a bandák garázdálkodását a legutóbbi érelyes hadműveletek által jóformán elnyomták és a kirkilisszei szandák félrevezetőt falusi lakossága, mely a bandákhoz oszallakozott, legnagyobb-részt visszatért. Ezek az adatok annyiban helyeseknek látszanak, amennyiben a monasztiri vilajetben a bandák négy lötszke ellen legutóbb végrehajtott hadművelet közül három sikerültek tekinthető, meg

ezeket a bandákat legnagyobb részben megsemmisítették. Csak a periséri magaslakokon levő bandacsoport menekült el. A kirihisszei szandákbán valóban számos falusi lakó hazatért. A bandák garázdálkodása e két főszínhelyének teljes megtisztítása azonban még előreláthatólag hosszabb időt fog igénybe venni.

Konstantinápoly, szeptember 6.

Hogy a vonatokon lehetetlenné tegyék a mezenyteleket, *Musztafabasában* a kocsiakat kicserélik és az utasokat, a podgyászt és a szállítmányokat is a legalaposabban megvizsgálják.

Konstantinápoly, szeptember 6.

A porta a felkelő lakossághoz a következő proklamációt bocsátotta ki:

Bolgar lázítók egy idő óta zavarják a rendet és fenyegetik a biztonságot Drinápoly, Szaloniki, Monasztir és Kosszovo vidéken. Erőszakkal kényszerítik felkelésre a békés lakosságot. Azok a lázító eszmék, amelyeket az agitátorok az említett vidékek lakosai között hirdetnek és az izgatások sértik a lakosság igazi érdekeit. A vidék népe a császári kormány oltalma alatt nyugalomnak és jólétnek örvénd, holott az agitátorok izgatásai anyagi és erkölcsi kárt okoznak. E mozgalom a közbiztonságot veszélyezteti, a lakosság egy részének ártalmára van, az emberi érzést sérti és az egész civilizált világot felháborítja. Ez annyira szembentűn igazság, hogy már azok is, akik elesbítették magukat, megbánták tettüket és meghódoltak.

Konstantinápoly, szeptember 6.

Bulgáriából ideérkezett hírek szerint a fejedelem elnöklésével rendkívüli minisztertanácsot tartottak, mely a béke fenntartását határozta el.

Szerb tisztek a királygilkosok ellen.

Budapest, szeptember 6.

Semmi átlmenet sem jár rázkódtatások nélkül, különösen Szerbiában, ebben a fölvid országban nem, ahol az anarchiából, a politikai zűllöttségből s a királygilkosság véres napjaiból nem lehet egykönnyen rátréni a nyugodt konszolidálás térére. A királygilkosságnak sok mindenben kívül egy elsimíthatatlan eredménye maradt: az az ellentét, mely a gilkosságból részvett és részt nem vett tisztek közt napról-napra nagyobbodott s a mostani katonai összeesküvésben kulminált. A királygilkosok tisztek, mint ezt már több alkalommal említettük, oly arcátlanul viselkedtek, annyira zsarnokoskodtak Péter király fölött, mint akiknek jogok van ily magaviseletrre. Szinte már okot adtak magukviselőtel arra a fölvetésre, hogy Péter királynak van oka túrni az ő zsarnokságukat, mert hiszen körülbelül Péter király tudtával, ha ugyan nem beleegyezésével történt a királygilkosság. Még oly hangok sem hiányoztak, melyek Karagyorgyeviesről mint bünszerzéről beszéltek.

Az összeesküvő tiszteket, valami 48-at, a szerb kormány letartóztatta, de aligha meri megbüntetni őket, mert pártjukon áll a tisztikar tulajdon része és az egész lakosság, mely végre is belátja, hogy egy ország nem lehet egy 70 tagból álló gazember-csoport kényének a játéklabdája.

Ha Péter király azt akarja, hogy országa igazán a nyugalom és haladás útjára lépjen, akkor erős kézzel, bátor szívvel, világos fölvet gyökeresen tisztánzia kell a helyzetet.

A lapok szerint eddig 46 tisztelet tartóztattak le, míg a hivatalos szerb forrás csak 28-at ismer be. A tisztek által terjesztett proklamációk közül az egyik az egész tisztikar megszavaztatását követeli arra nézve, vajjon az összeesküvésben részes tiszteket kizárják-e a hadseregből vagy vád alá helyezték-e. A másik felhívás azt mondja, hogy a 68 tiszte sem a király meggyilkolása előtt, sem a tett után nem vetete le a tisztii jelvényeket és azóta újabb bizonyítékokat szolgáltatott arra, hogy önérdékből és kapzsiságból eszeledtek, minél fogva a szerb tisztek önmaguknak, a királynak, a hazának és az egész civilizált világnak tartoznak azzal, hogy e méltatlan orgyilkosoknak a szerb hadseregből való kizárását követeljék, mert ellenkező esetben nekik maguknak kellene lemondani a katonai pályáról.

Annak a huszonnyolc nisi tisztnek letartóztatása, akik aláírtak egy memorandumot, amelyben Péter királytól a június 11-iki összeesküvésben résztvett tisztek katonai törvényeszi megbüntetését követelik és esetleg a hadseregből való kilépésükkel fenyegetőznek, olyan ügy, amely már több, mint egy hónap óta veszedelemmel fenyegeti Szerbia nyugalomát és amely most rendkívüli veszedelmes stádiumba lépett. Az a huszonnyolc tiszte ugyanis csak egy okiratot szerepel s időközben az összes helyőrségben találtak hasonló felhívásokat, amelyeken más tisztek vannak aláírva. Ilyen körülmények között előbb vagy utóbb újabb rémes események fognak bekövetkezni, mert mind a két táborban igen nagy az elkeseredés. A tisztek eredeti terve az volt, hogy a trónörökös születésnapján,

szeptember 8-án a konakban szóba fogják hozni a dolgot és ha a király nem tesz kötelező ígéretet az összeesküvők szigorú megbüntetésére és a hadseregből való eltávolításra vonatkozólag, úgy a következő napon lemondanak tisztirangjukról és egyuttal bosszút állottak volna a június 11-iki összeesküvőkön. Belgrádban eddig, valószínűleg az akcióra hajló tisztek fenyegető viselkedése miatt, senkit sem tartóztattak le, de valószínűleg már legközelebb több tiszte fognak letartóztatni. Az új összeesküvők nem lesz nehéz kinyomozni, mert a tisztek maguk sem titkolják tervüket és már hetek óta mindenütt hirdetik, hogy le kell számolniuk és le is fognak számolni a június 11-iki királygilkosokkal. Tény, hogy az előbbi összeesküvők a többi tiszte szemben nagy kisebbségben vannak és hogy most azok is állást foglalnak ellennük, akik Sándor király idejében az elégedetlenekhez csatlakoztak. Az egész ország szembe most Péter királlyal néz. Az ő helyzete különösen azért nagyon nehéz, mert a volt összeesküvők körülveszik őt trónralépése óta és környezetében bizalmi állásokat foglalnak el. A nisi huszonnyolc tiszte különösen azért tartóztattak le, mert a volt összeesküvőket halállal fenyegették.

Hír szerint olyan felhívások is vannak, amelyekben fölcsújták a tiszteket, hogy gyilkolják meg a volt összeesküvőket. Egyelőre mindenki megegyezik abban, hogy rendkívül komoly veszedelem fenyegeti az országot, de nincsen kizárva, hogy Péter király, aki már holnap visszakerül Belgrádba, meg fogja találni a módját annak, hogy rendet csináljon, annál inkább, mert hiszen a mozgalom nem irányul ő ellene és mert az akcióra hajló tisztek kijelentették, hogy hívek hozzá és hívek is akarnak maradni, de éppen azért követelik, hogy bajtársaik hűségességét megbosszulják. Ma délután mindenféle ellenőrizhetetlen hírek voltak elterjedve; így azt jelentették, hogy Nisben ma délig gyűvenhét tisztelet tartóztattak le. Azok a tisztek, akiknek részük volt a június 11-iki összeesküvésben, ma hosszú tanácskozást tartottak.

A hivatalos szerb jelentés a következőket mondja:

Eddig a nisi helyőrségnek összesen 28 tisztelet tartóztattak le, akik aláírtak egy felhívást, amelyben a meggyilkolt királyi pár elleni összeesküvésben részes tiszteknak a hadseregből való kizárását, illetőleg megbüntetését követelik. Több más tisztele szobatozsággal büntették meg. A vizsgálát folyik. Ennek eredményétől függ a katonai hatóságok további eljárása. Mindenesetre titkos felhívások szerkesztését és azokra aláírásoknak meg nem engedett gyűjtését meg kell büntetni, mert az ellenkezik a katonai szellemmel és a fegyvellemmel, különösen pedig azért, mert egyes tiszteket kijátszották a föltes hatóságokat, amelynyiben egészségük helyreállítása címén megadott szabadságukat agitacionális utazásokra fordították. Péter király ezen események dacára is betartotta utazási programját és Nisből kirándulásokat tett Alexinába és Prokupljeba. A király holnap családával együtt visszatartak Belgrádba.

Ő-Szerbiában két hadosztályt készenlébe helyeztek. Péter király mindent elkövet, hogy a hadseregben ismét helyreállítsa az egyetértést. Készenlében, hogy a tisztek legnagyobb része a királygilkosok ellen foglal állást. Eppen ezért a kormánynak tartózkodnia kell a tömeges letartóztatásoktól. A Nisben letartóztatott tisztekkal enyhén fognak bántani, már azért is, mert Jankovich tábornok hadosztályparancsnok is az ő pártjukon van. Egyelőre csak kaszárnyai fogságban vannak. A kibozott proklamációban semmi sincs, ami a király személye ellen irányulna, hanem csak az összeesküvésben résztvett tisztársakat sértetnek. A lakosság attól tart, hogy még véres összeütközések lesznek. Azt remélik, hogy Péter királynak most már sikerülne fog, hogy a királygilkosok befolyásától emancipálja magát. A legutóbbi összeesküvés a skupstinának összehívandó rendkívüli ülészakán is szóba fog kerülni.

Belgrád, szeptember 6.

Avakumovics miniszterelnök a Beogradske Novine egyik munkatársra előtt kijelentette, hogy meg van gyűződve, hogy a nisi ügy csendesen fog lefolyni és mielőbb végleg el lesz intézve. A miniszterelnök elmondta, hogy több fiatal tiszt minden fegyvernemből egy memorandumot nyomatott, valószínűleg Ujvidéken, amelyben követelték a Sándor király elleni összeesküvésben részes tiszteknak a hadseregből való eltávolítását, illetőleg megbüntetését. A tisztek nagyobb része, akik elé ezt a memorandumot terjesztették, a kizárás mellett nyilatkozott. Egy tiszte neve mellé ezt a megjegyzést írta: Teljes kiáltással kell őket büntetni. A dolog kezdeményezői Novakovics Milán százados és Todorovics Aza főhadnagy voltak, mindakettlen volt miniszterek rokonai.

Most egy katonai bizottság folytatja a vizsgálatot Suskalovics őrnagy vezetése alatt. A miniszterelnök végül kijelentette, hogy itt nincs szó sem felségárulásról, sem összeesküvésről, de megengedhetetlen, hogy tisztek ily módon aláírásokat gyűjtsenek. Egyébként nem lehet tudni, hogy mi volt végső céljuk.

Belgrád, szeptember 6.

Hír szerint a Nisben letartóztatott tiszteket szabadlábra helyezték.

Belgrád, szeptember 6.

A tisztek titokban szított mozgalma úgy pattant ki, hogy Lazarevics Dragomér, a nisi helyőrség századosa engedélyt kért és kapott, hogy a bresztováci fürdőbe utazzék. Ő azonban nem fürdőbe, hanem Zajácskába ment, hogy ottani tiszteknél aláírásokat gyűjtsön. Föltartóztatták s megtalálták nála a fölírvas egy példányt, melyet a tisztek aláírtak. — Nisi távirat szerint Arzén herceg, a király testvére azon igyekszik, hogy a tisztek két ellenséges pártját kibékítse egymással.

Belgrád, szeptember 6.

A Belgradske Novine szerint az új összeesküvés szervezői Novakovics vezérkari százados és G. Todorovics gyaogsági százados. Ezeknél a tisztikarhoz intézett felhívásokat találtak, melyek azt mondják, hogy a becsületlen tisztek nem térhetik azt a szegényt, amelyet Sándor király meggyilkolása a tisztii becsületen ejtett. Minden becsületlen tiszt követelje, hogy azokat az összeesküvőket, akik Sándor király lemeszárlásában résztvettek, zárják ki a tisztikarból. Ha ez nem történik, úgy erőszakosan el kell távolítani azokat. A felhívást aláír 23 tisztelet csütörtökön este Nisben letartóztatták. Lazarevics százados, aki a felhívást elvitte a negbini helyőrségbe, visszatérteben Golubovacban letartóztatták és Nisbe vittek. Nála is találtak egy példányt a felhívásból. Belgrádban eddig, hír szerint, nem történt letartóztatás.

HIREK

Magyar iskolakönyvek.

A szépirodalom Hamupipőke szerepébe kénytelen néhánynapra beletörődni. Szerényen húzódik a könyvesboltok szögleteibe és restelkedve látja, hogy egy olyan vetélytársa vonja magára a közérdeklődést, akire eddig csak szánakozó mosolygással nézett. Ugy bizony: az iskolakönyv, ez a felszeg, kartonruhás leányzó köti le imádófi figyelmét. Vele pedig, a széppel, a szellemmel, a bájosan csevegővel, vele, az uralkodáshoz szokott regénynyel, a dédelgetett novellával nem törődik senki. Hiába panaszokodik, hiába kacérkodik, hiába próbál pikantériával, hiába fenéggel hatni: a szürke hölgyecske, a sokszor kicsufolt, a mindég mellőzött, valósággal forrongásba hozza nemesak az urakat, hanem a hölgyeket is, nemesak a hölgyeket, hanem a bájos bakfiseket, sőt még az egészen apró babákat is. Mind, mind iskolakönyvről beszél, iskolakönyvet kér és iskolakönyvért fizet. A szegény szépirodalom kétségbeesnék, ha nem venné még idejekorán észre, hogy ez a nagy érdeklődés egészen gépies. A komoly urak, a bájos asszonyok ott tölönagnak ugyan a könyvespolk körül, de arcuk közönyös, szemükben nem csillog az érdeklődés fénye. Látszik rajtuk, hogy csak kötelességet teljesítenek, mint mikor valami messziről érkező fenséges ur elé vezénylik a város asszonyait, lányait. Akik elmondván betanult beszédüket és átadván hódotukat kifejező oszrokat, alig palástolható türelmetlenséggel várják a pillanatot, mikor vége lesz a ceremóniának és otthon, azok körében, akiket igazán szeretnek, nagyot nevelhetnek annak a furesnak ugyan különös beszédén, különös mozdulatain...

Es a háttérbe szorított szépirodalom, a regény, a novella megvizsgálódik. Sőt egészen felderül, mert észreveszi a tolongó közönség ajkán a gunyos mosolygást. Mert ki nem mosolyog, ha tankönyvre esik tekintete? Hissz a tankönyv meg az anyós ugyszólván egy anyaméhben született: mindenképp rajtuk mulat,

mindenki rajtuk próbálja ki szellemességét. A tankönyvekről kolportált „viccek” száma légió. És a közönségnek jó nagy része ezekből a viccekből ismeri a magyar iskola-könyveket. Még a szülők nagy része is. Ezek sem igen veszik maguknak azt a fáradságot, hogy behatóan átolvassák vagy legalább futólagosan végiglapozzák azokat a könyveket, melyekből gyermekeik a műveltség elemeit merítik. Ők is a viccek hisznek, mint ahogy nálunk nagyon sok ügyet többé-kevésbé sikerült viccelt útnek el. Jókodvű kiritikusok néhány odatett viccel végeznek munkákkal, melyekbe fiatal szerzők egész leküldet leheltek bele, tudományos könyvekkel, melyek hosszú és fáradságos kutatások eredményei. Egész iskolája van az olyan kriticusoknak, kik egy viccért, ötletért mindezt készek feláldozni, még az igazságot is. Akiknek nem az a céljuk, hogy a közönség a műveket, az eseményeket ismerje meg a maguk valódiságában, hanem az, hogy az ő sajátos eszükjárását, ötleteiknek kifoghatatlanságát csodálja. Nos, ilyen szellemességeknek és utszéli vicceknek köszönhetik iskolakönyveink is rossz hírnevet. A gyors-böngészőknek, kik vaktában felnyitván egy-egy iskola-könyvet, néhány, összefüggésükből kiszakított mondat illusztrálják ily irányú mókáikat.

Pedig litteraturánk összes ágai között talán éppen az iskolakönyv-irodalom az újabb időben az egyedüli, mely haladást mutat. Haladást nemcsak a módszer, külső kiállítás, tudományos készültség tekintetében, hanem az irodalom speciális szempontjából is. Haladást az előadás könnyedsége, a nyelv világossága és a stílus szépsége tekintetében is. A magyartalanságok mind ritkábbak, a nyakatekert mondatok eltűnőfélben. Mind gyakrabban jelennek meg az olyan iskolakönyvek, melyek nemcsak tanítják a gyermeket, hanem gyönyörködtetik is. Iskolakönyvek, melyek tudományos kérdéseket népszerűen, könnyen megérthető módon tárgyalnak. És nincs ország, hol a művészi nevelés elve olyan gyorsan és eredményesen érvényesülne az iskolakönyv-irodalomban, mint nálunk. Történeti iskolakönyveink olyan művészi reprodukciókban mutatják be az építészeti, festészeti és szobrászati remekműveket, hogy valóssággal műtörténeti kézikönyveknek pótolnak. Irodalomtörténeteink költőinknek nemcsak képmását varázsolják az ifjúság szemébe, hanem ezer más olyan rájuk vonatkozó emléket, mely rendkívül vonzóvá teszi a studiumot. És néztek-e meg a tisztelt tréfálókot néhány új természetrajzi könyvet? Nemcsak körvonalakban, hanem színeiben is megszólaltatják a természetet. Lebilincselik a tanuló tekintetét és teljessé teszik illuzióját. Ismeretlen, exotikus növényeket a maguk teljes szín pompájában és ragyogásában csodálhat meg bennük. És a maguk színében olyan állatokat, melyek ninosenek meg sem az iskola muzeumban, sem az állatkertben. És a képek mellett kedves, vonzó leírások.

Vége a száraz, unalmas osztályozásoknak. Az új tanár-nemzedék jól tudja, hogy a tanuló értelmét kedélyének és képzeletének világán keresztül lehet legjobban megközelíteni. És tudja azt is, hogy az iskola csak akkor teljesíti igazán feladatát, ha az élet számára készít elő. És az új elv diadalmasan vonul be az iskola-könyvekbe. Olyan hangok csendülnek meg minduntalan bennük, amelyeket a tanuló már az iskolán kívül is hallott, olyan színeket is villogtatnak feléje, melyeket künn is látott és most ezek a hangok és színek kellemesen simulnak az iskolában tanított ismeretek harmónijába. Az életnek és iskolának kapcsolatát igyekeznek szorosabbá tenni újabb magyar olvasókönyveink is, melyek nemcsak a régi írói gárdának adnak helyet, hanem megszólaltatják a legújabb írói nemzedékből is azokat, akiknek műveiből tanulságot és gyönyörűséget meríthet a fiatal olvasó. Ott találjuk Arany, Petőfi, Jókai, Tompa, Gyulai Pál mellett Lévy József,

Tóth Kálmán, Bársony István, Pósa Lajos, Baksay Sándor, Mikszáth Kálmán, Benedek Elek, Szabolcska Mihály, Gárdonyi Géza, Varga Ottó, Hoitsy Pál stb. stb.-eknek névét. Szóval a magyar litteraturából majdnem mindazt, ami becses, értékes és ami igazán magyar. Magyar éppen úgy, amint magyarok Benczurak, Vágónak, Pesztynak, Patay Lászlónak, Spányi Bélának, Barabás Miklósnak, Than Mórnak, Wagner Sándornak és sok más jeles piktornaknak a szöveget kísérő illusztrációi. Vajha szépirodalmunkban érvényesülne annyira a magyarság szempontjával. Még szótáraink is ennek szolgálatában állanak. Csak Kelemen Béla, továbbá Simonyi-Balassa és Schuber magyar-német és német-magyar szótáira, vagy a Matskássy-Theisz-féle francia szótára utalunk. Nem volna paradoxon, ha azt mondanók: ne csak azok forgassák ezeket a szótárakat, akik németül vagy franciául akarnak megtanulni, hanem azok is, kik nem tudnak jól magyarul, vagy akik magyar nyelvérzéküket fejleszteni akarják. Mert ezek a szótárak az idegen szövegeket lehetőleg úgygyökeresen magyarban tükröztetik vissza és így egyszerre két nyelvnek szellemébe világítanak bele.

Am ezekkel a dicsérekkel nem azt akarjuk mondani, hogy rossz iskolakönyv már nincs, hanem azt, hogy nagy a haladás. Nagy a haladás, mert az iskola-könyvek irodalmának van kritikája. Hiába mondanak akármint a hivatalos iskolakönyv-bírálatról, mégis csak nagy irtója az a fogyatkozásoknak és tökéletlenségeknek. A győnge kritikák között mégis csak akadnak kiválóak is és az iskola-könyv írója nem tudja előre, hogy kiene az ítéző-széke elé kerül majd munkája. Csak azt tudja, hogy itélkezni fognak róla, és ez a tudat egy pillanatra sem hagyja el munkája közben.

De milyen ítéző-szék várja a szépirodalmunk munkájának megjelenését? Olykor sem ilyen. Mászor pedig mindössze néhány szellemes ötlet, rövid kidiesérés vagy tömör lebunkozás jelzi születését.

És mint az iskolakönyv-bírálatnak, ennek a módszernek is megvannak a maga eredményei. De ezek nem nagyon öröndetesek.

Robos Andor.

Budapest, szeptember 5.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Augusztus 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.**

— **Személyi hír.** *Lestyánsky* Sándor miniszteri tanácsos a földművelésügyi minisztériumban szabadságáról visszatért és ismét átvette a III. főosztály vezetését.

— **A hercegprímás Budapestén.** *Vasary* Kolos biboros hercegprímás ma udvari papjainak társaságában Esztergomból a fővárosba érkezett. A hercegprímás hosszabb ideig marad Budapestén és csütörtökön pontifikálni fog a koronázó Mátyás templomban az Erzsébet királyné emlékére tartandó hivatalos nagy rekvieimen. Dr. *Kohl* Médárd püspök és dr. *Kinda* Teofil prelátus kanonok holnap Budapestről Pécsre utaznak *Hetyey* Sámuel püspök temetésére. A püspök a hercegprímást, a kanonok pedig az esztergomi káptalan képviselői a végítisztessegen.

— **Új osztálytanácsosok.** A király, mint a hivatalos lap jeleníti báró *Fonócsy* Vince osztálytanácsosi címmel fölrühözött pénzügyminiszteri titkárnak az osztálytanácsosi jellegű adományozta.

— **Hetyey püspök halála.** Pécsről jelentik, hogy ma délelőtt tíz órákor érkezett oda a vonat *Hetyey* Sámuel püspök hoittestével. Az állomáson a beszentelést *Troll* Ferenc választott püspök-nagyprépost végezte. A pályaudvaron az egész pécsi papsg tájban diszben, továbbá az egyházi és iskolai hatóságok várták a vonatot, amelynek megérkezése után kivették a hoittestet a halottszállító kocsiából és négyfogatu diszkocsira helyezték, amely a püspöki rezidenciába vitte. Az uton a püspöki palotáig mindenütt nagy közönség várta a menetet. A gyászkoisit az elhunyt püspök családtagjai kísérték. Az elhunyt egyházfőt a

rezidenciában ravatalra helyezték a házikópólánban s a koporsót ma délután két órákor nyitották föl a nagyközönség számára, amely ma és holnap egész nap megtekintheti a ravatalt. Az agnoszkálás szertartását délután két órákor végezték, azután a bolttestet ráadták a püspöki diszjelvényeket. A temetés hétfőn délelőtt 9 órákor a székesegyházban tartandó gyászistentisztelettel kezdődik amelynek befejeztével a rezidenciában fog megtörténni a beszentelés. Azután a püspöki templomba viszik az elhunyt püspököt s e templom kriptájában helyezik örök nyugalomra a néhai *Dulánsky* Nándor püspök koporsója mellett. Az egész temetési szertartást gróf *Széchényi* Miklós győri püspök végzi. Dr. *Kohl* Médárd püspök és dr. *Kinda* Teofil prelátus-kanonok holnap Budapestről Pécsre utaznak *Hetyey* Sámuel püspök temetésére. A püspök a hercegprímást, a kanonok pedig az esztergomi káptalan képviselői a végítisztessegen. A temetésre Verőce megye is több tagból álló deputációt küld *Chavrák* főispán vezetésével.

— **A király a tűzkárosultaknak.** Bécsből táviratozzák: A király a travnicki tűzkárosultak részére magánpénztárából 10.000 koronát adományozott.

— **Gróf Tisza István felolvasása.** Gróf *Tisza* István e hó 20-án Nagyváradon a Protestáns Irodalmi Társaság ülésén felolvasást tart: az egyházaknak a szocializmussal szemben való magartásáról. A felolvasás iránt protestáns egyházi körökben nagy az érdeklődés. E kérdést tudvalevőleg XIII. Leo pápa vetette fel és az általa az egyházaknak a szocializmus szabályozására vonatkozó missziója tekintetében megindított mozgalom élénk visszhangra és — ugy látszik — követőkre is talált protestáns egyházkörökben is. E nagyjelentőségű kérdésben fogja véleményét nyilvánítani gróf *Tisza* István.

— **Orvosok és természetvizsgálók nagygyűlése.** *Kolozsvárról* táviratozta tudósítók: Az orvosok és természetvizsgálók 82-ik nagygyűlésére, amely szeptember 6-tól 10-ig tart, a délutáni vonattal megérkezett a vendégek zöme. A pályaudvaron nagy-számú előkelő közönség, a tudományos élet képviselői teljes számban fogadták az érkezőket. Jelen volt gróf *Esterházy* Kálmán, a nagygyűlés elnöke is, továbbá ott voltak dr. *Apáthy* István, az egyetem rektora *Békly* főispán, *Szavacsina* polgármester a városi tanácsossal, *Fekete* Gábor táblai elnök stb. Az érkezőket a város nevében *Szavacsina* polgármester, az Erdélyi Múzeum Egyesület nevében pedig *Szamosy* János alelnök üdvözölte. Az érkezők nevében *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos felett, hangsúlyozván, hogy méltán fogadták el *Bártián* a kolozsváriak meghívását, mert *Kolozsvár* kulturális fontosság szempontjából vetelkedik a fővárossal. A vándorgyűlésre több mint 800 tag van bejelentve. Holnap ünnepélyesen megnyitják a gyűlést az egyetem aulajában. A megnyitót gróf *Esterházy* Kálmán elnök, a titkári jelentést pedig dr. *Prochnov* József tartja. *Szabó* József tanár ugynevezett *Kovács* József-előadást (aranyéremmel jutalmazandó előadást) tart. *Apáthy* István egyetemi tanár, a vándorgyűlés alelnöke Hódításaink a mikromilliméter világában címen fog bemutatásokkal kapcsolatos előadásokat tartani.

— **Bilek — Osehországban.** *Prágából* táviratozzák: A *Pravo Lidni* ezzel a címmel: a „Osehországi Bilek” egy ezredoros levelet közli, mely azt mondja, hogy a 9. landwehr-gyalogezred pár nap előtt Hohenelbe közelében megtartott csatározási gyakorlatai alkalmával *Schemilből* Hohenelbe menetelés közben 43 ember a hősgéptől ájultan rogyott össze. *Tizenhárom* ember súlyos betegen fekszik a kórházban. *Egy ember meghalt.*

— **A délvideki hadgyakorlatok.** Igen meleg nap volt a mai. A csapatoknak, mint *Temes-Ujjalutó* táviratozzák, a főparancsnokságok intézkedései következtében nem kellett elviselhetetlen szolgálatot teljesíteniük. A holnapi pihenőnap mindkét hadtestnek bizonyára egyformán jól fog esni. A 12. hadtest győdeimében nem maradt meg mindvégig, mert a 34. gyaloghadosztály megtámadta a balszárnyát, ami a a hadtest visszavonulását vonta maga után. A két sereget, amely egy-két nappal előlött még száz kilométernyi távolságra volt egymástól, ma reggel már egy alig néhány négyzetméter földnyit könnyen áttekinthető területen működtött. Az erdélyi hadtest parancsnokának, *Probst* tábornagynak sikerült ma délelőtt egész hadtestét a Maros balpartján egyesíteni, miután az alárendelt 85. hadadosztály a Maroson vert két hidon az ellenség tüzelése közepette is átkelhetett a folyón. *Tizenegy* óra ielő már mind a hat gyaloghadosztály működésben volt. *Ferenc Ferdinánd* trónörökös *Temes Ujjalutó* délre egy magaslatról a hadgyakorlatok fővezetőségével együtt nézte végig a harc leolajását. A főherceg 12 óra 40 perckor érkezett haza a gyakorlatról. Hazaérkezése után gróf *Zselensky* rövid látogatást tett a főherceg-nél.

Bár *Beck* vezérkari főnök a nagy hőrsége való tekintettel napiparancsot adott ki, hogy a legényeket lehetőleg kímélik, vizről és pihenésről a csapatvezetők gondoskodjanak. A ma délelőtti hadgyakorlaton egy

kellemetlen incidens történt. *Keszincs* község mellett az 5. honvédezrednek tartozó *Klaics* Ponta közlegető követelen szomszédja hátulról vigyázatlanságból vaktöltéssel torkonlötötte. Klaics elájult, de csakhamar eszméletre tért.

Holnap reggel 8 órakor a temesújfalui plébánia-templomban *Hoid* Adám plébános esendes misét szolgált, amelyen *Ferenc Ferdinánd* főherceg egész kíséretével, továbbá a polgári hatóságok is megjelöltek. A plébánia-templom oltárától balra fehér márványból csonka kupalaku siremléke van *Maria Anna Ferdinánd* főhercegnőnek, II. Lipót leányának, aki a napóleoni hadjárat alatt 1809. augusztus 17-én jött Ujfauba vendégeként *Lovász* Zsigmond öltözetű, gróf *Zselénszki* Róbert anyai nagybátyjához. A főhercegnő, ki a jelenlegi kastély emeletén lakott, itt megbetegedett, október elsőjén meghalt és az utolsó templomnak 160 tára alatt elhelyezett kriptájába temették. Az elhunyt főhercegnőnek V. Ferdinánd király állított síremléket. *Ferenc József* király a kriptá gondozásáról és évenként tartandó gyászmiséről gondoskodott és a II. Lipót nevet viselő 33. ezred tisztikara a koporsót évenként megkoszoruzza. *Ferenc Ferdinánd* főherceg a főhercegnő sírjára koszort rendelt, melyet holnap tesz le a koporsóra *Hoid* plébános a gyászmisére azt a díszes miseruhát veszi fel, amelyen az itt elhalt főhercegnő is dolgozott. A trónörökös holnap kirándul a környékre és meglátogatja a híres radnai busójáróhelyet. A trónörökös jól érzi magát, állandóan derült hangulata van és mindenütt el vannak ragadtatva szeretetreméltóságától, leereszkedő nyájaságától és előzékenységtől. A magyar urakkal mindig magyarul társalog. Egyénisége szintén elbámul mindenkit a kikkel érintkezik. Gróf *Zselénszki*, a házigazda, holnap délután a külföldi ataságok tisztelőre uszonnát ad, amely a kalomból iderendelte az aradi oigányokat.

— Az iskola magyarságáért. *Wlassics* Gyula, falás és közoktatásügyi miniszter az új iskolaév megnyitása alkalmából rendeltet intézett valamennyi kir. tanfelügyelőhöz, melynek kiüvösen a magyar nyelv tanításának ellenőrzésére vonatkozó részét érdemelnek általános figyelmet és megszívlelést. A rendeltet szigorúan utasítja a tanfelügyelőket, hogy segítségnyújtásuk felhasználásával gyakran szerezenek tapasztalatot az iskolák működéséről és lelkiismeretesen ellenőrzik a magyar nyelvnek a felekezeti és más tannyelvű iskolákban való tanítását. Ebből a szempontból hasznos oda, hogy ott, hol az iskolák mellett óvoda működik, ezek teljesítsék hivatásukat és a gyermekekkel már zsenge korában ismertessék és szeretessék meg a magyar nyelvet. Hogy az iskolák megmagyarsítása érdekében kifejtett akció s a további teendők nézve kellő tájékozást szerezessen, megkveteli a miniszter, hogy a tanfelügyelőnek a magyarul nem tudó és magyarul sikertelen nem tanító felekezeti és községi tanítók működéséről minden év decemberének és januárjának végen személyes tapasztalatot alapuló jelentéseket tegyenek. A magyar nyelv tanítására vonatkozó utasításokon kívül a rendeltet lényege oda irányul, hogy a népisiskolákban az ötödik és hatodik évfolyam lehetőleg megtartassák, hogy a nyelve, illetőleg tíz hónapig szorgalmi idő meg ne rövidítsék s hogy a tanfelügyelő szorgalmasan és lelkiismeretesen működjenek közre az ifjusági egyesületek és könyvtárak szervezésénél és hogy végül gondjuk legyen arra is, hogy a gazdasági ismétlőiskolák kellően teljesítsék feladatukat, azaz hogy a népoktatás szorosabban harmonizáljon olvadjen a népélettel, a nép szükségleteivel és hogy így hatásában eredményesebb és intenzívebb legyen.

— A kolozsvári kiállítás megnyitása. *Kolozsvárról* táviratozzák: Az erdélyi részi tenyészkiállítást a vele kapcsolatos gépkiallítás, valamint az országos jellegű baromfi-kiállítást ma nyitották meg. A földmívelésügyi miniszter képviseletében *Losonczy* és *Balogh* miniszteri tanácsosok, *Pirkner* állattenyésztési főfelügyelő továbbá az állami ménésbírtokok képviseletében *Radnóty*, *Fadallah* és *Visegrádi* ezredesek voltak jelen. Jelenvoltak továbbá az erdélyi részi gazdák kutatóegyei, *Szabó József* az erdélyi gazdasági egyesület elnöke, gróf *Béldi* főispán *Szvaassina* polgármester, *Felitszoh* képviselő, és nagyszámú közönség. A kiállítást *Bányi György* alkalmizásti elnök nyitotta meg, meleg köszönetet mondva a résztvevő gazdaközönségnek és kiemelve *Darányi* miniszter hatóság támogatását. Fölolvasta a miniszter távirátát, amelyet a kiállítás elnökéhez intézett s amelyben sajnálatát nyilvánítja, hogy nem jelenhetett meg, de üdvözlési és szerencsekívánatait küldi a gazdaközönségnek. Gróf *Bányi*, a gazdaközönség nevében táviratban mondott

köszönetet a miniszternek figyelemért. A kiállítási zsűri ma befejezte működését, számos díjat osztva ki. Dében banket volt, amelyen gróf *Bányi*, mint házigazda a királyra, *Szabó József* gazdasági egyleti elnök pedig *Darányira* mondtak felkötőztöt.

— Házasság. *Szentimrei Benke* Béla, a *Közgazdasági Értesítő* szerkesztője, néhai *Benke* János miniszteri tanácsos fia, e hó 6-án veszi nőü *Egermann* Etelka urhó gyet.

Szavasy Dezso m. kir. honvédelmihadnagy e hó 9-én délután 5 órakor esküszik örök hűséget a szegedi evangélikus templomban *Domokos* Mariska kisasszonynak.

Sikorszky Títusz szeptember 8-án tartja esküvőjét *Maglódon Csikvári* Katica kisasszonynyal, *Csikvári* Jákó államvasuti főfelügyelő, az *Allami Tisztviselők Lapja* szerkesztőjének leányával.

— Haró a tuberkulózis ellen. *Brüsszelből* táviratozzák: A népgyógyászati nemzetközi kongresszus első és második osztályában ma a tüdővész elleni védekezés eszközeiről tanácskoztak. *Dr. Marmorek* a párisi Pasteur-intézetből közölte, hogy az új tuberkulózis szérum tekintetében nem fog közléseket tenni. *Vita* fejlődött Koch tuberkulózis elméleté felett. *Yong* leenydi egyetemi tanár hosszabb előadásban kitejtette, hogy a marhatuberkulózis emberekre átvihető. Ezért kötelességük a marhatuberkulózis megakadályozni, hogy a tuberkulózis az egészségre káros hus és inficiált tej élvezete által terjesztessék. *Gracia* azt mondja, hogy be van bizonyítva, hogy a tuberkulózis az emberről a marhára átvihető. A marháról az emberre való átvitel nem lehet embereken tett kísérletekkel bebizonyítani. Konstataja azonban, hogy 16 majom közül, amelyekkel tuberkulotikus tehenek tejt itatták, 14 tuberkulózisban elpusztult. Továbbá gyermekek tett megfigyelések azt eredményezték, hogy 16 tuberkulotikus gyermek betegsége az inficiált tej élvezetéből származott. Ebből következik, hogy a marha tuberkulózis átvihető. *Gossel*, Koch tanítványa abban a nézetben van, hogy az emberről a marhára való átvitelnek csak lokális eredményei vannak és ezért ebből nem lehet határozott következtetést levonni.

A tuberkulózis osztály nagy többséggel elfogadott egy kompromisszumos indítványt, amely azt mondja, hogy a tuberkulózis külvilágon emberről emberre vithető át, de a tudomány mai állása mellett van ok arra, hogy tegyünk egészségügyi intézkedéseket annak megakadályozására, hogy az állati tuberkulózis az emberre át ne vitessék.

— Az iskolai beiratások. Ma délután egy iskolaigazgatókból álló érkezelőt hívott össze *Bárczy* István tanácsos, a székesgyőrös közoktatásügyi osztályának a vezetője, abból a célból hogy összeállítsák az iskolai beiratások czidei eredményeit. A pontos számszerinti kimutató ma még össze nem álltható, de már annyit meg lehet állapítani hogy az összes iskolák telve vannak s hely csak igen kevesenél van. A polgári leányiskoláknál még fölvehetnek néhány jelentkezőt, a polgári fiúiskolák azonban teljesen megteltek. II. osztály helyek vannak még a nagydiófa-utcai iskolaiban. Mind a két realiskola fölvehet még néhány tanulót, a felsőkereskedelmi iskolák közül pedig csakis a II. kerületben van még hely. Hogy a székesgyőrösben milyen órási arányokban szaporodik évről-évre az iskolás gyermekek száma, élénken bizonyítja a következő adat. A *Rottenbilner*-utóiban a *Lövőház-tér* mellett, most nyilt meg az öt osztályból álló új polgári leányiskola, amely alig háromszáz lépésnyire esik a VI. kerületi *Felső-Erdősrő* 20. szám alatt levő leányiskolától s noha az új iskola is azonnal megtelt, a régi iskolában a növendékek létszáma egyetlen eggyel sem csökkent. Az *Országos Iparpartoló Bizottság* felügyelője alatt álló szabászati mintaiskolában is megkezdődtek a beiratások. Ugy tanidijasoknak mint tandíjmenteseknek beiratkozni lehet az iskola helyiségében (IV., *Váci-utca* 7.) szeptember végéig déleltől 9-11 óráig.

— A tűzkatasztrófa károsultjainak. A *Párisi Áruház* katasztrófiájának szerencsétlen károsultjai számára a *Szabadalmazott Osztrák Magyar Államvasúttársaság* tisztviselőtestületének adományaképpen 60 koronát kaptunk. Az összeget rendeltetési helyére jutattuk.

— Halálozás. A főváros egyik legidősebb gyakorló orvosa *dr. Glück* Henrik 1848-49-es honvédforgos tegnap 85 éves korában meghalt. A megboldogult létszázadon keresztül számos jóteknony intézet keretében is bőven letett ki emberbaráti tevékenységet. Az elhunytban *Glück* Tivadár, a pesti izr. hitközség írda-önké. édesatyját gyászolja. Temetése holnap, vasárnap délután harmadélt órakor lesz az *Erzsébet-kört* 26. sz. gyászszobából.

— Merénylet a lelkes ellen. A pécsi egyházmegyéhez tartozó *Harkanocze* horvátországi községben *Zelakovic* lelkes ellen merényletet követtek el. Egy ismeretlen ember az ablakon keresztül rálöt a lelkesre, aki éppen lefeküdni készült. A lövés szerencsére célt tévesztett. A merénylőnek nyoma veszett.

— Fölrobbantott magyar hajó. A *Vas-kapu* katasztrófiája sokkal több emberéletet követelt, mint eddig jelentettek. A hajó utasokatis szállított, *huszonegy* utas volt a hajón, ebből tizenhét utas hiányzik, a hajó személyzetből pedig *tiemeny* ember elpusztult. Az áldozatok száma tehát eddig *huszonegy*. A fölrobbant hajó roncsai közt megtalálták a társaság buzdgó fiatal hivatalnokának, *Lendvai* Károlynak az elszenesedett holttestét is.

A szerencsétlenség nagyságát tehát mártudjuk, de az okát még nem. Legalább hivatalosan nem. Mert egyébként kötségtelen immár, hogy a hajó a macedon fölkelők merényletének az áldozata. Egy távirat szerint a *Vas-kapu* pokolgép robbantotta föl, mely úgy volt összeállítva, hogy a konstantinápolyi kikötőben ronbanjon föl, de annak következtében, hogy a hajó utközben késétt, már előbb robbant föl. A bolgárok ellon való elkéserevés Konstantinápolyban leirhatatlan. A konstantinápolyi külvárosokban tegnap ismét számos bolgár letaróztattak, mert hir szerint, merényletet akartak elkövetni a keleti vasutak helyi vonatai ellen. Tegnap távirat érkezett oda, hogy a fölkelők *Burgasz* mellett újabb merényletet követtek el egy magyar keleti hajó ellen, de a társaság itteni képviselője távirati kérdésére még eddig nem kapott feleletet.

A *Kölnische Zeitung* egyik munkatársa előtt egy német úriember, aki tíz nappal ezelőtt a fölrobbant *Vas-kapunak* utolsó utján utasa volt, a következőket mesélte el: *Augusztus* 19-ének éjjelén a burgaszi kikötőben egy csolnak közledelet a hajóhoz. A csolnakban négy ember ült. Én akkor éppen a parancsnoki hidon állottam és a csolnakot észrevéve, az órség után kiáltottam, amire a csolnakban ülők gyorsan tovább everték. Másnap jelentétt tettem az esetről a kapitánynak és mindjárt kitejézést adtam annak a gyannakom is, hogy valami készül a hajó ellen.

— Balaton-Füred közegészsége. *Balaton-Füred*-ről a következő hivatalos értesítést vesztük: Egysé lapoknak ama téves híreivel szemben, hogy *Balaton-Füred*en vörheny- vagy tüfuszárvány uralkodik konstatajuk, hogy ezek a híresztelések télesen valótlanak. *Balaton-Füred*en sem vörheny-, sem tüfuszárvány nem uralkodik. Egyetlen vörhenyeset fordult elő, és onnál is megfértettek a legszélesebbkörű óvintézkedések, úgy, hogy azóta egyetlen megbetegedés sem történt.

— Merénylő borbélylegény. *Seress* Lajos de-reoskei születésű 20-éves laóer borbélylegény ma este megátogatja volt gazdáját, *Start* József borbélyt, akinek az *Aréna*-ut 10-ik szám alatt van üzlete. *Seress* szóváltásba eiegyedett *Startal*, aki nekitámadt és meg akarta verni. Erre a borbélylegény revolvert rántott elő és háromszor rálöt *Startra*, akiben azonban a golyók nem tettek semmi kárt. *Seress* ezután menekülni akart s az *Aréna*-uton futott végig. Egy *Munkácsy* nevű pénzeszevelőhordó üldözte. *Seress* futásokban visszafordult és rálöt *Munkácsyra* is, de őt sem találta. A nagy lövdözésre előkerültek a rendőrök s lefogták a megvadult borbélylegényt, akit bevitték a főkapitányságra. *Seress* a kiballgatásnál azt mondta, hogy eszeágaban sem volt lelőni *Startot*, csupán meg akarta ijeszteni, védekezését nem vették figyelembe és letartóztatták. Átadák az ügyészségnek.

— Magyar Közérdek. Ilyen címen politikai, gazdasági és közkegészségi hetilapot indított *Margulit* Kálmán, nyugalmazott államvasuti ellenőr. Az újság első száma változatos tartalmu, érdekes, irányában individuális; benne van az a kiforrott judicium és bátor kivesés, amit *Margulit* Kálmán más téren, a vasuti tisztviselők mozgalma intézések keretében, kitéjtett működése során is tapasztaltunk. A *Magyar Közérdek* felmunkatársa *Magulit* Gyula földbírtokos.

— Önként jelentkező sikkasztó. *Temesvárról* táviratozzák: *Kovács* Ferenc lippai áldozdó önként jelentkezett, hogy 6000 koronát sikkasztott. Először ezer korona hiányt fedeztek fel pénztárában, a többi aztán lassanként sikkasztotta el.

— Ingony tej. A *gódi* nyaralótelep gyermekeinek gyűjtéséppen 3 korona 50 fillért kaptunk az ingyen tej javára. A gyermeksziv kedves adományt rendeltetési helyére jutattuk.

— Öngyilkos fiatal asszony. *Esékéről* táviratozzák: *Markovics* Mari, *Frigyes* főherceg gazdasági-jezik huszonegy éves felesége, ma Főherceghaimon agyonlötötte magát. A szépségeről híres asszony halála általános részvételt kelt.

— Nyomór. Az *Elemér-utca* I. emelet 18-ik ajtószám alatt egy soktagu család sanyitódik már másfél év óta. A család beteg és tehetetlen s végső kétségbeeséssel kénytelen nézni hat gyermekek szenvedését. Igazi nyomoruságot nyhit az, aki támogatásával ezt a boldoglatlan iamiliát fölkeresi.

— Lángban álló község. *Selmeczbányáról* táviratozzák: *Gyökés* hontgyevi község reggel óta lángokban áll. Két gyermek benngett a tűzben. *Selmeczbányáról* a tűzoltók kivonultak.

— A szombathelyi iparkiallítás. Tegnapelőtt zárták be a szombathelyi iparkiallítást, amelyet három hét alatt 44 370 néző látogatott meg. A bezárást alkalmával hirdették ki a szűri ítéletét is. Kiténtetésben részesült 814 iparos. A kiállítási bezárása alkalmából az elnökség táviratilag üdvözölte Széll Kálmán védnököt, ki a következő távirattal válaszolt:

Éhen Gyula országgyűlési képviselőnek Szombathely. Megemlékezőkűl örömmel töltött el. A fenyves siker önöknek köszönhető, önök és a kiállítóké az a nagy eredmény, hogy Vasvármegye büszkén tekint-het iparára és derek iparosi munkásságára. Széll.

— A vadőr rémlet. Az Esztergom megyében a napokban előfordult kétszemes gyilkosság esetében még a következőket jelentik: Szalai Márton többeknek panaszkodott a fiatal felesége halála által ért osz-pásról. A falusi rossz nyelvek sugdosni kezdtek, mintha az elhalt asszony nem a legerélyesebb lett volna. Mikor pedig Szalai kérdőre vonta a híresztelőket, azok nyíltan szemébe vették, hogy mit siránkozik azért az asszonyért, hisz tulajdon rokonával, Szalai Dáviddal oszalta meg, mikor vadőri kötelességének teljesítése végett nem volt otthon, sőt nemcsak ezzel, de Patu Józeffel is szerelmi viszonyt folytatott. Szalai Márton elhatározta, hogy megöli megcsúfított s kaosavadásztára hívta őket, hol aztán mind a kettőt hátulról orozta felötte, azután Szalai Dávid rokonát borzalmas módon megöszkötölte, levágott testrészeit pedig annak mellére tette. Innen hazamenve, apját kérte, hogy megölje, mert állítólag ez tudott felesége bűnös viszonyáról. Az öreg ember azonban elbűjt s így nem találta. Gyermekre is ráfogta a fegyvert, azonban őket nem bántotta, hanem magát lötte egyen vadászfegyverével.

— A tanonokiallítás. A tanonok és munkakiallítás bíráló-bizottsága Thék Endre elnökle alelt ma tartotta záróülését az Országos Egyesület helyiségében. Az elnök üdvözöl beszéde után Gelléri Mór főtitkár jelentette, hogy a csoportok mind beadták jelentéseiket. A megítélt kiténtetése összeszámolva a következő: Kiadandó iparegyesületi ezüstérem 17, iparegyesületi bronz érem 20, arany oklevél pénzüjtalommal 86, arany oklevél tisztán 177, ezüst oklevél pénzüjtalommal 200, ezüst oklevél tisztán 423, bronz oklevél 448, összesen 1861. Ezenfelül proponáltott ösztöndíjas tanulmányura 13. Közreműködési oklevélre 14 és miniszteri elismerésre a tanonképzés terén szerzett érdemekért 85 munkaadó. A javaslataba hozott arany és ezüst pénzüjtalomk végösszege a jegyzőkönyvek tanúsága szerint 5600 korona. A szűri ehhez képest intézkedett. Holnap vasárnap reggel már minden kiállított tárgyon ott lesz a kis jelzőtábla, mely a szűri határozatát tartalmazza. Tudomásul vette az ülés a föllívizsgáló-bizottság jelentését Thék Endre elnöknek és dr. Kovács Gyula igazgatónak meleg köszönetét fejezte ki a bizottság munkásságának sikeres előmozdításáért.

— Vizbefutott pénzügyminiszter. Ezújnapról jelentik, hogy Manusev pénzügyminiszter fürdés közben a vízbe fulladt.

— A Párisi Áruház katasztrófája. Lung György tanácsos ma délelőtt folytatta a tanuk kihallgatását s holnap vagy holnapután elkészíti a jelentését s híffón átnyújtja a polgármesternek. A jelentés minden körülmények között előterjesztésre kerül a szerdai közgyűlésen.

A Kereskedelmi Államozottak Országos Egyesülete a következő kimutatást teszi közzé: A Párisi Nagy Áruház állásnékülvé vált alkalmazottainak és a katasztrófa sebesülteje károsodottjai, ugyazint a szerencsétlenül jártak hátramaradottjai segélyezésére alakult bizottságnál, illetve a Kereskedelmi Államozottak Országos Egyesületénél, és a VII-ik kerületi előjáróságánál, közvetlenül és a lapok szerkesztőségénél utján eddig befolyt összesen: 51 486 korona. Hat-heti fizetés fejében 154 alkalmazott részére utalványokat összesen 20,265 korona. Ebből az összegből ma estig tényleg fölvettétek hitelesített nyugták alapján, kellő ellenőrzés mellett 19,227 korona. A még nem jelentkező alkalmazottak részeseése, az utalványozás szerint az illeték részére letétre helyezték. A szerencsétlenül jártak hátramaradottjai, sebesültek és segélyeszközök elpusztulása folytán károsodottak között kiszárolt eddig 8850 korona. A bizottság azonkülvül 26 alkalmazottnak megfelelő állást szerzett, több alkalmazott elhelyezése iránt még tárgyal. Hat alkalmazott a kereskedelemügyi miniszter ur részéről engedélyezett szabadjegygyel elutazott. A még fennmaradó és még beölyő összegek tovább kezeltetnek és a szükség arányában fognak a szerencsétlenül jártak hátramaradottjai és a sebesültek között szétosztani. A befolyt összegek kizárólag segélyezésre fordítanak az összes költségeket a Kereskedelmi Államozottak Országos Egyesülete fedezi. A bizottság ténykedéséről és a kizsárolásokról szóló jegyzőkönyvek a belügyminiszter és a kereskedelemügyi miniszter uraknak, a lókapitány urnak, a VII-ik ker. előjáróságának és a VI-ik kerületi kapitányságnak küldetnek meg. Budapest 1903. szeptember 5. Zerkovits Emil, s. k. bizottsági elnök, dr. Alkér Ernő, s. k. VII-ik ker. előjáró. Tepper Ignác, rendőrfővezető a magyar kir. államrendőrség képviselőtében, Schlanger Mór, jegyző, Gelléri Mór, királyi tanácsos, az Otthon kiküldötteje.

— Az áruház volt alkalmazottjai a következő közszónetnyilvánítás közlésére kérték föl bennünket:

Még mindig a hatása alatt állván annak a rettenetes katasztrófának, mely minket, a leégett áruház volt alkalmazottait is oly fájdalmasan sújtott — most, hogy a társadalom íőlemelő és biztató támogatásával a legulsósbab gondoktól mentve vagyunk, soha nem szűnő hájánknak adunk kifejezést a Kereskedelmi Államozottak Országos Egyesülete elnökének, Zerkovits Emil urnak, ki a segélyezési akcióit még a katasztrófa őjelen kezdeményezte és intézte mindvégig lankadatlan buzgóssággal, biztosítva azt a hatalmas sikert, melyben nemcsak a volt alkalmazottak, hanem a szerencsétlenül jártak, illetve azok hátramaradottjai is részesültek, továbbá dr. Alkér Ernő h. előjáró urnak, aki hivatalos kötelességét messze meghaladó buzgalommal kezelte ügyeinket, a Kereskedelmi Államozottak Országos Egyesületének, különösen pedig a segélyezési és elhelyezési ügykezelés nagy-buzgósságú intézőjének, Schlanger Mór titkár urnak, lőként pedig a sajtónak, mely hatalmas erejével támogatásunkra sietett és mindazoknak, kik jóságos szívökkel állottak mellénk a kétségbeesés napjaiban. A Mindenható áldása kísérje mindannyiukat! A Párisi Nagy Áruház volt alkalmazottjai.

— A bizalmas barát. Még a mult évi májusban történt, hogy Stelzer Frigyes magánzó Szilágyi-utca 5. számú lakásáról tízezer koronát éró értékpapír-szelvényt loptak el. A rendőrség gyanuja már akkor Stelzer lakótársára, Goldmann Arnold nagykanizsai születésű 26 éves úgynőkre esett. Azonban maga Stelzer volt az, aki akkor a leghatározottabban tiltakozott a gyanu ellen, mert, amint ő mondotta, Goldmannról ilyen nem is szabad feltételezni. Néhány héttel ezelőtt azután Goldmann beállított az Erzsébet-körút 48. számú állati Schön-jéle bankházába és néhány darab értékpapír-szelvényt akart beváltani. A dolog gyanus volt és értesítették a rendőrséget, amely Goldmann letartóztatta. Ekkor derült ki, hogy ő lopta el a tízezer koronát éró szelvényt. Goldmann tagadja a lopást de viszont azt sem tudja megmondani, hogy hogyan kerültek hozzá a Stelzer szelvényei. amelyek egy részét már értékesítette.

— Sikasztás egy munkás-zövetkezetben. A Budapesti Munkás és Önszolgáló-zövetkezetet jelölgetett tett a rendőrség, hogy Kracsevics László kassai születésű 34 éves kereskedősegéd, aki a zövetkezetben üzletvezetőnek volt alkalmazva, 4806 koronát eliskasztott és megszökött. Kracsevics halavány, beteges, haja, szem feketé, bajusza fekete, apolt. Magyarul, németül, tótiul, olaszul, horvátul beszél.

— Kifosztott festékkereskedő. A rendőrség ma letartóztatta Weiss Irén és Weiss Margit pénztárosnőket, továbbá Molnár János és Sterk Rezső kereskedősegédekét, akik valamennyien Dóri E. festék-kereskedőnél voltak alkalmazva. A pénztárosnők összejátszóttak a kereskedősegédekkel és apránként 7000 korona erejéig károsították meg a gazdájukat. Weiss Irén és Molnár János a cég Nagyzsevi-utca 14., Sterk Rezső és Weiss Margit pedig a Kerepesi-út 30. számú üzletében voltak alkalmazva. A cég már régebben észrevette, hogy a napi bevételek gyérültek, de csak a napokban jött rá, hogy alkalmazottjai oszlják meg.

— Kirándulás Szerajevóba. Naguzába és Spalatóba. A szeptember 18-án, vasárnap induló igen érdekesnek és élvezetesen gergető kirándulásra még csak e hónap 9-éig lehet jelentkezni az államvasutak menetjegyrövidítjében (Vigadó-tér 1.), ahol fölváltoztatással szivesen szolgálnak. A kiránduló szives fogadásáról és szórakoztatásáról a bosnyák hatóságok a legelőzékenyen gondoskodtak. A kirándulás összköltsége személyenkint 210 korona.

— A marhahus drágulása. Azoknál a hírekke szemben, amelyek a hus árának az emelkedéséről terjesztettek, a következő hivatalos értesítést vettük a vásárcsarnokok igazgatóságától:

A vágni való élő marha árának az emelkedésével, több mézárós a hus árát is iőlemelte. A áremelés, amint azt egyes vásárcsarnokokban a mézárósok kiirták, a leveshusnál (eleje) 8 fillér, a pecsenye-husnál (hátluja) 16 fillér kilogrammonként. Ez a drágulás csak az elsőrendű husra vonatkozik, míg a másod- és harmadrendű hus árát nem emelték.

— Letartóztatott kereskedő. A rendőrség oszlárd bukás miatt letartóztatta ifj. Sonnenschein Mór 46 éves ruhakereskedőt, akinek a Károly-körút 13. szám alatt volt az üzlete. Sonnenscheinnek 40 000 forint a passzivája. A bukott kereskedő hitelbe vásárolta külföldi cégektől az árukat, azután értéken alul adta el. A megkörosított kereskedő a következők: Oppenheim Szigfried (Berlin), Schlesinger et Comp. (Berlin), Seb. Waschka u. Söhne (Bécs), H. Engländer u. Söhne (Bécs), Herschel Max (Reichenberg), Gröss Isidor (Budapest). A feljelentésekre a rendőrség vizsgáláott tartott Sonnenschein üzletében, ahol konstátált, hogy még könyvet sem vezetett.

— Halálos szerencsétlenség. Sztalmár-Németből táviratozóak: Praker György jőzsefbécsi földbírtokos kocsiával a vasuti töltésen akart áthajtatni. Eközben

a koozi a sineken felborult. Praker a lovak köző került, amelyek agyonrugták.

— A Szt.-Lukásfürdő nyári évada még igen élénk. Az augusztus havi vendégnévsorból fölemlítjük a következőket: Dall Orsđ Ágostonné és leánya Galatról, Rujinsky Horionse alezredes neje Pocsániból, Golynska Helén földbírtokosné Litvániból, Popicanu M. és neje ügyvéd Bukarestből, Stambomban Agope ügyvéd Konstantinápolyból, Brand Adele Sinaiból, King Róbert Londonból, Coroi Jean ügyvéd Dorohóiból, Horvay Róza Turun-Szeverinből, Robovici István Pocsániból, özv. Weber Salamonné Bécsből, Kristófy Jánosné Aradról, Mándy Lajos miniszteri tanácsos Budapestről, Kunz Jőzset és oszláján, kereskedelmi tanácsos Budapestről, dr. Ulrich Jőzsefné os. kir. fölörszoros neje Zagrábrból, Hegessy János íőszolgabíró Szigetvárról, Hunkár Sándor né Szoliggyőrből, Lukacsevics István és neje Zentáról, Lácay László Szerpatakból, Lamoth Ferenc és oszlájája Detárfól, Kemény Ferenc és neje Budapestről, Kikáker Boldizsárné és leánya Kolozsvárról. Badn Mariska és Neily Szent-Lőrinczből, Barsó Mihály és neje Nyirőegyházárról, Markossi Sándor és neje Karánsebesről, dr. Pop András Bánffy-Hunyadról. Keszler Mátyas plébanos Bács-Bukinból, ifj. Zsoldos Ferenc és unokája, Szentseröl, Bakcsy Sándorné Kun-Szent-Miklósról és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég, kik e kiváló budai gyógyfürdő szallóiban a kura használása végett tartózkodnak.

— A Ganz-gyári munkások sztrájkja. A Ganz-gyár sztrájkoló munkásai ma este gyűlést tartottak a Medve-utca 6-ik szám alatt lévő vendéglőben, hogy megbeszéljék teendőiket. A gyűlésen Milit István munkás elnököt, jőzsefné pedig Garay Jánost választották meg. Rády Sándor munkás ismertette a vasúti-munkások bérmozgalmát s elkeseredett szavakkal keit ki az igazgatóság eljárása ellen. Kijefetté, hogy hat esztendő óta keres 40 százalékkal csökkentette az igazgatóság a munkadíjakat s hogy ilyen körülmények között a legjobb munkás is alig tud annyit keresni, hogy oszláját eltartassa. Utána Schlesinger Pál németül tárgyalta a Rády által mondottakat s végül határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint a gyűlés kimondja, hogy a megindult bérmozgalmat jogos és szükséges s hogy felkéri az igazgatóságot arra, hogy a munkások helyzetén záros határidő alatt javítson, mert különben az összes munkások sztrájkba lépnek. Ezt a határozati javaslatot elfogadta a gyűlés. Végül Rády Sándor kitarásra buzditotta a sztrájkolókat, kijelentve, hogy győzelmi annál biztosabb, mert a Ganz-gyár munkáit sem az osztrák, sem a német munkások nem készítik el. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget s a munkások biztosra veszik, hogy az igazgatóság kénytelen lesz megadni követeléseiket.

— Kiváló szerencsejőtétek Törőknél. Az 5-ik oszlályu oszlályorsjátéki húzáson a legnagyobb nyere-ményen, 100 000 koronát a 74866. s számú sorsjeggyel ismét Török A. és Társa árúdjában nyerték.

(x) Teabeszérsés. Most, midőn az ősz és ezt követve a téli esték a testre, lélekre üdítő hatással bíró tea elővett mindinkább kívánatos teszik nem tartjuk szükségletennek t. olvasónkat arra figyelmeztetni, hogy lővárosunk és vidéki közönségünk kedvence teabeszérsés forrása, Gottschlig Ágoston es. és kir. udvari tea- és rumszállító, a számos éven át VI. Andrásy-út 23. sz. a. lennálló egyik rakitárát f. évi augusztus hó 1-vel VI. Andrásy-út 9. szám ad, a Naeter-téle virágtkereskedés szomszédágába helyezte át, ezzel az üzletével is szaporitván lővárosunk látványosságainak számát. Fölemlítjük még, hogy ez az elsőrangú cég a fogyasztó közönség kényelme szempontából: IV. Váci-utca 11. szám alatt, továbbá IV. Egyetem-tér, az Egyetem-utca sarkán és végül VII. Kerepesi-út 6. szám alatt (Kerepesi bazár épülete) is dusan felszerelt főközletet tart fenn.

(x) Tisztelet olvasónkú szives figyelmébe ajánljuk Wiener Mátyas elsőrangú divatáruház Budapest, VI. Andrásy-út 3. hirdetését.

(x) Forgalmi akadály. Egynehány nap óta a Váci-utca 17. számú ház előtt, ahol a kirakalban az Orvos Szőveltség sorsjátékának szemképrázatot nyere-ményei ki vannak állítva, a bámuló közönség oly tömge torlódik össze, hogy a forgalom a déli órákban időközönként megakad.

SZINHÁZ, ZENE

** Vigszínház. (Bemutató előadás.) A Vigszínház mai első premierjének a külső képe könnyen tövedésbe ejthette volna az embert a színházi napirtárt ille-tőleg. Az évad alig egyhetes oscecemókorában — teli padsorok, melyek csak kevés hézagot mutatnak s a páholyokban valóságos színházi beautétké, akik az évad teljéig várnak saját maguk bemutatkozójával. Az ilyen osodat csak a francia szerzők művelik nálunk s ezek közül is csak azok, akik mint tizenhárom próbás diplomaták vannak akkreditálva az idegen

„THERAPIA-PALACE“ Dr. Ebers Henrik főorvos szakmavetett orvos voltos által.
CIRKVENICZ, Fiume mellett.

Nyáron tengeri-fürdő. Tólen hidegvizgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneróban. — Magyar konyha. — Magyar levelezés. — A tengerpart főnyenyó Knapp koca.

udvaroknak. Ezek közé tartozik a *Vigszínház* premier-közönsége előtt *Hennequin* és *Bilhaud* is, akik együttvéve is, külön-külön is nem egy pompás estét szereztek már ennek a nevét szerző publikumnak. Az ismert francia társaság mai új darabjával nem rontotta meg a hitelét a Lipót-köruton. A *korbács* azok közül a vigszínház színpadi cseméjék közül való, melyekben a jellemvígjáték finom eszellemsége és humora összevegyül a burleszk bohózati komikum drasztikumával. A *korbács* első és harmadik felvonása egészen finom vígjáték szerű, míg a második felvonásban a burleszkesség csaknem az operett abszurditásáig száll le. Voltaképpen pedig a thézis darabok közé tartozik, mely a tiltott szerelem filozófiája egy nagyon népszerű fejezetének szolgálatba illustrationójává. A férj, akit otthon a maga törvényes otthonában eldőlgetnek, még a szellőtől is óvna s ő mégis szeretőt tart, ha a szerető házában korbáccsal kormányozzák is. Ez Petit Pré ur, *Hennequin* és *Bilhaud* új darabjának a hőse. Bájós kis felesége van és — hallatlan szerencséfél! — az anyósa is osupa még s ő egy spanyol állatszelidítőfamiliában keresi az üdvösségét, ahol brutálizálják. Nem a vanília kell neki, hanem a fokhagyma. Ennek a perverz passzióknak, természetesen megadja az árát; otthon megtudják a dolgot és attól fogva otthon is korbáccsal kezdik kormányozni. Hogy mennyi ilyen Petit Pré szaladgálhat náluuk is a Bolero-familiákban, erre nézve kedves bizonyítékul szolgálhat a mai premiéren, hogy Petit Pré ur anyósának azt a kis monológját a harmadik felvonásban, melyben kifejezi a korbács-filozófiát, hogy t. i. az ilyen urakat, mint a vadállatokat, korbáccsal kell megjuhászítani, feltűnő leküldésessel tappolták meg az — asszonyok. A darabon jól mulatott a közönség, úgy hogy a korbácsot elég sűrűn fogták csattogtatni a *Vigszínházban*. Az előadás pompás volt. A szereplők tullek egy-máson jókedvben és alakjaik jellemző megjatszásában. A férfiak közül *Hegedüs*, *Góth*, *Tanay*, *Vendrei Balassa* és *Szerémi* egyaránt az élen baladtak, s a női gárda: *Nikó Lina*, *Hunyadi Margit*, *Kerétsz Ella* nemkülönben derekasan viselte magát. Az utóbbi mint spanyol szépség is remekül festett; *Nikó Lina* pedig egyenesen grandiózus volt az exotikus állatszelidítő szerepében. Külön említjük a *Vigszínház* új női akkvizitóját, az ifjú *Harmat Hedviget*, aki a legszebb kválitásokkal indul neki jövendő karrierjének. Igéző külső, csengő organum és nagy szubtilitás jellemzik ezt az ifjú kezdőt, akiben különösen a fiatal lények fognak bafos ábrázolóra találni. Mindenesre szép várakozással lehet az ifjú művész fejlődése elébe nézni. A darabot *Molnár Ferenc* fordította, elegyítve benne a saját maga ötletességét is. A szereplők sűrű tapsot kaptak nyílt jelenetekben is. (M.—s.)

Szoer Ilonka a Városligetben. A játékonyság nevében öltötte fel ma este *Szoer Ilonka* kisasszony, a *m. kir. Opera* grációsi és finom tehetségű művésznője *Nebántevirág* kisasszony lenge ruháját s mint eddiget minden alakításával, ezzel is zajos sikert aratott. Szép volt, kedves, katonaruhában formás és szemrevaló, játéka pedig öletes, izléses. Éneket külön nem kell dicsőírnünk. Felvonások után s ámtalanszor hivtak függöny elé s elhalmoztak virággal. A színház eléggé megtelt s csinos összeg jutott a Párisi Áruház szegényeinek is.

Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, vasárnap *Gárdonyi Géza* rendkívüli sikert vígjátéka, az *Annuska* 18-adszor kerül színe a Nemzeti Színházban. Ez alkalommal is azok játszanak benne, akik a darab bemutatás előadásán a szerepeket kreálták. A címszerepet *Liget* Juliska, *Balogh Miklóst* *Rózsahegyi*, *Nagy István Pétert* *Szacsavay*, *Annát* *Viványiné* *Tétényi Gál*, *Vas Imrét* *Mihályi Sárít* *Molnár Rózi*, a kolduló barátot *Gabányi*, a plébánost *Molnár L.* és *Katit* *Nagy Ibolya* fogja játszani. Másnap hétfőn *Katona József* *Bánk-bán* kerül színe 132-szor. Ez az előadás 7 órakor kezdődik.

A Vigszínházról. A *Vigszínházban* holnap vasárnap *A korbács*ot adják másodszor. Ez az udjdonász tűlti be a jövő hét műsorának javarészt is, amennyiben a holnapi napon kívül még hétfőn kedden, csütörtökön, pénteken és jövő vasárnap kerül ismétlésre. Hogy a műsor változatosabb legyen, a hét két napját a színház legkedveltebb darabjainak tartották lenni, amelyek legutóbbi előadásuk alkalmával is beigazolták nagy vonzerőjüket. Eppen ezért szerdán az *Osztrigás Mic* kerül színe, szombaton pedig a *Teknősbékát* adják.

A Népszínház új tenorisztája. A Népszínház igazgatója október elsejével szerződtette *Rusznák Armand* tenoristát, *Morit* mester egyik legtehetségesebb fiatal tanítványát.

A drótostót hetvenedszer. *Lehár Ferenc* operettjét, *A drótostót* holnap, vasárnap hetvenedszer játszóak a *Magyar Színházban* s így a héten még megéri harmadik jubileumát, a *hetvenötödik* előadását. A darab a hét minden estéjén színe kerül.

Az Országos cigány-zeneverseny idejét az előkészítő bizottság már véglegesen megalapította, még pedig a jövő hét szerdáján indul meg a legkiválóbb magyar népdalok ciklusa a magyar népdal és a magyar zene népszerűsítése érdekében a *Dankó Pistának* emelendő szobor javára. A bizottság oly módon osztotta be a népdal-hangversenyt, hogy annak első része a *Dankó* népszínművének a *Cigányélet*-nek első, felvonása előtt 7 órakor fog lejárászdni, a második szakasza pedig az első és második felvonás közt. A népdal-hangverseny maga is két részből fog állani; egyrészt a Népszínház legkiválóbb énekesnői és énekesi, valamint a többi színházak felkért előkelőségei *Dankó Pista* egy-egy dalát énekelik s a hangverseny második részében az ország kiválókatól cigányzenekarai adják elő a legszebb népdalokat. Az első napon szerdán, miután vidékről a zenekarok még nem érkezhettek meg, kizárólag három fővárosi zenekar fog hangversenyezni, még pedig *Balogh Károly*, *Berkes Béla* és *Réca Pali* zenekarai. Szerdán és csütörtökön érkeznek a vidéki zenekarok a fővárosba. A ezekelőbbi napokra tűzettek ki *Banda Marci* és *Réca Laci* hangversenyei, továbbá a budapesti zenekarok közül *Pege Károly*, *Farkas Pali*, *Vörös Elek*, *Márkus Péter*, *Vörös Miska*, *Hassi Kálmán*, a vidékiek közül pedig *Balogh Gábor* egri, *Kiss Jancsi* balatonfüredi, *Farkas Sándor* pécsi, *Farkas Laci* siófoki zenekarai. Résztvesznek a versenyen szóló cimbalom számokkal *Pintér Pál* és *Lányi Géza* cimbalomművészek és *Horváth Róbert* szólótárogató. — Hétfőn *Ripp*, kedden *Bob herceg* megy.

Budai Nyári Színház. A Budai Nyári Színházban holnap, vasárnap délután felhályarakkal a *Fehér-jókra* című énekes élelkep kerül színe. Este félnyolcra lesz a bemutatás előadása *Pintér Imre* *A falu rózsája* című eredeti népszínművének *Sugár Aranka* és a szerző vendégfelléptével. Az új népszínmű zenéjét *Müller Mátyás* írta. Kedden az *Éjjeli menekőkhelynek* lesz a harmincyolcadik és pénteken a harminkilencedik előadása. Szerdán a *Rip van Winkle* operett és csütörtökön *Johsch Irma* vendégfelléptével a *Fanet* opera van műsoron. Szombaton és vasárnap Offenbach bohózatot operetteje, a Párisi élet kerül színe.

Uránia-Színház. Az *Uránia* jövő heti műsorát még mindig *Szerba*, *Strausz Adolf* darabja tűlti be, mely a jövő héten huszonötödik, jubliáris előadását éri meg. Holnap, vasárnap délután megismélt helyárral adják *Hegedüs Sándor* *Amerika* című darabját, melynek ez lesz negyvenkötödik előadása. E hónap 8-ikán és 13-ikán délután *Szekeloy Kornélnak* *Keleti Széjje* című darabját adják elő.

Akadémiai előkészítő-tanfolyam. *Szekula Irma* zongora-iskolájában, *Vörösmarty-utca 45.* szám, az akadémiai tanfolyamon a tanítást szeptember 15-én kezdik meg.

Városligeti Színkör. A Városligeti Színkörben vasárnap délután félrák mellett a *Pesti nőket* adják. Este *Szoer Ilona* az *Operaház* művésznője ura eljátszza a *Nebántevirág* címszerepét. Hétfőn *Biró Irén* az Országos Színművészeti Akadémia talentumos végeztől növendéke a *Heidelbergi diákélet* katicá szerepében lép föl; bemutatkozását eddigi sikerei után méltán előzi meg nagy érdeklődés. Kedden *Szoer Ilona*, *Kaldai Mariska* és *Bonis Lajos* vendégjelkéval a *Börögör* című operettet adják. Szerdán tartják meg *Déri Miklós* és *Roller Béla* énekes bohózatát a *Fregoli* és *Fregolinának* bemutatóját.

Királyszínház. A főváros legjobb színháza, a Királyszínház rövid idő alatt teljesen elkészült. Az építkezés annyira előhaladt, hogy a héten már megkezdhetik a díszítési munkálatokat is. Az igazgatóság is elkészült a munkatervvel. A személyzet e hónap 14-én jön össze és 15-én megkezdik a próbákat *Husza Jenő* és *Martos Ferenc* *Aranyvirág* című operettjéből, amely tudvalevőleg a színház megnyitóját előadása lesz.

Hangverseny. A fegyverneki falatság jól sikerült hangversenyt rendezett a héten a tűzáró-suitak javára. A közreműködők közül kiváló *Peterffy Alice* kisasszony, aki kellemes és jól iskolázott hangjával a közönség igaz gyönyörűségére néhány szép dalt énekel. A többi közreműködő szintén hozzájárult a szép est sikeréhez.

Legújabb zeneművek kaphatók *Szilágyi Béla* könyv- és zeneműkereskedésében (Budapest hárólykörút 26.). Terjesztő és operettek szövegíró: Goldmark, Berlichingeni Götz 18.—K. Wagner, Tristan és Isolda 12.—K. Lohengrin 10.80 K. Leoncavallo Bajazzo 14.40 K. Verdi, Aida 14.40 K. Szöveg nélkül. Wagner Tannhäuser 10.80 K. A bolygó hollandi 6.20 K. Siegfried 12.—K. Verdi Aida 9.60 K. Rigoletto 4.80 K. Traviata 4.80 K. Trovatore 4.80. Offenbach Hoffmann 9.60. Orpheus a pokolban 4.80 K. Szép Heléna 4.80 K. Operettek Strauss Denevér 5.40 K. Khina mézesheket 6.—K. Az édes lánya 5.40 K. San Toy 5.40 K. A drótostót 2 füzeten 6.—K. Lincke, Indra 3.—K. Luna asszony 3.—K. K. Katalin 6.—K. Bob herceg 6.—K. A drótostót 6.—K. Katalin 6.—K. Casanova 6.—K. Hoffmann meséi 6.—K. Kerincgök: Luna-kerincgök 2.40 K. Édes lánya 2.40 K. Lincke, Verschmähete Liebe 2.40 K. Hunnia-kerincgök 2.—K. Eredeti *Cake Walk* a Mic hercegnőből 1.80 K. Legkedveltebb kuplék és dalok: Patat, Dori von Freigheimcker 1.80 K. Huber, Stör ich? 2.40 K. Lincke Es war einmal 2.16 K. Aletor, Légyott, Intermeezo 1.80 K. A rózsabimbó és a méh 2.16 K. A napvirág és a nap 2.16 K. 101 magyar népdal zongorára cigányos modorban 3.—K. Dankó Pista 50 dala zongorára 4.—K. cimbalomra 4.—K. hegedűre 3.—K. Dóczy dalok gyűjteménye 6.—K. Kurucok legújabb gyűjteménye 3.—Kapható ugyanott az összes zenedékben előirt tananyag. Allandó vevők kedvezményben részesülnek. Könyv- és zeneműjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

nyos modorban 3.—K. Dankó Pista 50 dala zongorára 4.—K. cimbalomra 4.—K. hegedűre 3.—K. Dóczy dalok gyűjteménye 6.—K. Kurucok legújabb gyűjteménye 3.—Kapható ugyanott az összes zenedékben előirt tananyag. Allandó vevők kedvezményben részesülnek. Könyv- és zeneműjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A falu rózsája.

— Szerző a darabjáról. —

A baldokló népszínműhöz, mint jó gyermek az apjához, gőresös szeretettel ragaszkodom, naivlása egy tisztultabb izlés multjába ragad vissza, hiszek a színpadi könyvek, elhiszem, hogy magja van a puszkának, s elringat a magyar nótá mélabus danája, így aztán lerázva a hétköznapi élet városi porát, a villanyos csengő csilingelését gulyakolompnak vagy bárányosengőnek képzelve, hétfől-tizik a természet igazi szentélyházában, falun képezem magamat.

Huszóves színészi pályámon, melyből az első öt évet a Népszínház színpadján töltöttem, bőven volt alkalmam úgy a népszínművet, mint annak egyes alakjait s a közönség izlését éles szemmel megfigyelni s e megfigyelésből leszütni azt a gazdag tapasztalatot, melyből — meglehet talán tévesen — analízálhatom e műtáj napról-napra való hanyatlásának okát.

Elcsúszóban az írókban kell hogy a hibát keressem, akik szakítva Szigligeti, Szigeti, Tóth, Csepregi módszerével, nem darabot, hanem inkább szerepet írtak. A közönség töltudt nagy büszkeségünket csodálni, de ha ez az egy nagy művész *hiányzott*, nem volt darab, nem volt népszínmű, mert a többi szereplő csak betöltőleke volt a szövegkönyvnek, hogy a darab ne legyen rövidebb két és félórásnál.

Csikós Bandi, Gőndör Sándor, Csillag Pál, Sugár Laci és a többi paraszthősöket felváltotta a málészajú siber szerepkör, ahol a lekváros pófára vagy svukszos orra volt fektetve a darab esattánója. Így aztán ha Blaháné nem volt a színpadon, a közönség ástított, bosszankodott s némán dünyögte magában, hogy mennyivel jobban mulatott tegnap a Háromoscsúri kacsa ostobaságain. Ki ne emlékeznek a Piros bugyeláris első kiosztására?

Török Mihály	: : :	Eöry Gusztáv.
Zsófi	: : :	Blaha Lujza.
Csillag Pál	: : :	Tamási József.
Peták káplár	: : :	Tünyai Miklós.
Pennás	: : :	Egyid István.
Hájas	: : :	Horváth Vince.
Kőszá Gyurka	: : :	Vidor Pál.
Julis asszony	: : :	Parányiné.
Kata cigányasszony	: : :	Klárné.
Menózi	: : :	Tóth Ilonka.

Ebből a fényes listából világosan látható, hogy nem pusztán *egy szerep* volt építve a darab sorsa, itt minden szerep egy kitűnő haditerv volt, kitűnő vezérek kezébe letéve. Avagy Csikósban, Szőköt katonában nem a férfiszereplők voltak a vezetőik? Mig Rózi és Juliska negyedíves szerepeikéi csak két rövid képből éltek, de a dal nagy művésznője kezében, mindmennyi vaskos köttét vált a felives szerepeeske s az alak láthatatlanul is a színpadon mozgott, élt, uralkodott.

Nézetem szerint nagy baj a mostani népszínmű-írókra az is, hogy a közönség nem is akar olyan darabról hallani, amelyik háromnál több felvonásra terjed, míg a *Két pisztoly*, *Viola*, *Szóköt katoná*, *Nagyapó*, *Csikós*, 6-8 képre terjed. Ma 3 felvonás közé kell szorítani a cselekményt s így a szerzőnek sokkal nehezebb a feladata, mert nincs alkalm a gyakori hatásos felvonásvegek megírására, amelyek döntő szerepet játszhatnak az egyébként talán gyenge népszínmű sikerében is.

A kritika is gyakrabban öl, mint gyógyít, pedig ez a betegeskedő, hervadó vállaj inkább selyemkendő-legyezőgetést, mint dorongütést érdemel.

A fővárosban talán nem ténnyező, nem iskola már a népszínműirodalom, de a vegyesajku vidékeken még tanító, tanítója, terjesztője, szószóloja a magyar nyelvnek, mert például Pozsonyban, Brassóban, Nagy-Szebenben van alkalm német, szász, romának *másoktól* is jó operettet és vígjátékot látni, de a népszínművet, a magyar dalt mint *specialitást* csakis töltünk láthatja. s akarva nemakarva tanulhat is belőle.

Talán szerepkörömből kifolyólag önző vagyok, de ha megköveznék is, kimondom, hogy inkább *szász* Osztrigás Micit ölön meg a kritikaadta jog, mint egy népszínművet.

Pardon! Eltértém a tárgytól, tulajdonképpen nekem a *Falu rózsájáról* kellene írnom, de erről csak annyit írhatok, hogy Krecsányi Ignác elfogadta, a személyzet teljes ambicióval készült rá és én szívszorongva várom, ha nem is a selyemkendő, de legalább is azt a bizonyos dorong suthahelyezését.

Pintér Imre.

SPORT

Labdarúgás. A Budapesti Ramlerekkel játszó bécsi és prágai csapat a ma délutáni vonattal érkezett a fővárosba és a fogadásukra megjelent sportírók igaz magyaros vendégszeretettel üdvözölték. Ugy a bécsi, mint a prágai csapat teljes és legerősebb legénységrel játszik a magyarok ellen. — Az eddig még veretlen Újpesti Nősszociális Football-Csapat meghívására a Budapesti Posta- és Távirat-Tiszviselők Sportegyesületének futball-csapata holnap, vasárnap kirándul Újpestre és délután félőtkor a Szunyogszigeten football-mérkőzést tart.

Football. A margitszigeti sport telepen délután 1/2 óráig tartja mérkőzést, a Postakarék-pénztári tiszviselők sportegyesülete a Lipótvárosi Ramlerekkel. A mérkőzés 40 és 20 filléres training jegyekkel tekinthető meg.

Bécsi lóversenyek. Holnap kezdődik a bécsi szeptemberi meeting, melynek folyamán többek között oly jelentős futamok kerülnek előndőre, mint a Jubileum-díj és az Esterházy-émléverseny. Az első napi program főszáma a 15.000 koronával dotált, 1600 méteres Bécsi nagy handicp. A megnyitót számot képező Wienerwaidi díjban a Cipész kiáll, könnyen fog nyerni Casanova ellen. Az Ujono-verseny volt tavaly első debütje Beregvölgynek. Az idén valószínűleg mérsékeltabb képességű lovak is fognak futni, melyek között — istállóhírek alapján — *Kingdom* vagy *Parasit* a legjobb. A Kétévesek előversenyében a gyors *Rendetlen* győzhet, ha starthoz áll. Tavollétében *Rother bon* fog nyerni. A szeptemberi gátversenyben a Sohónaui-díj három helyezettje újra találkozhatik. *Ismét* azonban nyolc pont tulustul visz, úgy hogy holnap valószínűleg *Sorrento* revanche-ot vesz mulikori leverteléséért. A Kétévesek handicp-jében *Majtény*, *Gilea* és *Mizi* áll jól sulyban.

Tippjeink:

- I. *Csepész.*
- II. *Kingdom.*
- III. *Marcheuse.*
- IV. *Hazozi.*
- V. *Rendetlen.*
- VI. *Sorrento.*
- VII. *Majtény.*

Alagi versenyek.

— Második nap. —

Budapest, szeptember 5.

Az alagi meeting második napja is éppen olyan kudarcra végződött, mint az első. Alig egy pár ló futkosott és a versenyeknek sportszemponból semmiféle értéke sem volt. A *Geist-* és *Pejasevich*-istálló kettős győzelmet aratott. Az egyik versenyben *Fürst* jockey lebukott *Mikrohogyról*, de baja nem esett. Részletes eredményünk a következők:

I. Kétévesek előversenye. Díj 1200 korona. Távolság 1000 méter. Mravik P. Csirize (Máti) első, Jankovics-Bésán Gy. Szemes (Smejda) második, gróf Pejasevich A. Sipiroze (Prechner) harmadik. Azután Gota elf, Oehello, Ma Caissere, Zsédényi. Emlék, Pobber, Mutzuka, Baróth, Dr. Izé. Totalizátor: 10: 40. Helyrefogadások: I. 50: 96. II. 50: 76. III. 50: 204.

II. Ebel-akadályverseny. Díj 1600 korona. Távolság 4000 méter. Mravik P. Nyájas (Mahan) első, Mravik P. Tromt-ja (Csompóra) második, Magyar Gy. Rialto-ja (Moritz) harmadik. Azután: Ratking. Totalizátor: 10: 15. Helyrefogadások: I. 50: 64. II. 50: 62.

III. Gátverseny-hadiscp. Díj 1500 korona. Távolság 2800 méter. Mr. Fjeld Austrmann-ja (Fürst) első. Gr. Pejasevich A. Jim Morgan-ja (Csompóra) második. Gr. Teleyk L. Prima II.-je (Kapusek) harmadik. Totalizátor: 10: 32.

IV. Háromévesek gátversenye. Díj 1600 korona. Távolság 2400 méter. Báró Mörpurgó A. Verandaja (Kapusek) első, Egyedi L. Lehelje (Kötting) második, Gróf Orsich P. Mirage (Moritz) harmadik. Azután: Pogány, Rozmaring II., Mikrohogy. Totalizátor 10: 57. Helyrefogadások: I. 50: 142. II. 50: 418.

V. Buvári-handiscp. Díj 1200 korona, távolság 1600 méter. Gróf Pejasevich A. Windfallja (Smejda) első, Csáran J. Mr. Jerseyje (Hujber) második, Schössberger L. Bistosa (Kapusek) harmadik. Azután Boderreau, Contremaineur, La Guerre, Lygia. Totalizátor 10: 84. Helyrefogadások: I. 50: 76. II. 50: 84. III. 70: 86.

VI. Eladó kétévesek handicaps. Díj 1200 korona. Távolság 1200 méter. Gróf Pejasevich A. Meohantaja (Krusli) első, Jankovics-Bésán Gy. Hamarja (Smejda) második, gróf Degenfeld I. Telcomundja (Heidi) harmadik. Azután: Dongó, Elegie, Usedd, Epée. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 50: 60. II. 50: 64. III. 50: 72.

Holnap minden versenyben nagy mezőnyök indulása várható; az Ujono akadályversenye és a Kétévesek versenye kivételével minden futamban urlovasok szállnak a nyeregbe. A Mogyoródi-díjban *Gyalárt* a két év előtti Szent László-díj győztesét is találjuk, mely a tavalyi derby téli favoritja is volt. Eladó handicapsja nyitja meg a napot, melyben az Alagon mindig hűen futó *Madrid* győzhet. Az Ujono

akadályversenyében *Gaudibunda* győzelmét várjuk, bár *Windhund* könnyen beleszóhat a finishbe. Az ösi akadályversenyt valószínűleg *Nyájas* fogja megnyerni, de *Ratking* is nagy eséllyel indul.

Tippjeink ezek:

- I. *Madrid.*
- II. *Gaudibunda.*
- III. *Nyájas.*
- IV. *Azél.*
- V. *Gyalárt.*
- VI. *Polenta.*

Nyílttér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívül jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és borbajokban Biztos védelem stülhűtés és elmezarv ellen. 15 év óta kiolt próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.**

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének, **Dr. Kovács J.** egyet. orvosának (hemopatia) rendelőintézete van **Budapest, V., Váci-körút 18. szám a. Rendelés naponta 9-1-g és 3-6-g. Díjazott levele válaszol. — Betegket intézetben kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymód.**

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN

szanatóriuma és vizgyógyítóintézete **Abbaziában,** felelőtték és gyermek számára. **Abbaziában,** követően a tengorparion, saját szabadjóval. Csakláknak, a tanuló ifjuságnak és gyermekneknek legalkalmasabb nyári üdülőhelye. **Gyerekeknek 6 éven felül kísérlet nélküli is felvételnek.**

Gyógyintézet testgyógyászati sebészeti számára.

Dr. A. WITTEK, Graz, Merengasse 26. Telefon 594. Gyógykezel **hűtgerinc és végtagok görbülését, zsugorodott és lúdtalpat,** valamint az **izületi lobok** minden fajtáját stb. Saját műtermen **Hessing-téle corsettek** és készületek számára. Prospektus ingyen.

Természetes forrómeleg kénos források, iszapfürdők, iszapbortogatások, ruhany-massage, vizgyógyintézet villany-fényfürdők, gőzfürdők kő-és kádúrtók, gyógyvíz uszodák. Olcsó és gondos ellátás. **Ósuz, köszvény, ideg-, bőrbetegségek stb. felül kimerítő prospectust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára Budán**

Élső biztosító-intézet katonai szolgálat esetére

6 cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt mint szövetkezet Budapest, Váci-utca 34.

Fingermek ellátása a védőkészség, illetve a nagy korúság idejére. Aggkori, öregségiárak és nyugdíjbiztosítás. — **Olcsó díjtételek, szabadonvált feltételek.** Jelentékeny nyereségreszesedés, képviselők, utazók és főgnyekők előnyösen alkalmazhatnak.

Biztosítási állomány 45 millió korona. Biztosítási alapok 12 millió korona.

Óvja az egészségét! Ezért több kiváló orvos ajánlja!

Arjegyok kívánatra mindenhol díjmentesen kúldtök. **Vidékre 25 vagy 50 üveges ládák; a tavadjárati oda és az hárs üvegeket vissza fizeti a**

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLALAT BUDÁN.

Az országos iparpártoló egyesület felügyelete alatt álló **Szabászati minta-iskolába** a beiratások megkezdődtek és jelentkezni lehet szeptember hó végéig. **Váci-utca 7. sz. II. em. Az igazgatóság.**

Női szabászati felsőbb szakiskola.

a berlini szabászati akadémiá mintájára. Igazgató: **Grosz Róza,** ökl. szabó mesternő. Beiratások naponta d. e. 9-1., d. u. 3-6-ig eszközletnek. Felvételnek uri lányok, kik a telés ruhá- és felhőneművarrást és szabást alapsan, gyakorlatilag megtanulni óhajtják. Világos, modern berendezésű tanterem. **Az intézet IV., Deák-Ferenc-utca 15. I. em. van.**

BOR TEMPEL-lel!

pompás pikáns ízű a szív működést mérsékeltén fokozza és étvágyat gerjeszt. **Kérjen mindenütt rohtisi „Tempel-lorrást“.**

Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

es. és kir. udvari szállítók. **Egyéves önkéntesek** részére a legolcsóbban és legelőnyösebben kúldti az egyenruha felszerelést. **Egyéves önkéntesek** részére küld díjtalan árjegyzéket; **Egyéves önkéntesek** részére sorozást és átlátszóan kérvényeztetést díjtalanul küld. **Egyéves önkéntesek** részére minden katonai ügyben ad díjtalanul felvilágosítást. **Egyéves önkéntesek** részére újabban kúldtök „Egyenruháti közismertető“ o. Könyvet díjtalanul küldti.

Az e rovat alatt közlőtelnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A Kalmár-tüntetés utójátéka.** A **szegedi** ügyészség vádemelésére dr. **Török János** ma tartotta meg dr. **Balassa Armin** a **Szeged és Vidéke** felelős szerkesztője és **Nagy Mihály** ügyében a soronkívüli tárgyalást. Az ügyész vádjával szemben dr. **Balassa Armin** és **Nagy Mihály** kijelítették, hogy őt dr. **Kalmár** ünneplése alkalmával nem a királysértőt magasztalták, de érdeme szerint méltatták a közjogászt és publicistát, tehát semmi olyat nem követtek el, ami bünyádi eljárást vonhatna maga után. Mivel az ügy elbírálása kapcsolatban van **Kalmár Antal** királyi sértési perével, a mai tárgyalást a **Kalmár** ellen lefolytatott esküdtészi tárgyalás iratainak beszerzéséig elhalasztották.

§§ **A nagypénteki beszéd.** A nemzetközi szocialista párt a múlt év nagypéntekjén a munkanélküliek érdekében népgyűlést tartott egy külön Váci-utján vendéglőben. A gyűlés egyik szónoka **Tatay Gyula** betűszed, beszédeben erősen kikelt a kormány és az országgyűlés ellen s a munkanélküliség okául a rossz kormányzati rendszert tüntette fel. Felhívta a munkanélkülieket, hogy radikálisan lépjenek fel türelmetlen helyzetük megváltoztatása érdekében s az akkor legjavában dühöngő belga általános munkásszirákra célozva mond a:

— Ha kell, tudunk mi belgául is beszélni! Egy a gyűlésen jelen volt tubuzgó rendőrkapitány feljelentette **Tatayt** s a törvényszék a **btk. 173. §** ába ütköző **lázítás** miatt vad alá helyezte. A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy beszédevel lázított volna s elfáda, hogy a gyűlésen gyorsoró nem is volt jelen s így az ő beszédét a rendőrkapitány csakis emlékeztetől vehette utólag papírra. Ezt maga a kapitány is elismerte, mire a törvényszék **Tatayt** felmentette a vád alól. Az ügyész teletbezésé folytán a királyi tábla **Herics-Tóth János** elnökölete alatt dr. **Bucz La** os referátumában ma foglalkozott ez ügyvel, amelynél a vádlott betűszedő, aki most más ügyből kifolyólag fogházban ül, rabruhában loznázór kíséretében volt jelen. **Eitter Dező** ügyész a lázítását látja tenntörögni abban a beszédeben, amelyet a rendőrkapitány papírra vetett s amelyet a vádlott a magának elismert s ezért azt megbüntetni kéri. A vádlott felszólalása után a tábla **helybenhagyta** az elsőbírószág felmentő ítéletét, mely jogerős lett.

§§ **Sajtópanasz.** A zsolnai iparosok népgyűléseinek betűszedével kapcsolatban íj. **Kudnay István** zsolnai főszoigabíró **Keröl Ernőt** megtiltotta. **Geró** ma megtette a sajtópanaszt a főszoigabíró ellen.

TÁVIRATOK

Konstantinápoly, szeptember 5. A külföldön elterjedt hírek, melyek szerint a német **Levante**-vonallal egyik hajóján dinamiterenyeket követtek el, alaptalanok. **A Pargos** gőzös, amelyvel ezeket a híreket kapcsolatba hozták, sérletlen.

Cettinje, szeptember 5. **Vukovics** külügyminiszter **Korün** át **Konstantinápolyba** utazott.

A német császár Lipcében.

Lipce, szeptember 5. A császár ma délben tartotta meg a szemlélt, amelyen a **trónörökösödő, a szász király, Eitel Frigyes** és a katonai attasék voltak jelen.

Alacsony sorsból való konzulok.

Oyster-Bay, szeptember 5. **Roosevelt** elnök elrendelte, hogy a jövőben a konzuli szolgálatban az állásokat oly egyénekkel töltsék be, akik **alacsony sorsból emelkedtek fel** és tapasztalataik által képeseknek látszanak, hogy az **Egyesült Államok** kereskedelmi érdekeit előmozdítsák.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 5. (A **Budapesti Napló** telefonjelentése.) A mai heti tőzsdén arra való tekintettel, hogy a nagy malom már ismét teljes üzemben van, gabonaművelőkben nagyobb forgalmat vártak s erre **buza** 10—12^{1/2} fillérrel olcsóbb lett, mint volt a múlt héten. **Rosz** megtartotta teljes ár olyamát, **árpában** a forgalom nem volt kielégítő, **tengeri** változatlan, **zab** irányzata szilárd, **korpa** ára alig változott, irányzata valamivel gyöngült.

MESE

A három Mihály.

Élt egyszer régesrégén három vitéz lovag. Egy faluban laktak és a kertjük vége összeért, hogy a kerítésen akár egész nap beszélgethettek volna. De nem beszélgettek soha.

Ez a három vitéz lovag arról volt nevezetes, hogy mind a hármat Mihálynak hívták. Abban az időben még nem igen volt az embereknek egyéb nevük azon kívül, amelyre a pap keresztelte. És így minduntalan összetévesztették a Mihályokat.

Pedig az egyik Mihály kiesi volt, köpcös volt, mint egy hordó és mindig vörös tollat hordott a süvegén.

A másik Mihály azonban hosszú, nyurga ember volt. Olyan sovány, mint egy meszelőrud, és mindig darutollat tűzött a sisakja mellé.

Hát vajjon a harmadik Mihály milyen volt? A harmadik Mihály, kedveseim, az volt csak a legény! Olyan erős volt, mint egy bivaly, de a szíve olyan gyöngye volt, hogy egy legyet se tudott volna agyonütni. Egész nap csak a köpenyegén hevert és legjobban paszulyt szeretett enni. Hogy milyen tollat hordott a kalapjánál, azt én nektek nem tudom megmondani, mivel annak a Mihálynak tán még kalapja se volt, de ha lett volna is kalapja, ugyan minek lett volna az neki? Kalapban nem olyan jó heverészni, mint hajadonfő. Mihály mindig csak hajadonfővel heverészett a szűrén.

Az első Mihályt, a köpcöst hívták vöröstollas Mihálynak.

A második Mihályt, a hosszú, darutollas Mihályt hívták.

A harmadikat egyszerűen lusta Mihályt hívták abban a királyságban. Más királyságban, ahol nem ismerték tunya természetét, talán más-képpen hívták volna.

Most jól figyeljétek, kedveseim. Ezek a Mihályok sohase beszéltek egymással, pedig ha akarták volna, akár egész nap beszélgethettek volna.

A vöröstollas Mihály azért haragudott a darutollas Mihályra, mert Mihályt hívták azt is. A darutollas is ugyanezért haragudott a vöröstollasra.

A harmadik Mihály pedig legfőbbképpen azért haragudott, mert a másik kettő lusta Mihályt nevezte őt.

Egyszer, hogy, hogy nem, erre a tájra vetődött a király udvari bolondja. Ezt a bolondot Istóknak hívták és azt vette a fejébe, hogy összebékíti a három Mihályt.

A bolondoknak vannak néha ilyen gondolataik.

Bezzeg nem tudta előre Istók, hogy milyen nagy fába vágta a fejszéjét, de csakhamar tapasztalta, hogy nem könnyű feladatra vállalkozott.

Először is a vöröstollas Mihályt kereste fel. A köpcös lovag épen fáradozott, hogy sarkantyút verjen a csizmájára. De a süveg, a vöröstollas a fején volt.

— Hová készül, Mihály bácsi? — kérde Istók.

— Nem készülök én sehová, őcsém. Csak éppen a csizmam reperálom.

— Már hogyné készülne, mikor fején van a süveg.

A vöröstollas Mihály elmosolyodott:

— Hej őcsém, nem azért van az a fejemen. Hanem azért, hogy össze ne téveszsenek a többi Mihályokkal.

A bolond a lovag vállára csapott:

— Mihály bácsi, én pedig azért jöttem ide, hogy kibékítem a többi Mihályokkal. Kend is Mihály, amazok is Mihályok, ugyan miért haragsznak egymásra?

A lovag elgondolkodott:

— Igaz biz' al Miért haragszunk egymásra?

— Nincs a bökénél szebb. A király is szereti a békét. Meg aztán öreg emberek is már kendtek. Békülenenek ki.

A vöröstollas Mihály felrántotta a csizmáját.

— No nem bánom. Béküljünk hát ki.

A bolond nevetett magában. Tudta ő, hogy mit csinál.

Elment a másik két Mihályhoz. Azoknak se volt kifogásuk a béke ellen. Csak a lusta Mihály mondta, hogy ő azért mégse fog felkelni a szűréről, akárhogy kibékül lovagтарыival.

A bolond megnyugtatta, hogy az éppen nem okvetlen szükségese.

Kibékültek a Mihályok, a bolond pedig elment vissza oda, ahonnan jött.

— Most már egész nap együtt ültek a Mihályok a kert végében.

A lusta Mihály odahuzta a szűrét és azon heverészett. A vöröstollas Mihály a sarkantyuját igazgatta, míg a darutollas Mihály pipázott.

Egyszer csak elkezdte a lusta Mihály a szűrén:

— Hej, bajtársak, bajtársak, nem voltam én mindig ilyen tétlen. Nagy vitéz voltam én valamikor. EGYMAGAM LEVÁGTAM TIZ TÖRÖKÖT.

A másik két Mihály csak hallgatott egy darabig. De a vöröstollas Mihály mégis abbahagyta a sarkantyúigazítást.

— Én se voltam valami gyáva legény. Annyi háboruban vitézkedtem, hogy se szeri, se száma.

A darutollas Mihály nagyot szivott a pipáján.

— Engem tán a gólya költött? Bajtársak, ti ketten se követetek el annyi hőstettet, mint én egymagam.

— Hej, nagyot ugrott erre a lusta Mihály. De még a másik Mihály is lecsapta a sarkantyút.

— Mit beszélés, te pupák? Te kövtéttél el hőstettet? Annyi Mihály nincs a világon, amennyit én meg ne ennék, ha akarok, — kiáltotta a lusta Mihály.

föltűnt. Emlékszem rá, hogy sógorémnak nagyon szép hangja volt. Gyönyörűen tudott énekelni. Ez is teljesen ráillik miss Munravenre. A reggeli után énekelni fog és majd íthet őnmaga.

Harden szeretett volna kitérni az indítvány elől, de nem tudta a módját és kénytelen volt elfogadni.

Alighogy vége volt a reggelinek, lady Harriet fölkereste Alicet, hogy énekeljen valamit. És mikor Alice a dal választási jogát lady Harriettnek engedte át, az elhunyt unokanővérenek kedvence dalát, a Trovatore ügy ariáját választotta. Harden összerézett, amint Alice csengő hangja átjárta a termet. Mintha egy hang, amely egy-kor bizott benne, sirjából kelt volna ki hogy ki-nozza őt. Mikor vége volt a dalnak, megkérdezte lady Harriet, vajjon nem emlékezteti-e a Alice hangja elhunyt sógorénak csodálatos sikerére.

— Igen, — válaszolt Harden szilárd hangon.

— Tudtam, — felelte a lady diadalittasan.

Azután közkívánatra Leonard asszony is énekelt valamit és mindenki csodálta nagy zenei talentumát. Erre az egész társaság fölkel az asztaltól és kiment sétálni a szabadba.

XVIII.

Szív és kéz.

A sétalovaglás alatt Leonard Effie újra egészen lefoglalta magát Herbertet és csakhamar úgy intézte a dolgot, hogy a többiekől teljesen különváltak. Hazafelé hosszadalmasan elbeszélgetett Herberttel és nem csinált titkot belőle, hogy mennyire örül, hogy viszontláthatja őt. De Herbert se sóvárogó pillantással, se kézzorítással, se az érzelmek szenvedélyes kitérésével nem válaszolt a nyilatkozatra, meg se ölelte, meg se csókolta, amikor a nyergéből leszállva, karjába esett. De a férfi látszólagos közönye még türhelenebbé, még nyugtalanabbá tette e fiatal özvegyet. A kastélytól nem messze, déli irányban egy folyó öntözte a mezőket és erdőket. Amikor

A sarkantyus Mihály a mellére csapott:

— Engem egyél meg hát, ha tudsz.

— Meg is eszlek, — kiáltotta a lusta.

A nagy kibékülés öröme a lovagok úgy

összeverekedtek, hogy véres tejjel került helyre mind a három.

Azontul mindennap verekedtek.

A bolond pedig, mikor hírt hallotta a Mihályok dolganak, nagyot nevetett:

— Kibékítettem a Mihályokat, — mondta.

Gyula bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK

Ha férfi volnék ...

Fáklát ragadnék mind a két kezembe, Ugy állnék harcba a sóttétellel én. Hiába jönne száz árnya felém, Én győzelmesen szállnék vele szembe! Fáklyám korbácsként suhogna kezemből, Tüzes csókátul eltűnne a rém — A vak ... a buta homály eloszolnék, Ha férfi volnék ...

Mi itt ég ... itt forr minden idegemből,

A vágy a tetre, vágy a harc után

Nem búlna ki — nem múlna el bután

Egy végelátni háu gyötrelembe ...

Nem rakna láncot senki a kezemre!

Futhatnék bátran vágyaim után. —

Értük küzdenék. Értük robotolnék,

Ha férfi volnék! ...

Ha jönne felém sötétlen az élet,

Hogy szétmorzsoljon óriás keze,

Acéntomokkal állnék ellene,

... Dacos két kezem én ököbde téved ...

Viharzó vérem szilaj lángra éget,

Vad harci kedvel kűzdök meg vele!

... Eget, földet, poklot megostromolnék,

Ha férfi volnék! ...

Nem. Nem remélnék így a küzdelemtől ...

S az élet zúgó viharra előt

Nem súgnám gyáván, engesztelve őt:

„Itt fekszem ... Gázolj testemen keresztül,

Törj, amíg egy idegszálam rezdül.”

— S a rém e'őt meg elkínzolt, megölt,

Nem hajtánám meg hódo'ón fejem,

— Mint most teszem ...

Mihály Jutka.

— A pekingsi egyetem. Tavaly nyílt meg Pekingsben a császári egyetem, az első ilyen főiskola a mennyei birodalomban; az idén már nem nyílik meg többé. Hogy be kellett zárni, ez az anya-császárné műve volt. Ő már akkor protestált ellene, amikor megnyitották, de az idegen ördögök be-

a partjához értek és megpillantották ott egy kis csónakot, Effie ajánlotta, hogy csónakázzanak rövid ideig. Beleültek a ladikba és Herbert kérde:

— Hová evezünk?

— Azon az erdőn keresztül, — válaszolt az

özvegy.

A férfi engedelmeskedett. Lassan siklott oda a csónak és csakhamar a csöndes erdő homályában voltak.

— Gyönyörű! — kiáltott Effie. — Ugy szeretem a természet szépségeit és mégis mindig a városba hajtott a balsorsom. Oh, mint szeretnék itt mindig élni.

Nagyon rövid idő múlva unatkoznék itt — válaszolt Herbert unatkozóva.

— Nem hiszem, hogy itt valaha elhagyott-nak érezhetném magamat — válaszolt Effie be-szédes tekintettel. — Aztán a parton egy kis tisztást vett észre egy százados tölgy mellett.

— Szálljunk ott partra és ülünk le néhány pillanatra a parton. Oly regényes e vidék és oly kellemes az idő.

— Ráérvünk még? — kérde Herbert némi ha-bozós után.

— Hogyné, — válaszolt Effie.

Herbert a part felé evezett és segített hől-gyének a kiszálláskor.

— Pompás egy hely! — kiáltott Effie elra-gadtatva.

Effie letelepedett a fűre, levette a kalapját és letette a gyepré. Herbert melléje ült, ábrán-do'zva tekintett a távolba és magában kérde, mi-csoda szeszély száll legközelebb e szép özvegy, fejébe. Nem kellett sokáig várnia.

Ha valaki most erre jönne, mondá Effie mosolyogva, egy falusi szerelmes párnak tartana bennünket.

— Mindenesetre csudálkoznék, hogy ily el-hagyott helyen egy pároskát talál. De nincs más csónak a mienken kívül a folyón.

— Mily ritkaság, hogy egy férfi annyi hata-lom és nagy vagyon felett rendelkezik. Az ön sorsa valóban szerencsés. Mondja csak, kíván-e

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(21)

— Mily pompás színben van ön, kedvesem, — szólta a lady Alicenak, azután Harden felé fordult.

— Vette észre a csodálatos hasonlatosságot miss Munraven és elhunyt unokanővérem, az ön sógorinője közt? — kérde a lady.

— Nem mondhatnám, — válaszolt Harden nyugtalanul.

— Én oly föltűnőnek találok a hasonlatos-ságot, — folytatta lady Harriet, — hogy nem tudom megérteni, hogy nem veszi észre az, aki ismerte unokanővéremet.

— Miután ön figyelmessé tett reá, ugy-hiszem, magam is látom a hasonlatosság némi nyomait.

— Óh bizonyára.

— De mintha miss Munraven haja nem volna olyan színű, mint a sógoriném. A ter-mete is más és szemeinek is más szürke színe van.

— Szerintem szakasztott mása unokanővé-remnek.

— Óh nem, — válaszolt Harden, most már biztosabban. — Én úgy látom, hogy a hasonlatosság nem feltűnő, habár néhány pontra nézve meg is van az.

— Nem tudom, vette-e észre — folytatta lady Harriet, — Alice folyvást Hardennére emlékeztet, nemcsak a termete és a vonásai, de minden mo-zdulata, sőt a hangja is.

— Nem mondhatom, hogy ez nekem nagyon

folyása akkor még erősebb volt, mint az övé. Az egyetem tehát megnyílt, de a kínai anyacsászárné nem olyan asszony, aki bele tudna törődni abba, hogy valami másképpen legyen a mennyei birodalomban, mint ahogy ő akarja. Ő dicsőséges felsége ki nem fogvott olyan új rendszabályok kidolgozásából, amelyek bőségesen alkalmasak voltak arra, hogy elvegyék a kedvét a császári egyetemről a tanárnak is, diáknak is. Legutóbb az anyacsászárné rendeletére Csang-Csitung akirály egyszerűen kitiltott az egyetemről minden modern tudományt, kifejezve, hogy ott a kínai klasszikus munkáin kívül egyebet tanítani nem szabad, mert ami bölcsesség a világban van, ezekben a munkákban úgy is mind megtalálható, ostobaságokat verni az ifjúság fejébe pedig nem való. A kínai ifjúság azonban az ostobaságokat illetőleg más nézetten van, mint az anyacsászárné, mert a rendelet után egyszerűen — nem jelent meg többé az előadások. Minthogy pedig a tanár urak egymásnak nem magyarázhatták a kínai klasszikusokat, a pekingi egyetemet be kellett zárni.

— **Juliusi számok.** A Magyar birodalom július népességéről és a júliusban történt házasságkötésekről a magyar királyi Központi Statisztikai Hivatal a következő érdekes adatokat közli: Júliusban 56.986 gyermek született élve a Magyar-birodalomban a halottak száma 30.867-et tett ki úgy, hogy a természetes szaporodás 17.589 főre rugott. Legnagyobb volt a születések aránya a Tisza balpartján, legkezdőbbé pedig a Duna jobb és bal partján lévő ország-részen. Legkevesebb halálozás a Duna jobb partján történt s a legtöbb ott, ahol a születések száma is legnagyobb: a Tisza balpartján. A szaporodás tekintetében ezuttal a királyhágóntúli megyék állanak első sorban, különösen Fogaras és Osik, míg a Duna-Tisza köze utolsó helyen áll, mert Heves és Jász-Nagykun-Szolnok, e két szinmagyar megyében abnormis magas volt a halálozások száma, úgy, hogy az utóbbi megye július folyamán csak egy lélekkel szaporodott. Foggyás csak néhány városban mutatkozott, úgy mint Selemézsbányán, Nagyváradon, Aradon és Temesvárott.

A házasságkötések száma júliusban 6046 volt a Magyar-birodalomban. A múlt év megfelelő-havában nagyobb volt a házassodási kedv, mert akkor ötszázalékkal több házasságot kötöttek. Aránylag legtöbb házasságkötés a Tisza jobbpartján és a Tisza-Maros szögén fekvő megyékben történt, míg a Duna jobbpartján és a Tisza balpartján lévő megyékben legkevesebb volt a házasságkötések aránya. Az összes házasságoknak 15.20 százaléka 919 volt vegyes házasság. Keresztény-zsidó házasság 29 volt júliusban és pedig 12 olyan, amelyben a vőlegény és 17 olyan, amelyben a menyasszony tartozott a zsidó felekezethez. A Magyarországon kötött 891 vegyes-

még valaha valamit, a mije még nincs? Van-e még boldogság a földön, amelyre vágyik?

— Oh igen. Vannak még óhajításaim és állásom sincs kötelezettségek és felelősségek nélkül.

— Ön nem felelt pontosan a kérdésemre. Azt skartam kérdezni, vajjon érezte-e valaha a szükségét, hogy szeressen és viszszeretettessen. Mostani társalgásunk emlékeztet engem arra a viharos éjszakára a tengeren, amikor együtt ültünk a fedélzeten. Emlékszik rá?

Herbert igenlen választ, de megjegyezte, hogy ő csekély összefüggést lát a mostani vidám nyugalom és a tengeri vihar közt.

Effie családottan mosolygott.

— Hálásan őrzöm szívbem amaz est emléket. Mert akkor új élet és új remény ragyogta be szomorú magányomat. El tudja-e találni miért?

A szép nő áthajolt a férfihez, oly közel, hogy az érezhette forró lehelletét.

— Nem tudja eltalálni, miért? — ismétlé a fiatal nő reszkető hangon, miközben megragadta Herbert jobb kezét.

— Miért? — kérde a férfi, — anélkül, hogy visszahúzná kezét.

— Emlékszik-e még, mit mondtott nekem akkor. Talán csak üres szavak voltak azok, nem komolyan kiejtve. De e szavakat szívembe zártam és újra idézhetem őket. Nem tudom önt másképp elképzelni, mint amilyen valójában a természet legszebb remeke, amelyet valaha láttam. Már nem így gondolkozik?

Megint áthajolt a férfihoz. Talán szebb remekművet talált?

— A férfi lesütötte a szemét, aztán megint ránézett az övegyre.

— Mindenütt általános csodálattal keltett ön. Abban az évadban más férfihoz is mehetett volna.

(Folytatás következik.)

házasság közül 209 esetben létesült megegyezés a gyermek vallására nézve és pedig 107 esetben az anya s 102 esetben az apa vallásának javára. A legtöbb megegyezés (110) a római katolikus vallásnak kedvez, a református vallás javára 53, az ágostaiéra 23 megegyezés történt. A 29 keresztény-zsidó házasság közül 5 esetben történt megegyezés s mind az 5 eset a keresztény fél vallásának javára szólt.

— **A szélhámos kutya.** New-Yorkba a napokban a Washington nevű hajón egy gyönyörű szentbernáthegyi kutya érkezett, amelyről utóbb kivilult, hogy a német császár a tulajdonosa. A kutya utazásának érdekese a története. Azt hitte eddig mindenki, hogy csak emberek vezethetnek arra a szélhámosra, hogy észrevétel nélkül belopódzkodnak vssutrá vagy hajóra és ha nem veszi észre őket senki, hát ingyen teszik meg az utat; úgy látszik azonban, az állatokban is van valami szélhámos természet. Ez a kutya a szélhámos utasok módjára a hamburgi kikötőben elrejtőzködött a hajón és csak akkor jött elő, mikor már a nyílt tengeren jártak, ahol az egyik matróz aki azelőtt a német császár szolgálja volt, felismerle. Most már természetesen tiszteletben tartották az agyautort ebet és mindenki becségette az egész uton, míg New-Yorkba érkezett a hajó, ahonnan legközelebb visszaküldik a világlátót kutyát Berlinbe.

— **A jövő gőzhajója.** A közlekedési eszközök évről-évre fejlődnek. Manapság már a leghosszabb utakat is olyan rövid idő alatt tehetjük meg, amilyenről azelőtt még csak nem is álmodhatunk. Az új német gőzöcsök négy-öt nap alatt elszállítják az utasokat Hamburgból Amerikába és már azt hitte az emberiség, hogy ennél rövidebb idő alatt nem is teheti meg a hajó ezt a hosszú utat. Pedig az angol feltaláló elme most már évvel a valóban csekély idővel sem elégszik meg és le akarja főzni a németet. Egy angol gépészmérnök — úgy írják az angol szaklapok — olyan gépet talált fel, amelynek segítségével a leggyorsabb gőzhajók sebességét is meg lehet kétszerezni s az Európa-Amerika közt járó hajók ezt az utat három nap alatt megtehetik. A találmánynak az a lényege, hogy a gőzerőt a hajó csavarára egy óriási fogaskerékkel viszik át, mely akkora, mint a hajó egész sebessége. E keréknek minden foga rendkívül gyorsan forgatja a hajó csavarát. Az új találmány még nincs ugyan a gyakorlatban kipróbálva, de a szakértők már előre is bámulják és biztosra veszik a sikert.

Ötletek.

Stettenheim Gyula.

Némelyekre nézve a házasság ebéd, mások számára ebédutáni szivar.

A becsületesség nem egyéb olykor gyávaaságnál.

Vannak vendégek, kiket csak akkor vesznek észre, ha nem jelentek meg.

Drága kedvesem! mondják gyakran, mikor azt szeretnék tulajdonképpen kifejezni, hogy: sokba kerül kedvesem!

Az öregség rettenetes voltának egyik bizonyossága az, hogy a hajszálak elszápadnak, ha az közeledik.

Sok botrány nem történne meg, ha az ember mindjárt másodsorú nősühetne.

A szerb királygyilkosokat szigorúan kellene megbüntetni. Megérdemlenék, hogy Szerbia királyává válasszák őket.

Ha az asszony így szól: mivel lehetek szolgálójára? ugy azt akarja tulajdonképpen kérdezni, hogy: mivel uralkodhatok önön?

Ahhoz, hogy az ember eredménnyel tartózkodhassék egy hónapban át nagyobb fürdőhelyen, első sorban az szükséges, hogy az illető egészséges legyen.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 6.

Gabonauzálat. (Reich J. és társa jelentése a Budapesti Napló részére.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán is tartósan derült, száraz és meleg volt, mi mellett a hőmérséklet a mult héthez viszonyítva emelkedett. Csapadék csak szórányosan fordult elő. A mezőgazdasági munkálatok szakadatlanul folynak és a hozatalok a vidéki piacokon megelégnéltek. A vizállás csökkenő. A külföldről ugyancsak száraz, meleg időt jelentenek.

A külföldi piacokon az irányzat ugyan továbbra is kellemes, a kereslet tartott, a forgalom

azonban sok kívánni valót hagy fenn és az ár-variációk is egészen szerények. Amerikában a hangulat szilárd, habár az árak csak nehezképpen emelkednek. A látható buzakészletek ugyan némileg gyarapodtak, a hozatalok azonban aránylag gyengék és a vidéki piacokon szilárd hangulat uralkodik. Az angol piacon az irányzat csendes, a vevők tartózkodóak, míg a kínálat élénk. Az árak ennek megfelelőleg visszaesők, épp úgy, mint Franciaországban is, ahol a terméseredmény mégis jobbnak látszik, mint ahogy remélték, a multheti esős időjárás is kedvezőbbre fordult és az irányzat így határozottan lanyha volt. Németországban a prompt buza változatlan, míg a későbbi határidők valamivel csökkentek. A többi kontinentális piacokon csak gyenge forgalom fejlődik, mi mellett az árak alig változtak.

Nálunk a forgalom kenyérmagvakban tovább is élénk volt, azonban a multheti közel meg érte, az árak lanyhulóak, a takarmányokké változatlanok.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza szilárd irányzatban indult. A jó kínálat élénk kereslet állott szemben és a kínált mennyiségek tartott árákon gyorsan találtak elhelyezést. A következő napon azonban lanyhább határidőjegyzések behatása alatt a malmok vételekedve gyengült, de ez csak futó jelenség maradt és a hét közepén ismét élénk forgalom fejlődött. Ha az árakban emleltéremelőt változás mégsem indult be, úgy ez a prompt buzákbani erős kínálatra vezethető vissza és arra, hogy a tulajdonosok nagy eladási hajlamot tanúsítanak. A malmok átvételekkel egyébként erősen el vannak foglalva, úgy hogy későbbi időre szóló ajánlatok előny nyerne. A hét vége felé a hangulat oszondesebb, a határidőpiac is ellanyhult és az árak így 7½ fillért vesztettek. Az összforgalom 280.000 mm. A hetihozatal 462.000 mm.-t tesz ki, melyből 57.600 mm. ment tovább.

Rozs e héten élénkebben volt forgalomban és úgy fogyasztási, mint elszállítási célokra elég jó kereslettel találkozott. Az árak a paritásos viszonylatban alig változtak, míg a helyi fogyasztás jóminőségű áruért 5 fillért többet is fizetett. A hét végével a hangulat egyébként oszondesebb. Budapesti paritásos minőség szerint 6.12½ koronáig, készpénzfizetéssel helyben 6.25—6.35 koronáig jegyzünk 3 óra. Nyiri származékokban a forgalom piacunk elkerülésével direkt a külföldről bonyolították le. Az irányzat emellett szilárd és Debreczen-Nyiregyháza paritásában 5.75 koronáig jegyzünk.

Arpa (takarmány- és hántolási célokra) változatlan maradt, a hangulat azonban nyugodtabb, a kínálat elegendően jó, a kereslet a rendes kereten belül maradt és a gyárosok minőség szerint 5.45—5.60 korona között fizetnek helyben. Hízalók csak gyengén vásárolnak. Malát- és sörárpákban a forgalom továbbra is gyenge, a hangulat bágyadt és csak erőteljes, világos színű, főleg a Felvidékről származó árjak, melyeket az export vásárolt, találtak vevőt. Közép- és alarendelt minőségek el vannak hanyagolva és csak nehezen, 10—15 filléren olcsóbb árakon helyezhetőek el. Jegyzéseink: felvidéki merkantilár 5.75—6.25 koronáig, jobb 6.40—6.75 koronáig, finom urasági áru 7.50 koronáig. Tiszavidéki 5.—5.25 koronáig, jobb 5.75—6.— koronáig átlományon átvéve.

Zab csak mérsékelten van forgalomban. A fogyasztás gyengén vásárolt, a hozatalok is mérsékeltek és az árak a multheti nivón maradtak meg. Szín és tisztaság szerint óruárért 5.50—5.85 koronáig, új zabért 5.40—5.75 koronáig fizettek helyben.

Tengeri is csak gyenge kereslettel találkozott és így a forgalom mérsékelt maradt. Az árak a határidőpiac alakulásához simultak és részben Kőbánya, részben elszállítási célokra 6.10—6.25 korona között fizettek helyben. Román áruért, mely minőségileg igen megeléged, 6.40—6.42½ koronáig fizettek helyben. Hibás tengeri 5.— korona, másodsorú ár 5.30 koronáig és jobb 5.50 koronáig kelt el szeszégetőknél.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A betlivásáron szénában és szalmában kevés behozatal és jó kereslet volt. Eladottak: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 2.20—2.80 muhar 2.50, alomszalma 1.80 szupszalma 1.60 szecska 2.—, per 50 kiló fuvaronként, házhoz szállítva. Préselt széna 2.40—2.60, préselt szalma 1.20—1.40 tó kiló, a jászvárosi pályaudvaron. Gabonaneműk: zab 5.60—5.85, tengeri 6.30, rozs 6.25, árpa 5.80 kor.-kint.

Ipar és kereskedelem.

A honi ipar védelme — Ausztriában. Bécsből táviratozták: Az osztrák Vas- és Gépiparok Egyesülete ma ülést tartott s behatón tárgyalta a tüzéségnek új ágyakkal leendő felszerelését. A szónokok egyhangulag fejtették, hogy az új ágyuk megrendelésénél nem szabad az osztrák ipart azzal károsítani, hogy a megrendelés egy részét külföldi gyáraknak juttatják. Az egyesület felszólította ama tagjait, akik egyttal az ipartanácsban is helyet foglalnak, hogy lehetőleg sürgősen tegyék szavá ezt a kérdést az ipar-tanácsban.

A hegyvidéki akoló. Kazy József osztálytanácsos folytatja munkálkodását Máramarosvármegyében. A földmívelésügyi miniszter Balogh Vilmos minisz-

teri tanácsost küldte ki, hogy Kazy József osztálytanfősokkal egyetemben az erdőgazgatóság bevonásával a máramarosi szobor havasokat megtekintésük és a bereghez hasonló mintahavast rendezzenek be Máramarosban.

Bányászok gyűlése. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati-Egyesület idej, Petrózsenyben tartandó közgyűlése a jelentkezők számából következőket, imponálóan igérkeznek. Az egyesület a közgyűlés és a kirándulások programját a következőkben alapította meg: szeptember 12-én reggel indulás Budapestről 6 óra 50 percor, érkezés este 7 órakor Petrózsenyre, ahol az érkezéseket a salgótarjánai köszöntőbánya előző *Chorin Ferenc* főrendiházi tag üdvözlöi. Ugyanezen nap délutánján 7 órakor választmányi ülés, este 9 órakor ösmerekedési estély, 13-án délelőtti 9 órakor van az egyesület közgyűlése. Délben 1 órakor a *Salgótarjáni Köszöntőbánya* díszelője, 3 órakor a kiállítási ünnepélyes megnyitása *Barcsay Kálmán* főispán, a kiállítás védője által. A megnyitás alkalmából glógnói *Andriács János*, a Salgótarjáni Köszöntőbánya-Részvénnytársulat petrózsenyi bányáinak igazgatója tart rövid előadást, melyben a zsilvölgyi bányászattól és a kiállítást ismereti, este 9 órakor hangverseny, melynek keretében *Téglás Gábor*, a décsi realiskola igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Hunyadmegye kulturális történelmét ismerteti. A hangverseny és a előadását támogatásig követi, 14-én reggel nyolc órakor a petrózsenyi bányák egy részének megtekintése, majd 9 órakor különvonaton utazás *Vulkánba*, a Felsőzsilvölgyi bányászattal bányáinak megtekintésére; hol báró *Nopcsa Elek* tart előadást Hunyadmegye geológiai viszonyairól. Innen a társulat vendéglátása után a társaság tovább utazik *Lupényba*. Itt az állomáson *Sóphér Sándor* m. kir. kereskedelmiügyi miniszteri főfelügyelő a petrózsenyi-lupényi vasút elektronos üzemét fogja vázolni. Az urkány-zsilvölgyi köszöntőbányászattal bányái megtekintése után dében egy órakor az ezen társulat által rendezett ebéd következik, délután 5 órakor a lupényi közművelődési intézetek fennépés felavatásával járul be a hivatalos program. Ezután következnek a különböző kirándulások.

Kivitelünk Délafrikába. A capetovini cs. és kir. főkonzulátus vezetésével megbízott *d'Ellevaux-Lieder* O. tó konzul a közös külügyminisztériumtól vett értesülés szerint állomásának elfoglalása előtt szeptember 7-én Budapestre érkezik, hogy a Kereskedelmi Múzeum igazgatósági helyiségében (Váci-körút 32. sz.) személyesen értekezzen a délafrikai kivitel iránt érdeklődő kereskedőkkel és tájékoztódjék ezek óhajtásai, valamint a versenyképes magyar kiviteli cikkek felől.

Bérbeadó földek. A *Dunaöbölhájosági Társaság* közli, hogy a tulajdonát képező *6-budai hajógyári sziget* fekvő 180 katasztrális hold kiterjedésű szántóföldek és rétek, amelyek különösen konyhakertek gazdalkodása alkalmasak, a hozzájuk tartozó épületekkel együtt 1904. január 1-től haszonbérbe adók. — A haszonbérlet a földeket már az ideán is megmunkálhatja. A részletes feltételekről értesítést az 6-budai hajógyári gondnokság, melynél a haszonbérlet ajánlatok a. évi október 1-éig irásban 1000 korona bánatpénzzel beadandók. Az ajánlatban kitéendő a kataszt. holdankint ajánlott haszonbér és a haszonbérletre kívánt idő. A haszonbérlet tartozik a bánatpénzt a szerződés megkötésekor a haszonbérösszeg feléig kiegészíteni s a szerződés tartama alatt övadásuk visszahagyani.

Vasutak bevétel. Az Osztrák-magyar Államvasutásaság bevétel 5,083.452 korona (— 431.944 korona). A Délvaspálya-társaság bevétel 9,747.409 korona (— 16.817 korona).

Az 6-budai luxusló-forgalom. Az évente szokásos nagy 6-budai luxusló-forgalom, amely határozott elősegítője a főváros idegenforgalmának, szeptember 26-án kezdődik a magántenyésztőknek az összes használati órákat felőlelő lóanyagából rendezett XXV. luxusló-vásárjával, amely a hónap utolsó napján járul. Ezt nyomon követi a magyar királyi állami ménesek számfelőlő lóanyagának árverése, mely október 2. és 3. napján lesz. Folytatólag október 7-ikén angol telivér csikó- és anyakancs-anyag kerül árverésre és végül október 11., 12. és 13-ikán zajlik le a XXIV. méneskiállítás és vásár, amelyre a magyar földművelési kormányon kívül az osztrák, szerb, román és bolgár kormányok kiküldöttjei, mint bevásárlók rendszerint jelen szoktak lenni s kivülük mindig néhány előkelő orosz magántenyésztő is megjelenik. Bejelentések és katalógusok végezt a Tattersall titkári hivatalához kell fordulni.

Hajózás. A *Magyar Folyam- és Tengerhajózási R. T.* igazgatósága közli, hogy a *szolnok-csongrádi* rendszeres hajóárakat a rendkívüli kis víz miatt tovább intézkedéssel megszünteti oly módon, hogy szeptember 6-án *Csongrádról Szolnokra* és vissza esedékes járatban a gőzös már nem fog közlekedni. Az említett vonal állomásain tehát ez idő szerint az összes személy- és áruforgalom szünlel.

Fizetéseketelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseketelenségeket jelenti: *Franz* András cipőkereskedő *Eger*, *Lengyel* Gyula kereskedő *Losonc*, *Vajda* József vas- és borkereskedő *Gyergyó-Szent-Miklós*, *Frankl* Herman kereskedő *Vág-Sellye*.

Szárazak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*en 88,50 korona pénzben. 89,50 korona árban. — *Bécsben* a kontingentált készáru 40,60 korona pénzben 41.— korona árban.

Sertéskenyvesvásár. (A székessági sertés-vásár és közvárohi intézősége.) Szeptember 5-én. Főelhajtás: Zsírserítés, ugyanint *Oreg* I. rendű — kilogrammon felül — — — — — darab, II. rendű 280—350 kilogrammig — — — — — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — — — — — darab, középső

220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés ugyanint nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főelhajtás Szegye 186 darab, — darab süldő, Előző napi maradvány 223 darab, — darab süldő, Összesen 414 darab, — darab süldő, Eladatott 288 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 65 darab, — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetelték: Zsírserítés: *Oreg* I. r. 350 kgr.-on felül 88—97 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 88—97 fillérig, sejeleztezt — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100—104 fillérig, fiatal középső 220—300 kilogramm 94—101 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 88—94 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husserítés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—200 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszulaban.

Bécsi vágómarhavasár. Szept. 5. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st-marti központi vásárosarokban ma megtartott vészlegzéri vágómarhavasár felhajtott — darab nyemer, darab galicjai, — darab bukovinai, — darab németországi, összesen 400 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élőszulaban, magyar hizőkök I. rendű minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 54—70 fillér, III. minőségű — K., galicjai hizőkök I. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizőkök I. minőségű 7—84 fillér, kivételesen 86.— fillér, II. minőségű 66—76 fillér, III. minőségű — fillér. Legelő ökor — fillér, paraszt ökor — fillér, levágott ökor — fillér. Bika 56.—70.— K., tehén — korona. Kivételesen — korona, bivaly — korona. Az árak métermésszánkint, élőszulaban értendők, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 5.

Jó kínálat és győnge vételkevd mellett kesszűbában 10.000 mm. forgalmaztatott, eleintén 5 fillérrrel olcsóbb árakon, utóbb azonban javuit az irányzat és az árak változatlanok maradtak. Rozs esőndesebb, tengeriben megfelelő forgalom mellett árak tartottak.

Eladatott:

Buda. Tiszavideki: 500 mm. 84 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 80 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 80 k. 6 K. 67½ f., 100 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 67½ f., 100 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 1000 mm. 795 k. 7 K. 75 f., 150 mm. 795 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 792 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 62½ f., 200 mm. 80 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 68½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 50 f.

Karcsai: 2500 mm. 79 k. 7 K. 80 f.

Ferencvárosi: 1180 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Pestmegyevidéki: 1000 mm. 80 k. 7 K. 77½ f., 100 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 65 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 62½ f., 800 mm. 80 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 795 k. 7 K. 70 f., 1000 mm. 792 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 785 k. 7 K. 62½ f., 800 mm. 785 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 50 f.

Szent-Tamási: 8100 mm. 78 k. 7 K. 77½ f.

Bánási: 1000 mm. 78 k. 7 K. 57½ f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 78 k. 7 K. 60 f.

Hird három hónapra.

Rind: 180 mm. 6 K. 22½ f. három hónapra, 500 mm. 6 K. 15 f., 200 mm. 6 K. 12½ f., 800 mm. 6 K. 10 f., 300 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 07½ f., 400 mm. 6 K. 05 f. paritásra.

Tengeri: 200 mm. 6 K. 42½ f. 960 mm. 6 K. 20 f.

Zab: 300 mm. 5 K. 47 f. paritásra.

Késcsapófutás mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

B u d a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-m	K.-g		K.-m	K.-g
Tiszavideki	uj	78	—	78	7.50	7.00
		74	—	70	7.60	7.10
		76	—	80	7.16	7.80
		76	7.85	91	7.10	7.88
		77	7.40	7.00	—	—
		77	—	76	7.48	7.00
		74	—	70	7.50	7.10
		76	—	80	7.08	7.74
		77	7.85	81	7.66	7.80
		78	7.85	82	—	—
		77	7.85	79	7.40	7.68
		74	—	70	7.20	7.60
		76	—	80	7.08	7.74
		77	7.85	81	7.66	7.76
		78	7.80	82	—	—
		77	—	76	7.48	7.00
		74	—	70	7.20	7.60
		76	—	80	7.08	7.74
		77	7.85	81	7.66	7.76
		78	—	79	7.48	7.60
		76	—	80	—	—
		77	7.80	81	—	—
		77	7.8	82	—	—
		78	—	78	7.80	7.65
		74	—	70	—	—
		76	—	80	—	—
		77	7.40	7.85	—	—
		77	7.60	7.66	—	—

Egyéb gabonafajták		Kilós	% Kilogramm ára	
			K.-m	K.-g
Zona	uj előszendő	70-72	6.10	6.22
	előszendő	—	6.—	6.10
Arpa	középmínőségű	—	5.60	5.70
	takarmanár, előszendő	90-94	5.40	5.60
	előszendő	94-98	5.40	5.60
Késcsapó	előszendő	98-100	5.50	5.65
Zab	előszendő	98-100	5.40	5.60
	középmínőségű	—	6.—	6.16
Tengeri	bolfdeli uj	—	6.—	6.16
	bolfdeli uj	—	6.—	6.16
	román vagy bolgár	—	6.16	6.15
	elsőosztású	—	0.—	0.—
Késcsapó	késcsapó	—	10.80	10.10

A határidőszámla folyamán a következő kötések

Kötéslek:

Októberi buza 1903. : 7.86-7.87-7.85-7.40-7.89
 Áprilisi buza 1904. : 7.65-7.63-7.68-7.67
 Októberi rozs 1903. : 6.20-6.28-6.22
 Áprilisi rozs 1904. : 0.—
 Októberi zab 1903. : 5.46-5.48
 Áprilisi zab 1904. : 5.70-5.72
 Májusi tengeri 1904. : 5.87-5.83-5.41-5.89-5.40

Déli egy óra a következő záróárakat állapít

ották meg hivatalosan a tőzsdén:

Oktoberi buza 1903. : 7.88 — 7.89
 Áprilisi buza 1904. : 7.65 — 7.66
 Októberi rozs 1903. : 6.22 — 6.23
 Áprilisi rozs 1904. : 6.48 — 6.49
 Októberi zab 1903. : 5.46 — 5.48
 Áprilisi zab 1904. : 5.71 — 5.72
 Májusi tengeri 1904. : 5.40 — 5.41

Délután fél 3 órakor zárni:

Oktoberi buza 1903. : 7.37 — 7.38
 Áprilisi buza 1904. : 7.65 — 7.66
 Októberi rozs 1903. : 6.20 — 6.21
 Áprilisi rozs 1904. : 6.47 — 6.48
 Októberi zab 1903. : 5.46 — 5.47
 Áprilisi zab 1904. : 5.69 — 5.70
 Májusi tengeri 1904. : 5.40 — 5.41

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde csekély forgalom mellett lanya irányzatú zárult.

Értéktözsde: Osztrák Hitelrészvény 642.50—644.—, Magyar Hitelrészvény 710.—713.—, Rimamurányi részvény 452.—, Államvasuti részvény 650.50—651.—, korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.90%. Magyar Hitelbank részvény 712.—713.—, Jelzálogbank részvény 506.—506.50. Leszámlított bank részvény 441.—442.—, Osztrák Hitelrészvény 643.25—644.—, Városi villamos vasút részvény 800.—801.—, Államvasuti részvény 651.—652.—, Pesti első hazai takarékpénztár 17750.—, korona.

4 órakor zárult: Osztrák Hitelrészvény 648.50. Magyar hitelbank részvény 712.—. Leszámlított bank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény —. Osztrák-magyar államvasuti részvény 651.—. Közüti vasút részvény —. Városi villamos vasút részvény —. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 50,—54,— korona, vörös aprószemű 48,—50,— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási —, korona, középszemű 52,—56,— korona, nagyszemű 66,—68,—, korona. **Diszonszár:** budapesti 70,—70.50 korona, vidéki —, korona. **Tablászalonna:** légenszáritott vidéki —, korona, városi 4 darab 68,—53.50 korona, 3 darab 60,—60.50 korona. **Iüstölt —, korona. Szilva:** boszniai, szokás szerinti minőség 18,—14,— korona, 120 darab —, korona, 100 darab 14.50—15,—, korona; 85 darab 16.25—16.50 korona, szonalszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13,—13.50 korona, 100 darab 18.75—14,— korona, 85 darab 15.50—16,— korona. Szilvaiz: sláviói 18.50—19,— korona, szerbiai 16.50—17,— korona, szonmal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A tőzsde Lukács pénzügyminiszter megbízásában nem látja végleges megoldását a magyar válságnak és ez okból a mai *előtőzsde* győnge irányzattal nyílt meg.

A *déli tőzsde* szilárd árfolyamokkal nyílt meg, de tovább lefolyásában a forgalom nagyon csūndes volt.

Zárult kedvvel.

Bécs, szeptember 5. (*Magyar értékek zárulata.*) 4 1/2%-os aranyjáradék 118.75. **Lizsi** és **szegedi** kölcson-sorozatgy 153.— Magyar vasúti kölcson érősbán —, Magyar keleti vasúti állami kölcson —, Magyar leszámlított- és pénzfelőltbank —, Rimamurányi vasútrészvény 450.—, Magyar koronajáradék 97.80, 4 1/2%-os Magyar földtelek. kölcson —, Magyar hitelbank részvény 710.50. Magyar nyemérdény kölcson sorozajgy 900.— **Kanaa**-**oderberg** vasúti részvény 331.— Magyar keresek bank —, Magyar koricpor —,

Bécs szeptember 5. (*Osztrák értékek zárulata.*) 4 3/4%-os papírjáradék 100.—, 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 120.25, 1860-os sorozajgy 163.—, Osztrák hitelsorozatgy 435.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyzőlet 470.75, Osztrák-magyar bank 15.77, Déli vasút 79.—, Dunaöbölhájosági részvény 876.—, Dobányrészvény 346.—, Cassani és királyi arany

11.36. Német bankváltók 117.97. 4²⁰/₁₀₀-os ezüst járadék 99.95.
 Osztrák koronajáradék 100.30. 1864-ik sorsjegy 247. —
 Osztrák hiteltörlesztési részvény 648. —, Unonank 511.50.
 Osztrák Lánkoroná 404. —, Osztrák-magyar államvasut 650. —, Elbavölgyi vasut 414. —, Alpess bányarészvény 364. —,
 20 frank arany 19.06. Londoni váltóár 239. 0 bécsi iramvay
 Litt B. —, Bécsi iramvay Litt A. —, Lipót kohó. —,
 Az irányzat nyugodt.

Bécs szeptember 5. (A Budapesti Napló tudósításának teljesebb jelentése.) A pénzügyi maánárgalomban a szárlatok a következők voltak: Osztrák hiteltörlesztési részvény 653.25. Magyar hiteltörlesztési részvény 711.50. Angol-Osztrák bank 272. — Bécsi bank egyesület 471. — Union bank 512. — Lánkoronák 404.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 650.50. Déli vasut 78. —, Elbavölgyi vasut 414.50. Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 346. —, Rimamurányi vasut 451. —, Alpessi bányarészvény 364. — Májusi járadék 100. —, Magyar korona járadék 97.80. Járók sorsjegye 113.25. Német birodalmi mársa 117.41 —117.40. Napcoedór 19.06

Külföldi értéktörzés.

Berlin, szeptember 5. (Törzsos tudósítás.) Az üzleti forgalom a newyorki és londoni tőzsdék lábhasárára még inkább szűk körök között mozgott, mint az előbbi napokban. Alandó, eléggé szilárd alapirányzat mellett az árfolyam általában lényegesen változatosan nem ment keresztül. Török járadék iránt nagyobb kereslet mutatkozott, valószínűleg azért, mert az unifikációra vonatkozó angol feltételek valószínűleg elfogadottak. Spangolok emelkedésben az aranyjáradék esése következtében. Portugál járadék iránt tartós kereslet mutatkozott. Kohók jelenen, Laura keresletének. Szénértekek elhanyagoltak. Később Osztrák Hiteitörlesztési Bécsre javultak. Magánmatlab 31/90.

Berlin, szeptember 5. (Zárólat.) 4²⁰/₁₀₀-os papírjáradék —, 4²⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjáradék 102.60. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 98. —, Osztrák-magyar államvasut 139.60. Kassai-gerbergi vasut —, Bécsi váltóár 88.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpessi bányarészvény —, Duconto-Commantit 186.30. Általános viládmossági Édesen 189.50. Tesenkirchman 184.10. Laura-kohó 207.60. 4²⁰/₁₀₀-os ezüstjáradék —, 4²⁰/₁₀₀-os magyar arany járadék —, Osztrák hiteltörlesztési részvény 262.75. Déli vasut 16.50. Károly-Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216. —, 4²⁰/₁₀₀-os orosz kölcsön 89.10. Török dohányrészvény —, Olasz járadék —, Magyar hiteitörlesztési, Dynamit Truist 151. —, Harceni 180. —, Az irányzat nyugodt.

Berlin, szeptember 5. (A Budapesti Napló tudósításának további részlete.) Az üzleti forgalom a newyorki és londoni tőzsdék lábhasárára még inkább szűk körök között mozgott, mint az előbbi napokban. Alandó, eléggé szilárd alapirányzat mellett az árfolyam általában lényegesen változatosan nem ment keresztül. Török járadék iránt nagyobb kereslet mutatkozott, valószínűleg azért, mert az unifikációra vonatkozó angol feltételek valószínűleg elfogadottak. Spangolok emelkedésben az aranyjáradék esése következtében. Portugál járadék iránt tartós kereslet mutatkozott. Kohók jelenen, Laura keresletének. Szénértekek elhanyagoltak. Később Osztrák Hiteitörlesztési Bécsre javultak. Magánmatlab 31/90.

Párizs, szeptember 5. (Zárólat.) Osztrák-magyar államvasut —, Uj török konzol 30.73. Egyiptomi járadék 107. —, Osztrák Lánkoronák —, Páris bank részvény 10.95. 3²⁰/₁₀₀-os francia járadék 87.65. 4²⁰/₁₀₀-os spanyol járadék 91.40. 3²⁰/₁₀₀-os törözlészet járadék 97.90. Credit foncier de France —, A pesti arany részvény —, 4²⁰/₁₀₀-os 1890. román kölcsön —, Görög kölcsön 210. —, Váltó Olaszországra 1/2 par. Váltó Amsterdamra 206.37. Váltó Brüsszelre 1/2 1/8 par. De Beers 510. —, Chartered —, 5²⁰/₁₀₀-os bolgar kölcsön —, Magyar aranyjáradék 102. —, Déli vasut —, Váltó Londonra 251.70. Osztrák aranyjáradék 103.70. 15-ik sorsjegy 121.50. Meridional vasut 890. —, 4²⁰/₁₀₀-os arany járadék 102.25. Ottománbank 574. —, 3²⁰/₁₀₀-os francia járadék —, Osztrák földhiteltörlesztés 1270. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 321.50. 4²⁰/₁₀₀-os 1896. román kölcsön —, O havari részvény 387. —, Váltó Bécsre 164.00. Váltó német papírokra 122.25. Rio 1232. —, East Rand 186.50. Randfontein 72.50. Magyar Jelzálogbank 515. —, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 5. (Zárólat.) 4²⁰/₁₀₀-os papírjáradék 100.55. 4²⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjáradék 102.30. 4²⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék 100.10. Osztrák hiteltörlesztési részvény 202.70. Osztrák-magyar államvasut 139.60. Északnyugati vasut —, Rustlebradi vasut —, Londoni váltóár 203.67. Bécsi bank részvény 119.90. Vilamos részvény 187. —, 3²⁰/₁₀₀-os magyar aranykölcsön —, 4²⁰/₁₀₀-os ezüstjáradék 100.40. Osztrák koronajáradék 100.80. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar bank —, Déli vasut részvény 16.70. Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 802.05. Páris váltóár 809.05. Unio bányarészvény —, Alpessi bányarészvény —, Az irányzat csendes.

Hamburg, szeptember 5. (Zárólat.) 4²⁰/₁₀₀-os ezüstjáradék 100.10. 1864. sorsjegy 153.40. Déli vasut 16.20. 4²⁰/₁₀₀-os Osztrák aranyjáradék 102.20. Osztrák hiteltörlesztési részvény 202.60. Osztrák-magyar államvasut 139.20. Olasz járadék 102.70. 4²⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék —, Az irányzat csendes.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 5. A sertésüzemelési irányzata: élénkebb.
 A) Hízati sertések: a) 1. A) Magyar elsőrendű. Oreg nehéz (paronkint 400 kilogrammmal felül súlyban) — állérg. Oreg közép (paronkint 300—340 kilogrammmal terjedő súlyban) — állérg. Fialat nehéz (paronkint 320 kilogrammmal felül súlyban) 116—118 állérg. Fialat közép (paronkint 251—320 kilogrammmal terjedő súlyban) 118—119 állérg. Fialat könnyű (paronkint 250 kilogrammmal terjedő súlyban) — állérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (paronkint 380 kilogrammmal felül súlyban) — állérg. Közép (paronkint 240—260 kilogrammmal) 117—118 állérg. Könnyű (paronkint 240 kilogrammmal terjedő súlyban, 114—115 állérg. — III. Romániai: Nehéz (paronkint 320 kilogrammmal felül súlyban) — állérg. Közép (paronkint 240—320 kilogrammmal terjedő súlyban) — állérg. Könnyű (paronkint 240 kilogrammmal terjedő súlyban) — állérg. — V. Szerbiai: Nehéz (paronkint 260 kilogrammmal felül súlyban) 118—119 állérg. Közép (paronkint 240—260 kilogrammmal terjedő súlyban) 117—118 állérg. Könnyű (paronkint 240 kilogrammmal terjedő súlyban) 114—115 állérg.

Sertésüzemelési jelentés 1903. szeptember 2. napján volt készlet 44.303 darab. — 1903. szeptember 4. napján lefolytatott 1137 darab. — 1903. szeptember 4. napján kiszállított 915 darab. 1903. szeptember hó 5. napjára maradt készletben 44.225 darab.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Belfizetett részvényitőke: 10 millió korona. Elnök: Tóth Lajos, vezérigazgató: Bánke Gyula. Központ: VI. Andrássy-ú. 5. Magyar kir. szab. osztály-sorsjáték feloldású helye: IV. Ferenziek-tere 4. Kézi záloglődletek: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenziek-tere 4. Irányi-utca sarok: VII. Királyi-utca 57.; VIII. József-körút 2.; Üllői-út 6. sz.

Első Leány kiházasítási Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. ker. Teréz-körút 40—42. Alapítva 1863. Legelőnyösebb díjazások: gyermek- és mindenemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. Tartályok: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány: 46,000,000 korona.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, szeptember 6. — Római-katolikus: Órangyal. — Protestáns: Zakariás. — Görög-orosz: (augusztus 24.) Bulik. — Zsidó: Elul 14. — Nap két: 5 óra 10 percek. — Nyuszki: 6 óra 14 percek. — Hold két: 5 óra 53 percek délután. — Nyuszki: 3 óra 25 percek reggel.

A miniszterek nem jövevények. Az Országgház megtekinthető 11 órától 1-ig. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár és Akadémiaiban délelőtt 9—1 óráig. Budapesti tanonc- és segédmunka-kilátás a Városligeti Iparcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 20 fillér.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 10—12-ig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-10 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) Nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj nincs. Képzelmű Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9 órától 12 óráig.

Az apinemi családok és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasut a Pálffy-teről.

Egyleti könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és 3 órától 8 óráig. Statisztikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10—1 óráig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től 12-ig. A fordítói könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Egyleti fűtészert az Üllői-úton záva. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szakosztály, tudakozó-osztály és árcélt mutatóra V. kerület Vácz-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. Hazai termékek kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (meltyben az üzletvezetés arányait és esz-özöl) a városligeti iparcarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kereskedelmek közötti üzletvezetésére (Magyar kereskedelmi részvénytársaság: V. Vácz-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 5.

Hazánk időjárásában változás nem mutatkozott. Szécsia táján mély depresszió jelent meg, amely a levegőnyomást északnyugaton jelentősen süllyesztette. Maximumok vannak Finnország és délnyugati Oroszország fölött. Nyugati Európa kivételével az i 6 tulnyomában derült, száraz maradt. A hőmérsékleti viszonyokban nincs változás. Kildás: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Vizállás.

	Szept. 4.	Szept. 5.		Szept. 4.	Szept. 5.	
Ina	Schelling	1.53 1.68	Tisza	M-Sajgöl	0.12 0.11	
Duna	Passau	2.67 2.44		Tekeháza	0.65 0.57	
	Linz	0.15 0.23		V-Namény	0.99 0.83	
	Bécs	0.44 0.50		Tisza-Fehérv.	0.62 0.60	
	Pozsony	1.8 1.90		Szolnok	0.76 0.74	
	Komárom	2.63 2.70		Csongrád	1.26 1.20	
	Budapest	2.18 2.22		Budapest	0.92 0.82	
	Páris	1.63 1.67		Török-Bécs	1.68 1.69	
	Orsova	2.03 2.08		Tisza	2.67 0.4	
	Gombos	3.92 4.18	Ónódra	Harta	0.28 0.28	
	Ujvidék	3.14 2.60		Topolya	0.32 0.30	
	Fancsova	1.70 1.68		Bodrog Zemplén	0.12 0.10	
	Orsova	2.33 2.30		Sajó	Zaola	1.88 1.88
Móra	Magyarfalva	0.09 0.02		Hernád	H-Nemő	0.01 0.00
Vág	Zselica	0.36 0.22		Horvát	Margita	0.18 0.15
	Trenčőn	0.47 0.67		B-Ujfalva	0.40 0.39	
	Barcs	0.58 0.70	Kőrös	Causca	0.34 0.04	
Rába	Sz-Gottárd	0.25 0.26		N-Várad	0.19 0.19	
	Sárvár	0.10 0.14		Békés	0.38 0.15	
	Győr	2.26 2.60		Tenke	0.25 0.25	
Dráva	Pécs	1.15 1.15		Gurahone	0.14 0.14	
	Zákány	0.10 0.02		Borosjénő	0.30 0.30	
	Bárcs	0.05 0.02		Békés	0.18 0.18	
	Eszék	1.01 1.06		Gyoma	0.63 0.63	
Mura	M-Szordah	0.16 0.05		Máros	Gy-Fehérvár	0.82 0.82
Sávva	Zágráb	0.1 1.12			Branyicska	0.01 0.01
	Szilsek	0.18 0.26			Selyes	0.35 0.35
	Mikrovia	0.24 0.03			Arad	1.23 1.23
Szamos	Deva	0.24 0.22			Málkö	0.34 0.34
	Szatmár	0.02 0.07			K-Kostály	0.24 0.24
Kraszna	N-Majfay	0.1 0.1		Temes	K-Kiszto	0.22 0.02
Latoros	Bánács	0.12 0.12			Boga	0.49 0.49
Loborca	Honoma	0.03 0.10			Temesvár	0.38 0.38
Ug	Ungvár	0.2 0.02			Beckerek 1	0.40 0.36

Kataphorese
 Uj gyógymód!
 Főlülmulhatatlan gyógyhatású
IDEG-, NEMI-,
 bőr-, vérbetegségek, bujakóros (siphilis) betegségek, énfertőzés utóbajjal és férfui gyengeségi állapotok, impotentia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyulók után fizethető. Elsőrendű intézet mintaszertű gyógyszermeivel.

BUDAPEST,
 Teréz-körút 44. I. em.
Dr. Mitzger Tivadár
 személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelre díjtalanul válasz.

KIVÁLÓ SZERENCSE TÖRÖK-nél!

Mintán a legutóbbi főhúzáson a **600.000 koronás nagy jutalmat a mi** árudánkban nyerték, oly szerencsések voltunk, hogy a jelenlegi sorsjáték 4-ik osztályában ismét legnagyobb nyereményt

90.000 koronát

sőt mi több: az 5-ik osztályban megint a legnagyobb nyereményt

100.000 koronát

a 74366. 8/8 számra a mi kiválóan szerencsés árudánkban nyerték.

Tehát rövid 5 hónap alatt a három legnagyobb nyereményt fizettük ki ti. feleinknek, és pedig:

600.000, 100.000 és 90.000 koronát.

Ezen rövid idő alatt elért eredmény olyan, hogy ugyszólván páratlanul áll.

TÖRÖK A. és Társa Központ: VI., Teréz-körút 46. szám.
 Pókok: VII., Erzsébet-körút 54. sz., V., Váci-körút 4, IV., Múzeum-körút 11. sz.

Tisztelettel ajánlunk 6 osztályu vételsorsjegyet.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. szeptember hó 6-án.

Annuska.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Nagy Péter	Szacsavay Balogh	Rózsabegy
Anna, felesége	Vizváriiné Tétény	Hetőnyi
Annuska	Ligeti J. Vass Imre	Mihályfi
Prépost	Egressy Plébános	Molnár
Sári	Molnár R. János, barát	Gabányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. szeptember hó 6-án.

A korbács.

Boboztat 3 felvonásban. Irta Hennequin és Bilhaud. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Petit Pré	Góth Pép	Fehér
Kerbolbec	Hegedűs John	Bárdi
Filócherolles	Szerényi Lebidoisné	Hunyadi
Pivert	Tanay Consuelo	Kertész
Cettinquet	Balassa Boleróné	Nikó
Bolero	Vendrei Lucienne	Harmat

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. szeptember hó 6-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királyné György, fia	Krecsányi Tom bátya	Ujvári Szerdahelyi
Viktória	Döry Annie, lánya	Harmath
Lancaster	Pázmán Plumpudding	Izsó K.
Pompoinus	Kovács M.	Gipsz Kiss
Épörmester	Solyomosi Petykivik	Parányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1893. szeptember hó 6-án.

A drótostót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lehar Ferenc.

Személyek:

Günther	Boros Pfeifferkorn	Sziklai
Mici	Kornai Zsuzsika	Szentgyörgyi
Jankó	Rubos Milos	Ráthonyi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Szeptember 16-án utolsó előadás.

CIRCUS Cesar Sidoli

a Városligetben.

Ma vasárnap, szeptember 6-án

2 nagy diszeladás 2 órában

A délutáni előadás félórakkal.

Felnézőknek és gyermekeknek: Karzat 15 kr., II. hely 30 kr., I. hely 50 kr., Zárterek 75 kr., Pályák 1 ft.

Este rendezés. Mindkét előadásban:

MAROKKO.

Nagy kiállítású némajáték.

Mindkét előadásban új fellépések.

A legjobb hangu iskola-hegedűt a magy. kir. Zene-Akadémia szállítójánál

REMÉNYI MIHALYNÁL

3 ft 50 kr-tól feljebb minden darabban lehet beszerezni

Budapest, Király-utca 44/c.

Mesterhegedűk, gondokák, az összes faj, rész-fűvő- és ütőhangszerek, legválogatottabb nagy raktár. — Cimbalmok — zongorák nagy hangzó — javított szerkezettel. Harmonikumok európai és amerikai legújításokkal. 5 évi kijárat mellett. A legújabbabb „Weichold” és Quintissima-tartás „Burmester” hangverseny ábrók, Hangfokozó grenda! mely által bármely hegedű vagy gondoka sokkal szebb, erősebb és kellemesebb hangot nyer. Kezesség minden egyes hangszerre. — Elismert művészek által megtekinthetők. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagyzemző-utca 17.

Ma és mindennap

Miss Helia Vulcaine

(Goldreich)

többszörszön kiújírtott labirintusművészt („a tús letomója, az éjszaki sarok hűdéré”)

„Cake-Walk lábujjhegyen!”

Remek dialektok és világított hatások.

Les Souffler

García

Tarka színpad

Szenzációs!

Bianca Braselly

lavina-omlás!

és a többi különlegesség.

A télkeriben reggel 5 óráig **Yörös Elek** cigányzene-kara hangversenye.

KÉZIMUNKA

képes árjegyzékem 270 oldalon, 2000 részletesen körülírt rajzokban sorolja föl a női kézimunkák összes anyagait és teljes utasításait nyújt azon szövőknek, akik megrendeléseket személyesen nem eszközölhetnek, kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

Bérczi D. Sándor

kezimunka nagyiparos

Budapest, Király-utca 4.

VICTORIA előrendű hímzőgép 6 korona.

„KOH-I-NOOR“

géphimzőszelyem

előrendű, mosást és fényszerű gépekhez egyedül gyártható Singer, Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedül gyártható.

Iskolakönyvek!!

Az összes elemi, alsó kereskedelmi, polgári, real, gymnasium, felső kereskedelmi iskola, szóval az ország összes tanintézményeiben használatos tan- és segédkönyvek; úgy az összes feladatokat, mint az egyetemi tankönyvek teljesen rakáron vannak és kaphatók:

SZILÁGYI BÉLA

könyv- és zeneműkereskedésben

Budapest, IV., Károly-körút 26.

Ugyanott az összes zenedek és conservatoriumokban elszárgelt mindenféle hangszere való zeneművek is beszereshetők.

Vidéki rendeléseket a beérkezés napján a legpontosabban intésem el!

Gyümölcs, főzelék és husconservákat,

„Első Kecskeméti Conservgyár“

asalt-főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

Kecskeméten.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

SCHMIDT M.

szíjgyártó, nyerges és bőrrendész

Budapest, VIII., Kerepesi-út 25.

Kocsizó és lovagló-szerszámok. Mindennemű utazóbőröndök. Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Legjobb minőségű bőrről varrott bőr iskolatáskák.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízűrevaló tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávéként használja.

Kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen „malátát kávé”, hanem mindig határozottan = Kathreiner-féle = Kneipp-malátát kávé, s azt csak az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ára csomagonként 50 fillér. 500 gramm.

Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávé egész szemekben. Kathreiner-féle malátákávé, München.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 1, (A nemzeti színház bérházában.)

Igazgató: **TOLNAY LAJOS,** Vezető: **STIGNITZ IMRE.**

1902. év végéig 250 millió korona biztosítás kötöttet

A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, a m-i életbiztosítást, túlélet és halál-ösztire adó, valamint orvosi nyugdíjbiztosítást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékot, kifizetésű biztosítást a gyermeknek részére stb. Bővebb felvilágosítással szolgál a magyarországi vezérképviselet Budapestben, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat a Magyar Általános hitelbank ad.

Kivonat a díjtáblázatokról!

A tőke elhalmozás alkalmával fizetendő		A tőke 20 év után vagy időelőtt elbaltolás alkalmával azonnal fizetendő	
Díjtétel 100 korona után			
Kor.	Kor.	Kor.	Kor.
25	1.80	34	2.30
26	1.84	35	2.38
27	1.88	36	2.46
28	1.93	37	2.54
29	1.98	38	2.63
30	2.03	39	2.72
31	2.09	40	2.82
32	2.16	41	2.94
33	2.23	42	3.04
43	2.42	43	3.16
44	2.46	44	3.26
45	2.48	45	3.36
46	2.51	46	3.46
47	2.54	47	3.56
48	2.57	48	3.66
49	2.61	49	3.76
50	2.65	50	3.86
51	2.69	51	3.96
52	2.73	52	4.06
53	2.77	53	4.16
54	2.81	54	4.26
55	2.85	55	4.36
56	2.89	56	4.46
57	2.93	57	4.56
58	2.97	58	4.66
59	3.01	59	4.76
60	3.05	60	4.86

Faeladási hirdetmény.

Az apatini m. kir. erdőhivatal irodájában 1903. szeptember hó 24-én d. e. 10 óraker zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverés fog tartatni:

Az apatini Gaja 7. 8 és 166.1, szontai Susnyár 37, 6, apatini Feldschererwiese 85.2, szontai Sztatina 160.—, apatini Habereck 75.— és Bildstöckl 84.7, összesen 616.4 kat. hold erdőterületen álló faanyagok tuskóirtási kötelezettség mellett való eladása iránt.

Kihasználati időtartam 1903. évi szeptember hó végéig. **Kikiáltási ár 260485 korona 64 fillér. Bántépénz 20000 korona.**

A vevőnek joga van a szerződési időtartama alatt a vágás-területeken nyári-téli legeltetést, esetleg makkoltatást díjtalanul használni, továbbá az időközben kiírtott területeket felszántani és azokon akár kapás növényt akár pedig kalászos gabonamagot minden megszorítás nélkül termelni, sőt a kiírtott területet bérelt útján vagy feles mivelés által is saját előnyére értékesíteni.

Az árverési és szerződés feltételek az apatini m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtudhatók, ahol is becsült fakészletre nézve felvilágosítás adatik.

Budapest, 1903 évi augusztus hó 25-én.
M. kir. földművelésügyi miniszter.

Színházak heti műsora.

	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Főv. nyári színház
Hétfő	Bánk bán	A korbács	Rip van Winkle	A drótostót	A faü rózsája
Kedd	A bor	A korbács	Bob herceg	A drótostót	A koldusdiák Éjjeli menedékhely
Szerda	A titok	Osztrigás Mici	A cigányélet	A drótostót	Rip van Winkle
Csütörtök	Elektra	A korbács	A cigányélet	A drótostót	Faust
Péntek	Lady Windermere legryezője	A korbács	A cigányélet	A drótostót	Éjjeli menedékhely
Szombat	Denise (Új be-tanulással)	A teknősbéka	A cigányélet	A drótostót	Párisi élet
d. u. Vasárnap este	A vaspáros	A korbács	A cigányélet	A drótostót	Piros bugyelláris Párisi élet

Színházak, szórakozó helyek.

URANIA SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1903. szeptember 6-án.
 Délután 4 órákor mérsékelt helyárakkal:

Amerika.
Szerbia.
 Irtá: dr. Strausz Adolf.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1903. szeptember 6-án.
 Délután 3 órákor félhelyárakkal:

Fokrol-fokra.
 Énekes életröp 3 szakaszban.
 Este:
Á falu rózsája.
 Eredeti népszimű 3 felv. Irtá Pintér Imre.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁROSLIGETI NYIRI SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1903. szeptember 6-án.
 Délután 1/4 órákor fél helyárakkal:

Pesti nők.
 Operett 3 felvonásban. Irtá Lehá Ferenc.
 Este:
 Szoyer Ilonka vendégfellépével.
Nebánsvirág.
 Énekes szimű 4 felvonásban. Irták Melihas és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor.
 Zenéjét szerzezte Hervé.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

Ős-Budavára
 Nyitva d. u. 3 órától reggel 4 óráig.
 Ma vasárnap, szeptember 6-án
 három napig tartó NAXY

Korandoll és Souvenir utonepely
 utolsó napja.
 Nagy gyermek- és népiünnepely.

1. Minden Estőre látogató egy zárt horiédot kap ingyen, melyben különféle ajándék utalványok vannak.
2. Minden 1000-ik látogató egy külön díszajándékot kap!
3. Női- és férfi szépségverseny!
 péntekről váltott helyőregekhez (péntek, a hó 4-től, vasárnap, 6-ig) egy női- és egy férfi szépségverseny-sorozat lesz, az a hó 2-ig, a hó legelőbb szelvény bírókba jut, egy-egy remek női aranyérelt kap! Ezzel szépségverseny 6 díjazt: 1. díj egy férfi zsebóra, a többi 5 díj szőnyeg, egy remek zsebkönyv.
4. Miniatúra, akik Ős-Budavára fókápn pinstártnál a nagy varieté páhly-vagy páhlytűs legyet váltának, a területre belepártást nem fizetnek.

Vierg-Fantaisie és remek tízejték.
 Nagy Szereplő a vírágcsatán!
A Varieté színpadon két előadás, a délutáni előadás szabad bemenet.
Folies Comiques, Ujdonások műsora!
 Kezdeté 7 1/2 óráig.
 Kedvezményes árúkat a városi tiszadéknak kaplatok
 A szépségverseny díjat hétfőn este az igazgatóságai terében aveshotok.

Szabadalmazott szápadlás nélküli légszivőkamrás fogorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya az általunk feltalált szápadlás nélküli légszivőkamrás műfogorok, amelyek rugók, káposok és szápadlamez nélküli csomagnak az általunk feltalált és az összes európai államokban szabadalmazott légszivőkamrák által erősítettek a fogszűrés. Ezen fogorok előnyei: 1. hogy a műfogorok vízszáradás és az elkapcsolás eljodása a szájban, amely szápadlás és súlyos gromorbanjak az okozója, fogorainknál teljesen ki van zárva. 2. Nem rontják a szomszéd fogakat, minth fogoraink káposok nélküli készítmények. 3. Nem okoznak fájdalmat, mint a rugós műfogorok, melyeknél a rugók gyakori törése és a felfúrdulása annyit bajt okoznak. 4. A szápadlamez hiánya folytán nem okoz emelgetés és beszédzavarokat; fogorainkat akár rögtön megszerke. 5. Éves után fogorainkat nem kell kivenni a szájból tisztítás végett, mint a szápadlással ellátott műfogorokat, hanem éppen úgy tisztítgatunk, mint a természetes fogakat, melyektől alig lehet megkülönböztetni. Amint az eddigi években mutatják a természetes fogakat egyedül a légszivőkamrás szápadlás nélküli fogorok képezek pótolni. — Fogoraink a párisi, római és brüsseli egészségügyi kísérletek eredményeként és díszoklevelekkel lettek kitüntetve. Fogoraink d. ére ezen orvosi előnyek nem drágábbak a többi műfogornál. Általunk készített fogorainkért 10 évi jótállást vállalunk el.

Fogorvosi és fogtechnikai rendelő intézet
 (Keleti pályaudvar szomszékában.)
 VII., Baross-tér 20. sz. udvarfal szomszékában.
 Csakie válaszbélyeggel ellátott levelekre felelünk.

A világhírű Schöberl-ágy.
 Magyar szabadalom 3011. szám.

Éjlel ágy. Nappal 1 szék.
 Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy kézműdolmatal a legkülönbözőbb rugalmas matracoságyra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, emellegorva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 26 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tudó szabad lélekzést előmozdítja.

A Schöberl-ágy ára a kivétel szerint 26, 36 frt és feljebb. Szétküldése a világ minden részébe Schöberl Róbert udvari szállító, cs. és kir. szab. ágyak által Budapestben, Haris-bazár, Árjegyzék kinyáratra.
 Övjük a t. e. községet Schöberl-ágyunk értéktenl utánzóitól.

10-ik évfolyam.

SOMOGYI MÓR tanár
 állandilag képesített okleveles zongoránár, zongoraművészet igazgatósága alatt álló

ZENE-CONSERVATORIUM
 VII., Erzsébet-körút 44. I. em.

Kezők és haladók számára a legmagasabb művészi kiképzésig, elsősorban szaktitoktályok oktatása mellett zongora, ének, hegedű, cimbalom és vonós, fuvó hangszerekre és zeneelméleti tanácsokkal.

Mesteriskola zongorára Somogyi Mór zongoraművész vezetésével. Vízszem, vezetés mellett.

Tandíj az első három havi 5 frt a feljebb osztályokba évfolyamban havi 7 frt, ének 10 frt.
 A tanítás ideje d. e. 9-től esti 8-ig beosztás szerint.
 Beiratások naponta 9-6-ig.

Gunning János Bournemouth-ban a 19621. számú

„Készülék lámpáknak előre meghatározott időben való meggyújtására és eloltására“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek zivren szolgát bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa szabadalmi ügyvéd iroda Budapestben, Royal-szállóba B)

LOVAS IZSÓ, tanár
 zeneconservatoriuma

Gyár-utca 5. I. em. Andrássy-ut mellett.

Tanórok: zongora: Lovas, Iszartó; Ludányi Adó, zongoraművésznő; hegedű: Valent Mátyás, a magy. kir. Opera tagja; cello: Popper Felix a magy. kir. Opera tagja; cimbalom: Kiss Soma cimbalomművész; ének: Neményi Ilona, a Solymosi szimfonizti iskola énektanárja.

Tanzakok az összes fuvó- és vonós hangszerekre.

Beiratás kezdőktől augusztus 24-én délelőtt 9-től este 8-ig az intézet helyiségében.

Női felügyelet! Külön órák!
 Beiratások felvételnek.
 Prospektust kívántra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Aki szeret egy jó csebbe lenni, mindenütt a világ legfinomabb, legjobb teáját, az

Indra-Teát

kéri. Malanga Kina, India és Ceylon legfinomabb teából. Valódi csak eredeti csomagokban. Raktárak a falragaszokon feltüntetve.

= AZ ISKOLA =

kezdeté alkalmazából, a gyermekek kiruházása érdekében el ne mulassza senki a külön e célra berendezett nagy gyermekruha-osztályunkat megtekinteni.

Iskola öltöny . . . 4 frittól
 „telikabát . . . 7 frittól
 Őszi-lavaszi felöltő 5 frittól
 kezdve. Minden tiszta gyapjuszövetből.

KOCH TESTVÉREK BUDAPEST.
 Legnagyobb férfi-, fiu-, leány- és gyermekruha áruháza — Károly-körút 26. Szabott árak. Telkirovetelés kizárva. Minden gyermekre egy szép meglepetés vár.

PALAIS ROYAL
 ORLAI SÁNDOR

Perza császári és spanyol királyi udvari szállító Budapest, IV., Koronaherec-utca 8.

Párisból és Londonból most érkeztek meg a legfinomabb és legszebb kivitelű órák és vasas-tekénak.

Legújabb párisi órák 75 kr-tól kezdve. divatos autópén bór készítmények 1 frittól, párisi legyezők 1 frittól, chinai ezüst kosarak, 2 frt 50 kr-tól, valódi ezüst botok 4 frittól, csiszorú bór pöntárak, gyöngyöri kivitelben 1 frittól, a legegészségesebb kivitelű fénykép-keretek 75 kr-tól kezdve. Kétféle színházi látosóvek 2 frittól kezdve. Legdivatosabb hosszú ára- és lorgion-láncok 1 forinttól kezdve.

Valdi berendóri alpaca évszékzők 35 és 50 kr-áral ezeken kívül ajánlom mindennemű alkalmi- és nászajándékok céljaira szolgáló cikkeim, melyek ugy az árak olcsósága mint minőségük tekintetében is, a legmesszebbben igényeknek megfelelnek.

PALAIS ROYAL
 Orlai Sándor,
 Budapest, IV., Koronaherec-utca 8.

Legszebb Legjobb Legelőcsőbb
PAP., PAP., PAP.,

GICHNER JANOS
 mátrás és kártyaszerő gyáros, szőnyeg, függöny, varbur stb. nagy raktára.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
 Árjegyzékét kívántra ingyen és bérmentve küldik. Vidéki megrendelések pontosan eszközölteknek, nem tartozó árak kísértetiesek, vagy a pénz visszatáit.

Szivattyukat

mindennemű házi, gazdasági és mindennemű ipari célra megfelelő minőségben és kiváncsra fel is állítanak.

Ajánlatok ingyen és bérmentve küldetnek.

Győző Béla és Társa
 szivattyú-specialisták
 V. ker., Lipót-körút 18. szám.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE értékpapirokra
 és vidéki takarékpórtári részvényekre

(Fiaszról felvett) részvényekkel, melyek az országban is, bármily országban legyen olosan ad

Kőváry Ármin
 bank- és váltóüzlete, országgyűlési képviselő, IV. Fehérvári-utca 8. Gróf Csákyai-palota.

Meglátja,

hogy igazunk van. Orosz arany és ezüstláncok, egyrésen forrák, másrésen az a bet vasárolni. Mi alkalmi vevőknek külön szőruket és áraknak és azokról az árakról megmondjuk, hogy igen olcsón eladjuk! 12 személyes valódi komplett evőeszközlet 12 láto ezüstből 150 frt, 8 szelemyre való 65 frt és feljebb, 12 árb 13 láto ezüst evőeszközlet 8 frt, 23 kr. Továbbá dny választékban arany főt és női órák, láncok, gyémánt, briliánt ékszerek és minden a szájukba vágó cikkeket. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk. Készleteink országosan elismerésre is, de csak helyben adunk el.

Grünberger Ármin Béla örökösét,
 IV., Váci-utca 30. I. em. 23. (Haris-bazár).
 Vasárnap és helenként arany és órászereket.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XII. sorjáték) 6. osztályának húzásai folyó évi szeptember hó 24-től október hó 21-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon: **Szeptember 24., 25., 26., 28., 29., 30. Október 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 14., 16., 21.**

A húzások mindig délelőtt 9 órákor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték húzási termében (IV., Eszk-tér, bejárat a Duna-utczáig). A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játéktörv szerint minden igény különbeni elvezetésének terhe alatt 1903. szeptember hó 17-ig eszközölnöd.

Budapest, 1903. évi szeptember hó 6-án.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága: LÓNYAY. HAZAY.

BUTOROK
 úg y középszert, mint Pászletfizetésre

leggyorsabból a legfinomabb kivitelű legújtabbanabban Khrenten és Fuchs testvéreké, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 3. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vendéglőbérlet Bártfafürdőn.

A fürdő központján levő **GARTNER-féle**
rituális-vendéglő
bérletére előnyös feltételek mellett ezennel pályázatot
hirdet a fürdőigazgatóság, mely Bártfafürdőn bővebb
felvilágosítással szolgál.

Férflak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melyly az a
gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt
ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv,
vel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos
csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg:
kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben,
syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. Ez
célszerű elhatározás az intézet, mindenkinek egy o-
smag gyógyszert felvilágosító könyvvel együtt ingyen
küldeni. E háziorral a saját odabaza gyógyítható és
mindent, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi be-
tegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus
bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen
gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erő-
szükségletnek, és csodálatosan gyógyítja az évek
óta tartó betegségeket. Öregok és fiatalok irhatnak
a "State Medical Institut"-nak alanti címen, honnét
nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az
intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik
kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A
próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen
lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni.
Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a
gyógyszerért bárhonnt is magyarul, mire neki
diszkrétion mellett egy gyógyszerközvetlen küldő
kiküldeményt küldenek együtt. Irjon azonban. A
küldemény oly zártan van csomagolva, hogy tar-
talmait senki sem gyanítja. A levelek következőleg
címezendők: State Medical Institute, 9, Electrom
Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden
levél bérmentesítendő.

Már
1 koronáért
lehetséges
50,000
koronát nyer-
hetni.

Orvos
Sorsjáték
IV., Váci-utca 17/7.

Már
1 koronáért
lehetséges
50,000
koronát nyer-
hetni.

„MEIDINGER“ kályhagyár
EHRlich J. és H.
Budapest, IX., Lónyai-utca 15. szám.
„Meidinger“ kályhák, szabályozó- és szellőző-
kályhák.
„Meidinger“ kiserőgőzös fűtőeszköz alkalmas
kályhák.
„Meidinger“ kiserőgőzcsatlakozók,
minden kivételben.
„Vulkan“ fa- és szénfűtőberendezéssel
kályhák.
„Ideál“ szabályozó- kályhák és fűző-kályhák.
„Központi fűtések“ és szellőzők minden
kivételben.

Főnyeremény 50,000 korona ért. 1 sorsjegy ára 1 korona.

Miután a húzás már október elején megtartatik és a keres-
let nagy arányokat ölt, kérjük a beszerzéssel sietni és a keres-
let megrendeléseket lehetőleg azonnal, legkésőbbben azonban
szeptember 16-ig
feladni. — Központi iroda: IV., Váci-utca 17/7.
Sorsjegyek ezenkívül minden bankházban és dohányfőzsdében kaphatók.

Budapest legnagyobb cipőraktára
Dóczy M.
Kerepesi-ut
10. sz.

Előrehaladt idény
másként az összes raktáron levő nyári cipők a hó végéig
mélyen leszállított árban adtatnak el.

- Férfi cipő:
Sárga fűző v. cugos 3.20, amerikai bagariából 3.90 — 3.90
Borjú v. zergelics sárga cugos 3.90, belső 3.20, fűző — 3.20
Borjú angol bakancs 3.60, sárga bagariából — 4.20
Amerikai box fűző v. cugos 4. —, gombos 4.30, félcipő 3.50
Sialonlak fűző v. cugos 4.20, gombos 4.50, félcipő — 3.50
Francia nyári fűző v. cugos 4.30, gombos 5. —, félcipő 4. —
Legújabb Derby-bakancs, amerikai box v. lakkbőrdő — 4.80
Szarvabőr 4.50, kerítők v. kutyaéből, fűző lábra — 4.20
- Női cipő:
Legújabb szűke szarvabőr, fűző 3.20, gombos — 3.50
Zorvó v. borjúcipő fűző v. cugos 3. —, gombos — 3.30
Amerikai box fűző v. cugos 3.60, gombos — 3.80
Szűk lak fűző v. cugos 4. —, gombos — 4.50
Francia sárga fűző v. cugos 4.30, gombos — 4.50
Sárga v. fekete fűző v. gombos félcipő 3.50, szűke — 3.70
Sárga v. fekete fűző v. gombos félcipő 3.50, szűke — 3.50
Zorvó v. lak kivágott 3.90, keresztcsinos 5. —, szűke 2.20
- Téli cipő és csizma több mint 10.000 pár
raktáron.
500 ábrás legújabb árjegyzék, csomagolás és szállítási
díjvelől ingyen.
- Vidéki rendeléseket utánértélt pontosan eszközlők.
Nem megfelelőit kleszerlik. 10 forinton felül bérmentve.

Az Athenaeum Zsebszótárai:

Magyar és Német Zsebszótár.
Tekintettel a két nyelv szótársaira. 3-ik kiadás.
I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német.
Szerkesztette KELEMEN (WOLFF) BÉLA. Minden rész
külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor.
A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor.

Latin és Magyar Zsebszótár.
I. rész: Latin-Magyar. II. rész: Magyar-Latin.
Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Minden rész külön,
külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor.
A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor.
Ennek kiegészítésül most jelent meg a

Latin Tulajdonnevek Tára.
Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Ára csinos vászon-
kötésben ... 80 fill.

Francia és Magyar Zsebszótár
I. rész: Francia-Magyar. II. rész: Magyar-Fran-
czia. Szerkesztette UVÁRY BÉLA. Minden rész
külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor.
A két rész egy erős félbörkötésben ... 4 kor.

**Horvát-Magyar és Magyar-Horvát
Szótár.**
Szerkesztette MARALITS EDE. Ára
csinos vászonkötésben ... 2 kor.

**A Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken
cég Berlinben 196001. sz. „Csapagy“, mely-
nél a teher több golyósrára oszlik el“
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmá-
nak értékesítése céljából magyar gyárosokkal ös-
szeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy
gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügy-
vivő irodájában
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.**

**A Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken
cég Berlinben 196000. számú „Golyóvezető-gyűrű golyós
csapagyakhoz oldalt alkalmazott nyílással a golyók
bevezetésére“
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmá-
nak értékesítése céljából magyar gyárosokkal ös-
szeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy
gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügy-
vivő irodájában,
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.**

**Fouché Frigyes, Párisban
19642. számú „Hűtőberendezés“
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmá-
nak értékesítése céljából magyar gyárosokkal ös-
szeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy
gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügy-
vivő irodájában,
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.**

Kwidza Ferenc János
es. és kir. ausztr.-magy. rom. kir. és bolg. fejed.
udvari szolgált
ker. gyógyszerész
Korneuburg, Bécs mellett.
KWIDZA FLUID
Kigyógyítójeggel
(Touristfluid)

Kwidza közvényfluidja
röviden így szól. Közvetlen
szív (bedzáródás) az
emberi test izmainak és iz-
mának erősítőre és ed-
zőre. Erősíti és erősíti
a közvények cölöbél, erősíti
nyel hasmálját és összes
burjánzó, kerekpárosok és
levegős nagyobb török
villán. Nagy üveg ára K. 2. —
kis üveg ára K. 1.20. Az
összes gyógyszerárakban
raktáron. Köpes árjegy-
zék ingyen és bérmentve.
Főraktár: Török József
gyógyszertára Budapest,
Király-utca 12. és Andrássy-
ut 29. szén.

**Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek**
mint hgyesd és hólyagbajok, hgyesdcsüszölökek, vizelési
zavarok, szűk nagyméretű, szűk és bűzös hólyagbajok
(syphilis) az onferozás utóhatásait fellépő idegbajok,
korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkülső
bi. némi hólyagbajok, mely bajok alapos gyökér-
gyógyítására, szigorúan tudomány-
os és lelkismeretes gyógyszeres kezelésre van szükség
legelőbban ajánljuk

Dr. Garai Antal
v. es. és kir. osztály főorvos országos hírv és leg-
regőbb 80 éve fennálló rendelő-intézet
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,
Rendelő naponta 10-4g és 7-8g este. 1001 hgyesd
és hólyagbajok vizsgálata villamos hgyesdölőközpontjával,
Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot
nyernek, gyógyszerreklám gondoskodva lesz. Titok
tartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Karcsúság
és orvullat tartós egész-
ség előidézőre tessék
használni a növények-
ből készített
valódi keleti
tündér-cseppeket
Nincs erősebb, nincs
erős csipő, hanem fa-
talos nyúltság, tel-
szedés alak, gracióza
formájú test, az életmód
változtatása nélkül. Tol-
josan veszélytelenül
Használat után, soványítás kura, kelles-
mes, egyszerű haszná-
lati mód. Nem diétetika. Nem gyógyszer. Természetes növény-
kivonat, jótállás, hogy az egészségre nincs káros hatásával.
Természetes eredetű. Csak elismert nyilatkozatok.
Ezen orvosi kiválósgoktól jónak talált cseppek nyúltsággá
levik a testet, de az egészségre nincs káros hatásuk, mint
más készítményeknek. Nem használható hatások, hanem direkt
az emésztésre és a szövet-szöveti hatások, az anyagcsere-
ket intiják és a testet ruganyosabb és erősebb teszik. **Dr. Ki-
maradhatatlan hatás nőnél, férfinél és gyermek-
nél.** Egy nagy liter ára, sokáré olart, 5 K. 6 Üveg 12 K. 6
Üveg 20 K. Széküldös titoktartással utánértélt vagy a pénz
előlegez beklüdesen eseten. Megrendelések utánzendők:
Petrovics Miklóshoz,
Budapest, IV., Bécsi-utca 2.

**Gummi
„
halhólyag**
valódi francia gyárt-
mány legbiztosabb
és nem ártalmas
övszer tucaja 1.20,
2. 3, 4, 5, 6 frt. Meg-
rendeléseket titok-
tartás mellett esz-
közöl
Radványi L.
kestyb- és kötszer-gyáros
Budapest, VI. Andrássy-ut 15
Árjegyzék ingyen.

LAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
Által a legújanszabó árak mellett ajánljátanak:
Locomobill és gőzszelplőgépek-készletek 2 1/2 egész 12 Hordó,
szalmakaszatók, járgány-csaplőgépek, löhő-csaplők, tartító-rosták,
konkolyok, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvatógépek, Planet Jr. kaplők,
eszkavágók, repavágók, kukorica-morszólok, darálók,
örö-malmok, egytemes 3-ak-csók, 2- és 3-van
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

